

ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURULUN YAPISI VE İŞLEYİŞİ

**2020
YÜKSEK LİSANS TEZİ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

RÜVEYDA SÜRÜCÜ KARAKAŞ

Dr. Öğretim Üyesi Hakim AZİZ

ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURULUN YAPISI VE İŞLEYİŞİ

RÜVEYDA SÜRÜCÜ KARAKAŞ

Dr. Öğretim Üyesi Hakim AZİZ

T.C.

Karabük Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

İşletme Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Olarak Hazırlanmıştır

Karabük

Eylül/2020

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	1
TEŞEKKÜR	6
ÖZ.....	7
ABSTRACT.....	8
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ.....	9
ARCHIVE RECORD INFORMATION	10
KISALTMALAR	11
ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	12
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	12
ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	14
GİRİŞ	15
BİRİNCİ BÖLÜM	17
ŞİRKET ve ANONİM ŞİRKET KAVRAMLARI.....	17
1.1. Şirketin Tanımı	17
1.2. Şirket Türleri.....	18
1.2.1. Şahıs Şirketleri	19
1.2.2. Sermaye Şirketleri	22
1.2.2.1. Limited Şirket	23
1.2.2.2. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket	24
1.2.2.3. Anonim Şirket	25
1.3. Anonim Şirketlerin Tanımlanması Ve Kuruluşu	25
1.3.1. Anonim Şirketin Tanımı	25
1.3.2. Anonim Şirketin Özellikleri.....	26
1.4. Anonim Şirketlerin Kuruluşu.....	28
1.5. Anonim Şirketin Organları.....	30
1.5.1. Genel Kurul.....	31
1.5.2. Yönetim Kurulu	32
1.6. Anonim Şirketlerde Denetim	36

İKİNCİ BÖLÜM.....	39
ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURUL	39
2.1. Genel Kurulun Görev Ve Yetkileri	39
2.2. Genel Kurul Toplantısı Ve Türleri.....	40
2.2.1. Olağan Genel Kurul Toplantısı	40
2.2.2. Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı	40
2.2.3. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu Toplantısı	41
2.2.4. Elektronik Ortamda Genel Kurul.....	43
2.3. Genel Kurul Toplantısına İlişkin Hükümler.....	45
2.3.1. Çağrıya Yetkili Kişiler.....	45
2.3.1.1. Yönetim Kurulu	45
2.3.1.2. Tek Pay Sahibinin Toplantıya Çağırma Yetkisi	46
2.3.1.3. Azlık Pay Sahipleri	46
2.3.1.4. Tasfiye Memurları	47
2.3.2. Çağrının Şekli.....	47
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	50
GENEL KURUL TOPLANTISININ İŞLEYİŞİ VE ÖRNEK VAKA İNCELEMESİ.....	50
3.1. Genel Kurul Toplantısına Katılma	50
3.1.1. Genel Kurul Toplantısına Katılma Hakkına Sahip Olanlar	50
3.1.2. Genel Kurulda Toplantı Yetersayıları.....	52
3.1.3. Oy Hakkından Yoksunluk	53
3.1.4. Genel Kurulda Görüşme Usulü	54
3.1.5. Genel Kurulda Karar	55
3.2. Genel Kurul Kararlarına Karşı İptal Davası.....	57
3.2.1. İptal Sebepleri	57
3.2.1.1. Kanuna Aykırı Kararlar	59
3.2.1.2. Esas Sözleşme Hükümlerine Aykırı Kararlar.....	62
3.2.2. İptal Davası Açmaya Yetkili Kimseler.....	64
3.2.2.1. Pay Sahipleri	64
3.2.2.2. Yönetim Kurulu	65
3.2.2.3. Yönetim Kurulu Üyeleri ve Denetçiler	66

3.2.3. İptal Davasında Davalı	67
3.2.4. İptal Davası Açma Koşulları.....	68
3.2.4.1. Bir Genel Kurul Kararının Varlığı	68
3.2.4.2. İlan.....	69
3.2.4.3. Usule İlişkin Hükümler	69
3.2.4.4. İptal Davası Açılmasının Karar Üzerinde Etkisi	71
3.2.4.5. Hüküm	72
3.3. Örnek Vaka İncelemesi	73
3.3.1. Kardemir A.Ş.'nin Tanımı	73
3.3.2. Kardemir A.Ş. Genel Kurul Kararları Analizi.....	74
SONUÇ	79
KAYNAKLAR	82
ÖZGEÇMİŞ	91

Rüveyda SÜRÜCÜ KARAKAŞ tarafından hazırlanan “ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURULUN YAPISI VE İŞLEYİŞİ” başlıklı bu tezin Yüksek Lisans Tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Dr. Öğr. Üyesi Hakim AZİZ

.....

Tez Danışmanı, İşletme Anabilim Dalı

Ünvanı, Adı SOYADI (Kurumu)

İmzası

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Hakim AZİZ (KBÜ)

.....

Üye : Doç. Dr. Mehmet İSLAMOĞLU (KBÜ)

.....

Üye : Doç. Dr. Metin KILIÇ (BANÜ)

.....

Savunma sınavı tarihi : 12/08/2020

KBÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu, bu tez ile, Yüksek Lisans Tezi derecesini onamıştır.

Prof. Dr. Hasan SOLMAZ

.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum, bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

Adı Soyadı : Rüveyda SÜRÜCÜ KARAKAŞ

İmza :

TEŞEKKÜR

Tez yazma süreci boyunca desteğini esirgemeyen, ihtiyacım olan her an yardımlarını sunan, yoğun iş temposu arasında değerli vakitlerini ayıran tez danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Hâkim AZİZ' e sonsuz şükranlarımı sunarım.

Ayrıca bu süreçte beni koşulsuz yardım ve sevgi ile kuşatan, sürekli teşvik eden biricik anneme, çalışmama izin verdiği için oğluma teşekkürü bir borç bilir; hayatımın her alanında olduğu gibi tez çalışmamı hazırlarken de her aşamada yardımcı olan sevgili eşim Recep KARAKAŞ' a teşekkür ederim.

Rüveyda SÜRÜCÜ KARAKAŞ

ÖZ

Ülkemizde şirketlerin faaliyetlerini düzenleyen 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile tüzel kişiliğe sahip anonim şirketler ve anonim şirketlerin zorunlu organları olan yönetim kurulu ve genel kurul hakkında yeni düzenlemeler getirilmiştir. Zorunlu organlar olan bu kurullardan özellikle genel kurul; anonim şirketlerin irade ve karar organı olarak değer kazanmaktadır. Bu organın almış olduğu kararlar oy çokluğu esasına göre alındığından, zaman zaman azınlıkların haklarının tehlikeye girmesi söz konusu olabilmektedir.

Çalışmamızda genel kurulun işleyişi geniş bir perspektiften incelenmiş olup çalışma üç ana bölüm şeklinde tasarlanmıştır. Birinci ve ikinci bölümlerde anonim şirketlerle ilgili kuramsal çerçeve oluşturulmuştur. Üçüncü bölümde ise ilgili literatür ve Yargıtay kararlarından hareketle genel kurul kararları ve genel kurul kararlarına karşı açılan iptal davalarındaki kararlar değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Şirket; anonim şirket; genel kurul; genel kurul kararları.

ABSTRACT

With the Turkish Commercial Code No. 6102, which regulates the activities of companies in our country, new regulations have been introduced on the board of directors and the general assembly, which are the compulsory organs of joint stock companies and joint stock companies. Among these mandatory bodies, especially the general assembly gains value as the request and decision making body of joint stock companies. Minorities' rights can sometimes be jeopardized as decisions are made by majority vote.

In this study, the functioning of the general assembly has been examined in a wide perspective and the study has been designed in three main chapters. In the first and second chapters, a theoretical framework related to joint stock companies has been established. In the third chapter, the decisions taken against the general assembly decisions of the annulment cases and the decisions of the general assembly are evaluated comparatively by being based on the relevant literature and Supreme Court decisions

Key Words:Company; joint stock company; general assembly; general assembly resolutions.

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Anonim Şirketlerde Genel Kurulun Yapısı ve İşleyişi
Tezin Yazarı	Rüveyda SÜRÜCÜ KARAKAŞ
Tezin Danışmanı	Hâkim AZİZ
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans Tezi
Tezin Tarihi	12/08/2020
Tezin Alanı	İşletme Anabilim Dalı
Tezin Yeri	KBÜ/LEE
Tezin Sayfa Sayısı	91
Anahtar Kelimeler	Şirket, Anonim Şirket, Genel Kurul, Genel Kurul Kararları

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of theThesis	Structure and Operation of the General Assembly in Joint Stock Companies
Author of theThesis	Rüveyda SÜRÜCÜ KARAKAŞ
Advisor of theThesis	Hâkim AZİZ
Status of theThesis	Master Thesis
Date of theThesis	12/08/2020
Field of theThesis	Department of Business
Place of theThesis	KBÜ/LEE
Total PageNumber	91
Key Words	Company, Joint Stock Company, General Assembly, General Assembly Resolutions

KISALTMALAR

EGKS	: Elektronik Genel Kurul Sistemini
m	: Madde
MKK	:Merkezi Kayıt Kuruluşundan
TBK	:Türk Borçlar Kanunu
TMK	: Türk Medeni Kanunu
TSY	: Türk Sicili Yönetmeliği
TTK	: Türk Ticaret Kanunu

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Ekonomik ve sosyal kuruluşlar olarak toplumu birçok yönden etkileme potansiyeli olan anonim şirketler, bulunmuş oldukları ülkelerin yanı sıra daha geniş bir çevrede ekonomiyi belirleyen ve geliştiren kurumlardır. Anonim şirketlerin var olduğu bölgelerde sermaye birikimi ve sermaye piyasasının gelişimi önemli oranda artış göstermektedir. Dolayısıyla anonim şirketlerin belli bir sosyal düzen içerisinde gelişmeleri, güçlenmeleri ve ekonomik gerçeklere uygun bir biçimde sayılarının artması, faaliyet gösterdikleri toplumun sosyo-ekonomik yapısını birçok yönden etkileyebilmektedirler. Sahip oldukları etkiler bakımından anonim şirketlerinin yapısının ve işleyişinin bilinmesi büyük önem taşımaktadır.

Ülkemizde, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu kanun günümüz koşullarına uygun olarak birçok alanda yenilikler getirmiştir. Kanuna özellikle anonim şirketlerin organlarının yapısını, teşkilatlanmasını, yetki ve sorumluluklarını, toplanmalarını ve karar alma şekillerini içeren yeni hükümler eklenmiştir. “Kanun koyucu anonim şirketin temel yapısını, sermayesini ve yönetimde söz sahibi olmamakla birlikte şirketin yönetimine katılmayıp yalnızca genel kurulda haklarını kullanan pay sahiplerini korumak adına çeşitli sınırlamalar belirlemiştir”. Kanunda söz konusu bu sınırların dışına çıkılması durumunda genel kurul toplantısında alınan kararların nitelik bakımından yokluğuna, butlanına ve iptaline sebep olacağı hükme bağlanmıştır. Bu kapsamda çalışmada anonim şirketlerin genel kurul işleyişi incelenerek ilgili literatüre zenginlik kazandırılması amaçlanmıştır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Anonim şirketlerin genel kurul işleyişinin incelendiği bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden “durum çalışması” kullanılmıştır. Durum çalışması, bir durumun derinlemesine incelendiği bir yöntemdir (Creswell, 2017). Bu çalışmada durum çalışması bağlamında doküman incelemesi tekniğine başvurulmuştur. Doküman incelemesi tekniği başlı başına bir yöntem olarak kullanılabildiği gibi, nitel araştırma yöntemlerinin altında bir teknik olarak da kullanılabilmektedir. Doküman incelemesi araştırılması amaçlanan olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan bir tekniktir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Çalışma Grubu ve Veri Toplama Araçları

Anonim şirketler Türk Ticaret Hukukunda önemli bir yere sahiptirler. Ülke ekonomisine önemli katkıları olan bu şirketlerin sanayi ve ticaret dünyasındaki ilerlemelerin de etkisiyle birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de kilit bir konuma sahip olduğu söylenebilir. Faaliyetlerini ve kararlarını zorunlu organları aracılığıyla yerine getiren anonim şirketler tüzel kişiliğe sahiptirler. Dolayısıyla tüzel kişiliğe sahip olan bu şirketlerle ilgili kuramsal çerçeve oluşturulurken ilgili kanun ve ikincil kaynaklardan yararlanılmıştır. Üçüncü bölümü oluşturan anonim şirketlerin genel kurul kararları ise daha çok ilgili mahkeme, Yargıtay kararları ve kanunlar çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Ulaşılan dokümanlar ayrıntılı olarak Tablo 1’de belirtilmiştir;

Tablo 1: Anonim Şirketlere İlişkin Ulaşılan Dokümanların Betimleyici Özellikleri

Özellikler	f	%
Kanun	2	1,5
Yönetmelik	2	1,5
İçtihat	27	20
Dergi	59	45
Kitap	23	17
Tez	7	5
Diğer	9	6

Toplam yüz yirmi dokuz kaynaktan yararlanılmıştır. Yararlanılan kaynakların toplam kaynak arasında dağılımı tabloda gösterilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada Forster (1995) tarafından belirlenen doküman incelemesi aşamalarına bağlı kalınmıştır. Bu aşamalar;

1. Dokümanlara ulaşma,

2. Orijinalliği kontrol etme,
3. Dokümanları anlama
4. Veriyi analiz etme ve
5. Veriyi kullanma şeklindedir.

Bu araştırmada dokümanlar ek veri kaynakları olarak değil, tek başlarına tüm veri setini oluşturmaktadır. Bu bağlamda araştırma amacına uygun olarak kapsamlı bir içerik analizine tabi tutulmuştur. Dokümanlar analiz edilirken kategoriler geliştirilmiş ve analiz birimi saptanmıştır. Kategoriler genel anlamda kuramsal kısmı oluşturan bölümlerin de isimlerini oluşturmuştur. Bu kategoriler; şirket ve anonim şirketlerin tanımları, anonim şirketlerde genel kurullar ve görev-yetkileri ile anonim şirketlerde genel kurul toplantılarının işleyişleri olarak belirlenmiş bu kapsamda analizler gerçekleştirilmiştir.

ARAşTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Genelde şirketler, özelde ise sermaye şirketleri konusu geniş bir yelpazeye sahip olduğu için araştırma anonim şirketlerle sınırlı tutulmuştur. İkinci bir sınırlılık çalışmanın sadece anonim şirketlerin zorunlu organlarından olan genel kurul üzerine odaklanmasıdır. Üçüncü bir sınırlılık, referans olarak sadece 6102 sayılı ticaret kanunun alınmasıdır.

GİRİŞ

21. yüzyıl sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişi ifade etmektedir. Bu yüzyılda ekonomik ve sosyal gelişmeler daha da farklı bir hal almıştır. Ticari sınırlar bu dönemde ortadan kalkmaya başlamış ve teknolojinin inanılmaz boyutlara ulaştığı küresel dünya sisteminde şirketler, uluslararası alanda rekabet gücünün belirlenmesinde ve toplum refahının artırılmasında önemli birer araç haline gelmişlerdir. Diğer taraftan küresel bir mahalle haline gelen dünyada serbest piyasa ekonomisi içerisinde şirketler dinamik bir boyut kazanmıştır. Şirketler ekonomik kalkınmayı etkilediği gibi ekonomik değişimlerden de etkilenir duruma gelmişlerdir.

Ülkemizde 1. İktisat Kongresi ile birlikte ekonomik kalkınmaya önem verilmiş ve ekonomik faaliyetlerin etkin bir biçimde yürütülebilmesi için çeşitli yasal düzenlemeler yapılmıştır (Bozdoğan,2015,s.703). Bu kapsamda 6762 sayılı TTK, ticaret hukuku ve ülke ekonomisi açısından önemli bir rol oynamıştır. 1956 yılında kabul edilen bu kanundan sonra şirketler hukuku alanında Türkiye’de ve dünyada önemli değişimler ve gelişmeler yaşanmıştır. Bu değişim ve gelişmeler beraberinde yeni ihtiyaçları doğurmuştur. Dolayısıyla 1956 yılından bu yana anonim şirketlere ilişkin hukuki düzenlemeler de artık ihtiyaçlara cevap veremez bir hal almıştır. Türkiye’nin uluslararası ekonomik platformda çıkış yapma çabası ekonomik liberalizme uygun bir ticaret kanunu ihdas etmesini zorunlu kılmıştır. Bu nedenle 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu yapılmıştır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile ticaret hukukumuz bakımından yenilik arz eden birtakım hususlara kanunda yer verilmiştir.

Türkiye’nin ekonomideki söz konusu çıkışı, ekonomik ve sosyal açıdan önemli fonksiyonlara sahip olan anonim şirketlerin diğer şirketlere nazaran farklı birtakım düzenlemelere tâbi tutulmalarını zorunlu kılmıştır. Nitekim 6102 sayılı TTK çerçevesinde anonim şirketler pay, sermaye vb. faktörler dikkate alınarak tasarlanmış ve kurumsal işleyişi ifade eden organların çalışma esasları mevzuat altyapısı açısından uygun hale getirilmiştir. Dolayısıyla yapılan bu çalışmada anonim şirketlerin alt yapısının önemli bir parçası olan genel kurul organının işleyişi üzerinde durulmuştur.

Çalışma üç bölüm şeklinde tasarlanmıştır. Birinci bölümde şirketin tanımı, sermaye ve şahıs şirketlerinin genel özellikleri üzerinde durularak çalışmanın odak noktasını oluşturan anonim şirketin; tanımı, özellikleri, kuruluş süreci ve organları tanımlanmıştır. İkinci bölümde anonim şirketlerin önemli karar organı olan genel kurul

incelenmiştir. Bu çerçevede genel kurulun yetki ve görevleri, genel kurulun toplanması ve türleri, genel kurul toplantılarına ilişkin hükümler detaylı bir biçimde ele alınmıştır. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise genel kurul kararlarına karşı iptal davası konusu; iptal sebepleri, iptal davasını açmaya yetkili kimseler ve davalı kişiler ile iptal davası açma koşulları alt başlıkları itibariyle detaylı bir biçimde incelenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞİRKET ve ANONİM ŞİRKET KAVRAMLARI

Şirketlerin kârlılık ve verimlilik düzeyleri ile yatırım stratejileri sadece kendilerini ilgilendirmemektedir. İçinde bulundukları sektörü, üretim yaptıkları ya da üretimin bir aşamasını gerçekleştirdikleri ülkeleri de etkilemektedir. Küresel ekonomide her geçen gün daha yoğun hale gelen rekabet ortamı, ülkelerin bu ortamda yarışabilmeleri için yeni önlemler almalarına neden olmaktadır (Ayan, 2017, s.276-277). Devletler rekabetin şartlarına uygun bir işleyen mekanizmayı sürdürmek üzere, şirketlerin sektörlerdeki hâkimiyetlerini kontrol etmeye çalışırken, diğer taraftan uluslararası piyasalarda varlık gösterebilecek şirketlerin de kurulmalarını teşvik edici çalışmalar yürütmektedirler (Akın, 2013, s.1-2). Bu şirketlerden kasıt şüphesiz anonim şirketlerdir. Dolayısıyla araştırmanın bu bölümünde ticaret şirketleri arasında en çok kabul gören anonim şirketler (Adıgüzel, 2014 a ,s.2) konusu ele alınacaktır.

1.1.ŞİRKETİN TANIMI

Şirketin tanımına geçmeden önce tacirin tanımının yapılmasında yarar vardır. Bu kapsamda tacir; bir ticari işletmeyi, kısmen olsa da, kendi adına işleten kişiye denilmektedir (TTK, m.12/1). TTK 12/2'ye göre ticari işletmeyi açmış olduğunu yasada ön görülen mecralarda hakla bildiren veya ticaret siciline işletmeyi tescil ettiren kişiler fiilen faaliyete başlamamış olsa bile tacir sayılmaktadır.

Ticaret şirketleri; komandit, kollektif, limited, kooperatif ve anonim şirketlerden meydana gelmektedir (TTK, m.124/1; Kaplan, 2016, s. 3494). Literatürde şirket kavramı yerine ortaklık kavramı kullanılabilmektedir. 6102 sayılı kanunda ortaklık; “komandit ortaklık, kollektif ortaklık, sermayesi paylara bölünmüş komandit ortaklık, anonim ortaklık, limited ortaklık ve kooperatif ortaklık” kavramları kullanılmaktadır. Ancak ilgili kanunda ortaklık terimlerinin yerine sırasıyla şirketin, kollektif şirketin, komandit şirketin, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketin, anonim şirketin, limited şirketin ve kooperatif şirketin eş anlamda kanuni terimler olarak kullanılabileceği belirtilmiştir (TTK, m.1531).

Şirketin söz konusu olabilmesi için bir sözleşmenin var olması temel kurallardan biridir (Gözüyeşil, 2013, s. 664). İkinci kural sermayenin varlığıdır. Zira sermaye, şirketlerin ekonomik alanda faaliyet göstermeleri için hayati önemdedir.

Bütün şirket tiplerinde sermaye taahhüdünde bulunma yükümlülüğünün her bir ortağa getirilmesi bunun göstergesidir. Sermaye taahhüdünde bulunmadan bir şirkete ortak olunamayacağı söylenebilir (Çelik, 2011, s. 32). Nitekim günümüzde tek ortaklı sermaye şirketi yapısında her şeyden önce “şirket” veya “ortaklık” kavramları tanımlanırken “kişilerden” daha çok “sermaye” üzerine odaklanıldığı ve bu anlamda kuramsal bir dönüşümün yaşandığı görülmektedir (Eminoğlu, 2015a, s. 133).

Şirketler, tüzel kişiliği haiz olup (TTK, m.125/1), Türk Medenî Kanunu’nun (TMK) 48’inci maddesinde belirtilen tüm haklardan yararlanabilmekte ve borçları üstlenebilmektedirler. Ancak kanuni istisnalar saklıdır (TTK, m.125/2). Her şirket türüne ait hükümler saklı kalmak üzere, TMK’ nin tüzel kişilerle ilgili genel hükümleri ile bu kısımda hüküm bulunmayan hususlarda Türk Borçlar Kanunu’nun (TBK) adi şirketlere ait hükümleri her şirket türünün özelliğine uygun olduğu oranda, bazı ticari şirketler hakkında da uygulanmaktadır (TTK, m.126).

1.2.ŞİRKET TÜRLERİ

Literatürde şirketler; ürettikleri mal ve hizmet çeşidine göre, üretim araçlarının mülkiyetine göre, ulusal kökenlerine göre ve işletmeler arası birleşmeler gibi çeşitli şekillerde sınıflandırılmaktadır. Ancak bu çalışmada şirket türleri hukuki yapılarına göre ele alınmıştır. Türk Ticaret Kanununda (TTK) ticaret şirketleri; “kolektif, komandit, limited, anonim ve kooperatif” şirketlerden meydana gelmektedir (TTK, m.124/1). Söz konusu kanunda, şahıs şirketleri kolektif ve komandit şirketleri, sermaye şirketleri ise sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket, limited ve anonim şirketleri kapsamaktadır (TTK, m.124/2). Bu ayırımdan hareketle, her şirket türüne ilişkin düzenlemelerde birbirine paralel hükümler bulunmakla birlikte tamamen farklı hükümlerin de yer aldığı görülmektedir (Coşgun, 2012, s. 333).

Mülga 6762 sayılı TTK döneminde, hem sermaye şirketlerinin hem de şahıs şirketlerinin kurulabilmesi için tek kişi yeterli değildi. Nitekim kolektif şirketlerin kurulabilmesi için en az iki gerçek kişi olması şartı aranmaktayken, komandit şirketlerde sorumluluğu sınırlandırılmamış gerçek kişiden biri olan komandite ortak, diğeri tüzel kişi de olabilen sınırlı sorumlu komanditer ortak oluşmak durumundaydı. Limited şirketlerin kurulması için en az iki kişi, kooperatifler için en az yedi ortak gerekliydi. Anonim şirketlerde bu durum en az beş kişiydi (Ayan, 2019, s. 26). Şirket ortaklarıyla ilgili bu zorunluluk sonraki dönemlerde çeşitli sorunların ortaya

çıkmasına neden olmuştur. Ancak yeni TTK ile bu sorunlara çözümler getirilmeye çalışılmıştır.

6102 sayılı TTK ile getirilen düzenlemeler, Türk hukukunda tek kişilik şirketlerin kurulabilmesi açısından bir ilk olmuştur. Kanunun 573. maddesinde limited şirketlerin, 338. Maddesinde ise anonim şirketlerin tek kişiden oluşabileceği belirtilmiştir. Böylece bir taraftan Avrupa Birliği(AB) müktesebatına uyum sağlanmaya çalışılmış diğer taraftan uygulamada genellikle karşılaşılan “saman adam” sorununa çözüm getirmek istenmiştir (Eminoğlu, 2015a, s. 131). Sermaye şirketleri için getirilen bu yenilikler, kişi şirketleri olan komandit, kollektif ve kooperatif şirketleri kapsamamaktadır. Nitekim söz konusu kanunda ortak sayısının teke düşmesi halinde şirketin sona ereceği ifade edilmektedir (TTK,m.211;m.257;m.304;m.328).Bu kapsamda şirket türleri 6102 sayılı TTK çerçevesinde incelenmiştir.

1.2.1. Şahıs Şirketleri

6102 sayılı Ticaret kanunumuzda kollektif ve komandit şirketler şahıs şirketleri kapsamında değerlendirilmektedir (TTK, m.124/2). Bu şirketler aşağıdaki gibi tanımlanmıştır.

1.2.1.1. Kollektif Şirket

Kollektif şirket, ticari bir işletmenin bir ticaret unvanı altında işletilmesidir. Kollektif şirket, gerçek kişiler arasında kurulmakta olan ve hiçbir ortağın sorumluluğu şirket alacaklılarına karşı sınırlanmayan şirket türüdür (TTK, m.211). Şöyle ki ortaklar, şirketin taahhütlerinden ve borçlarından müteselsilen sorumludur (TTK, m.236/1). Şirketin borç ve taahhütlerinden, sonradan şirkete katılan ortak da diğer ortaklarla birlikte müteselsilen ve bütün malvarlığı ile sorumlu konumundadır (TTK, m.236/2).

Kollektif şirketlerde esas sözleşme yazılı olmak durumundadır. Bununla birlikte sözleşmeye atılan imzaların noter tarafından onaylanmış olması ya da sözleşmenin ticaret sicili müdürü veya yardımcısı konumundaki kişi huzurunda imzalanması gerekmektedir (TTK, m.212). Kollektif şirketi kuran kişilerin, noter onaylı şirket sözleşmesinin bir kopyasını onay verildiği tarihten itibaren 15 gün içinde şirket merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret siciline vermek üzere şirketin tescilini istemesi şarttır (TTK, m.215). Ancak tescilin yapılmadan şirket adına faaliyetler

gerçekleştirilmesi durumunda, ortaklar yürüttükleri faaliyetlerden dolayı üçüncü kişilere karşı müteselsilen sorumlu sayılmaktadırlar (TTK, m.216).

Kollektif şirketin ticaret unvanında, ortaklardan birinin veya bütününün adı ve soyadının yanı sıra kollektif şirket ibaresi bulunmak durumundadır (TSY, m.43/5). Kollektif şirketlerde ortakların her biri, ayrı ayrı şirketi yönetme hakkına ve görevine sahiptir. Ancak şirket yönetimi, ortakların çoğunluğunun kararı doğrultusunda ve şirket sözleşmesinde belirtilmek üzere ortaklardan herhangi birine veya birkaçına verilebilmektedir (TTK, m.218/1). Şirket sözleşmesi ile yönetim işlerinin yürütülmesinin bir ortağa verilmesi durumunda, söz konusu kişinin yönetimle ilgili hak ve görevlerinin diğer ortaklar tarafından sınırlandırılması mümkün değildir. Ayrıca bu kişinin görevden alınması da mümkün değildir. Kanuna göre, haklı sebeplerin olması durumunda, ortaklardan birinin isteği üzerine açılan mahkemede alınan karar doğrultusunda yönetim kurulunun yönetimle ilgili hak ve görevleri sınırlandırılabilen ya da geri alınabilmektedir. Yönetim işlerini üstlenen kişinin basiretsizliği, ağır ihmalleri ya da iktidar olamaması gibi durumlar, haklı sebepler olarak değerlendirilmektedir (TTK, m.219).

Şirket sözleşmesiyle yönetimin verildiği ortak, diğer ortakların itirazlarına ve karşı çıkmalarına rağmen, hile olmaması kaydıyla, şirketin yararı için gerekli olan işlemleri yapma yetkisine sahiptir (TTK, m.222). Bu ortağın, diğer ortakların çoğunluğu tarafından alınan kararla görevden alınması söz konusudur. Karar için çoğunluğun sağlanamaması durumunda, her ortak yönetime seçilen kişinin görevden alınması için mahkemeye başvurabilmektedir. Ancak şirket sözleşmesinin ihlal edilmesi ya da diğer haklı sebeplerin var olması şartıyla ilgili yöneticinin görevden alınması istenebilmektedir (TTK, m.220).

Şirket işlerinin yönetilmesi görevi, ortakların birkaçına veya tümüne verilmesi durumunda ise, söz konusu kişilerin her biri ayrı ayrı yönetimle ilgili hak ve görevlerini yerine getirmekle yükümlüdür. Bununla birlikte, şirketin yönetiminde bulunan bazı ortakların, yapılması düşünülen bir işin şirket çıkarlarına uygun olmadığı gerekçesiyle karşı çıkmaları durumunda diğer hak ve görevlere haiz ortakların, çoğunluğunun kararıyla söz konusu iş yapabilmektedir (TTK, m.221/1). Kanun koyucu, sözleşmede şirket işlerinin kendilerine verildiği kişilerin birlikte hareket etmeleri gerektiği yazılı ise, ortakların gecikmesinde tehlike görülen hâller istisna

olmak üzere, her işte anlaşmalarının şart olduğunu belirtmiştir. Anlaşamama gibi bir durumun ortaya çıkmasında, konunun ortaklar kuruluna götürülmesi ve bu kurul tarafından verilecek olan karara uygun olarak hareket edilmesi gerektiğini zorunlu hale getirmiştir (TTK, m.221/2).

1.2.1.2. Adi Komandit Şirket

Kollektif şirket gibi adi komandit şirketler de ticari bir işletmenin bir ticaret unvanı altında işletilmesi amacıyla kurulmaktadır. Adi komandit şirketlerde şirket alacaklılarına karşı ortaklardan bir ya da birkaçının sorumluluğu sınırlandırılmamıştır. Ancak diğer bir veya birkaç ortağın sorumluluğu belirli bir sermaye ile sınırlandırılmıştır (TTK, m.304/1). Sorumluluğu sınırlandırılmayan ortak veya ortaklara “komandite”; sorumluluğu sınırlandırılan ortak veya ortaklara “komanditer” denilmektedir (TTK, m.304/2). Komandite ortakların temel özellikleri gerçek kişi olmalarıdır. Komanditer olanların ise tüzel kişi olabilmeleridir (TTK, m.304/3).

Şirketin komandit bir şirket olup olmadığı sözleşmedeki hükümlere göre belirlenmektedir. Ortakların şirkete vermiş oldukları ad ve nitelik söz konusu şirketin türünün belirlenmesi için yeterli değildir (TTK, m.306/1). Dolayısıyla komandit olduğu açıkça saptanamayan şirket, kollektif olarak kabul edilmektedir (TTK, m.306/2). Adi komandit şirketlerin ticaret unvanında, adi komandit şirket ibaresinin yanı sıra ortaklardan en az birinin adı ve soyadı bulunmak zorundadır. Komanditer ortaklarla ilgili herhangi bir bilginin bulunması zorunlu değildir (TSY, m.43/6).

Komandit şirketlerde ortakların kurmuş oldukları ilişki biçimi ve düzeyi şirketin sözleşmesine göre düzenlenmektedir (TTK, m.308). Şirkette komandite ve komanditer ortakların her birinin bir oy hakkı olmakla birlikte (TTK, m.309/1), şirketin yönetim işleri komandite ortaklar tarafından yürütülmektedir (TTK, m.309/2). Komanditer ortakların şirket işlerini yürütme gibi bir görevleri ve yetkileri olmadığı gibi, yönetimde bulunan komandite ortakların yetkileri doğrultusunda yapmış oldukları işlere karşı itiraz hakları da bulunmamaktadır. Ancak, olağanüstü işler ve işlemler, şirket sözleşmesini değiştirmek, şirketin tür değiştirmesi, birleşmesi ve bölünmesi gibi yapısal değişiklikler; şirkete yeni ortak almak, ortak çıkarmak ve pay devri gibi durumlarda komanditer ortakların oy hakları bulunmaktadır (TTK, m.309/3).

Her komanditer ortağın, iş saatleri içinde olmak kaydıyla iş yılı sonunda, şirketin envanter ve bilançosunu, diğer finansal tabloları, bunların doğruluk ve

geçerlilik düzeylerini inceleme gibi yetkileri vardır (TTK, m.310/1). Komanditer ortaklar, bu incelemeyi kendileri yapabildikleri gibi bir uzmana da yaptırabilmektedirler. Seçilen uzmanın kişiliği ile ilgili bir itirazın olması durumunda komanditerin istemi üzerine ilgili mahkeme bilirkişi atayabilmektedir (TTK, m.310/2).

Komanditer, dönem sonunda gerçekleşen kâr payı ve şirketin sözleşmesinde kararlaştırılan faizleri nakit olarak alma hakkına sahiptir. Ancak, şirkete koymuş olduğu sermayenin herhangi bir sebeple azalması halinde ise koymuş olduğu sermaye eksiği tamamlanana kadar kâr ve faizi isteme gibi bir şansı yoktur. Sermaye tamamlandıktan sonra eğer artan varsa bu payları alma hakkına sahiptir (TTK, m.312). Komanditer ortakların, usulüne uygun olarak tahakkuk ettirmek üzere önceden almış oldukları faizi ve kâr payını, şirketin sonradan meydana gelen zararını kapatmak için geri verme gibi bir zorunlulukları yoktur (TTK, m.313-314).

Adi komandit şirketlerin tüzel kişiliği olmadığından taraf ehliyetleri de yoktur. Bu nedenle şirketin bir dava açması mümkün olmadığı gibi şirket aleyhine de bir davanın açılması söz konusu değildir (Çelik, 2011, s. 42). Ancak iflas eden bir komandit şirketten alacaklıları alacaklarını almadığı sürece, ortakların kişisel alacaklılarının şirket mallarını alma gibi bir şansı yoktur (TTK, m.324/1). Komanditer ortakların koymuş oldukları sermaye ise şirket alacaklılarının öncelikle haklarını alabilecekleri mallardan sayılmaktadır (TTK, m.324/2). Dolayısıyla şirketin varlıkları alacaklıların borçlarını karşılayamayacak düzeydeyse, alacaklılar geri kalan borçlarını komanditerlerin kişisel mallarından karşılama hakkına sahiptirler (TTK, m.325).

1.2.2. Sermaye Şirketleri

Şirket kavramının zorunlu unsurlarından biri sermayedir (Çelik, 2011, s. 32). Sermaye olmadan şirket kurulması mümkün değildir. Şirketi kurmak için taahhüt edilmiş olan sermaye, meydana gelen tüzel kişiliğin de ilk malvarlığını oluşturmaktadır (Coşgun, 2012, s. 333). 6102 sayılı TTK'de; limited şirketler, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler ve anonim şirketler sermaye şirketi olarak değerlendirilmektedir (TTK, m.124/2). Söz konusu sermaye şirketleri aşağıda tanımlanmıştır.

1.2.2.1.Limited Şirket

Sermaye şirketleri arasında değerlendirilen limited şirketler, birçok özellikleri yönünden kişi şirketlerine benzemekle birlikte, esas sözleşmede öngörülen hükümlerden dolayı şahıs şirketlerine de benzedikleri ifade edilmektedir (Çeker, 2015, s. 58; Can, 2011, s. 2). Limited şirketler, bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulmaktadır. Söz konusu şirketlerin esas sermayesi bellidir. Bu sermaye esas sermaye paylarının toplamından oluşmaktadır (TTK, m.573/1). Limited şirketlerin, anonim şirketlere nazaran sermayeleri düşük ve ortakların taahhüt etmiş oldukları sermaye ölçüsünde sorumluluk getirmektedir. Bununla birlikte anonim şirketlere göre daha basit bir yönetim biçimine sahiptirler (Çeker, 2015, s. 58).

Limited şirketler, kanuna aykırı olmayan ekonomik amaçlar ve konular için kurulabilmektedirler (TTK, m.573/3). Şirket; kurucuların, kanuna uygun bir biçimde düzenlenmiş olmak üzere, şartsız olarak sermayenin tamamını ödemeyi taahhüt ettikleri, ticaret sicili müdürlüğü tarafından yetki verilmiş bir personel huzurunda imzaladıkları şirket sözleşmesinde şirketi kurma iradelerini açıklamaları sonucunda kurulmaktadır (TTK, m.585). Tescil işlemi için kurucular, imzalamış oldukları şirket sözleşmesini noterde onaylattıktan sonra otuz gün içerisinde yapabilmektedirler (TSY, m.90/1). Limited şirketler, işletme konusu gösterilmek için ticaret unvanlarını kanunda belirtildiği gibi serbestçe seçebilmektedirler. Ticaret unvanlarında “Limited Şirket” ibaresinin bulunması zorunlu olmakla birlikte ticaret unvanlarında gerçek bir kişinin adının veya soyadının yer alması durumunda, şirket türünü gösteren ibarelerde baş harfler veya başka bir şekilde kısaltmalar yazılamamaktadır (TSY, m.43/7). Bununla birlikte limited şirketlerin merkezinin şirket sözleşmesinde belirtilmesi zorunludur (Çoştan, 2015, s. 68).

Limited şirketlerdeki ortaklar, şirketin borçlarından dolayı sorumlu değildirler. Sadece taahhüt etmiş oldukları esas sermaye paylarını ödemek ve şirket sözleşmesinde belirtilen ek ödeme ve yan edimlerle ilgili yükümlülüklerini yerine getirmekle mükelleftirler (TTK, m.573/2; TTK, m.128/1). Limited şirketlerdeki ortakların sınırlı sorumlulukları ilkesi, anonim şirketlerdeki tek pay sahibi borç ilkesine benzediği ifade edilmektedir. Dolayısıyla “Şirket, borç ve yükümlülükleri dolayısıyla sadece malvarlığıyla sorumludur.” ifadesinden, şirket borçlarından tüzel kişiliğin sorumlu

olduğu ve bunun tüm malvarlığı ile sorumluluk anlamına geldiği söylenebilir (TTK, m.602/1).

1.2.2.2.Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket; sermayesi paylara bölünmüş olan ve ortaklarından bir veya birkaçının şirket alacaklılarına karşı bir kollektif şirket ortağı gibi sorumlu olduğu; diğer ortakların ise bir anonim şirketteki pay sahibinin taşıdığı sorumluluk gibi sorumluluğa sahip olduğu şirkettir. Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlere, komandit şirketlerdeki gibi hükümler uygulanabildiği söylenebilir. Şöyle ki sermayenin paylara bölünmeksizin yalnızca birden çok komanditerin sermayeye katılım oranlarını göstermek için kısımlara ayrılması durumunda komandit şirket hükümleri uygulanmaktadır (TTK, m.564; TSY, m.68/2).

Sermayesi paylara bölünmüş bir şirketi kurmak için en az beş kişinin olması ve kuruculardan en az birinin komandite olması gerekmektedir (TSY, m.68/5). Kurucu sıfatına sahip komanditerlerin paylarının ayrı ayrı tutarlar şeklinde şirket sözleşmesinde yer alması zorunludur (TSY, m.68/6). Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde, şirket sözleşmesi kurucular ve komandite ortakların tümü tarafından imzalanarak noter tarafından onaylanması şarttır (TSY, m.68/3). Şirket sözleşmesinde, anonim şirketlerin şirket sözleşmesinde bulunması zorunlu olan kayıtlar olan kurucular ve yönetim kurulu üyeleri ile diğer kimselere şirket kârından sağlanacak menfaatlere ilişkin hükümler hariç olmak üzere tüm kayıtların bulunması gerekmektedir (TSY, m.68/4). Şirket sözleşmesinin yanı sıra adi komandit şirketlerde olduğu gibi sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin ticaret unvanında da komandite ortaklardan en az birinin adının ve soyadının ayrıca sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket ibaresinin bulunması şarttır. Söz konusu şirketlerin ticaret unvanlarında komanditer ortakların adı ve soyadı ya da ticaret unvanının bulunması kanuna aykırıdır (TSY, m.43/6).

Şirketi yönetiminde bulunan veya ortakları temsil eden komandite ortaklar, kollektif şirketler için kanunda belirtilen haller ve öngörülen şartlar kapsamında görevden alınabilmektedirler (TSY, m.68/7). Bununla birlikte komanditelerin birbirleriyle olan ilişkilerinde, komanditer kişilerin tümüyle ve üçüncü kişilerle kurmuş oldukları hukuki ilişkilerde, özellikle şirketin yönetilmesi ve temsil edilmesi ile ilgili görev ve yetkilerde, şirketten ayrılmalarda, komandit şirketlerdeki hükümler

uygulanmaktadır (TTK, m.565/1). Bu hususlar dışında bir hüküm bulunmaması durumunda ise anonim şirketteki hükümler uygulanmaktadır (TTK, m.565/2).

1.2.2.3. Anonim Şirket

Anonim şirketler, esas olarak bir ticaret ortaklığı olmalarının yanında, ekonomik hayatta diğer ticaret ortaklıklarından çok farklı fonksiyonları ifade etmektedir (Çelik, 2005, s. 33). Toplumun iktisadi kalkınmaya katılımının sağlanmasında bir araç olarak görülen anonim şirket konusu ilerleyen bölümlerde detaylı bir biçimde ele alınmıştır.

1.3. ANONİM ŞİRKETLERİN TANIMLANMASI VE KURULUŞU

Bir örgüt olarak anonim şirketler, kendi bünyelerinde bulunan organlar ve diğer paydaşlarla etkileşim içerisinde olduğu kadar bütünüyle toplumsal ve ekonomik düzeni ilgilendiren ve ekonomik sistem adı verilen sistemin de bir parçası ve gerçekleşme aracı olarak büyük önem kazanmaktadır (Atasoy ve Ergün, 2018, s. 33).

1.3.1. Anonim Şirketin Tanımı

Ülkemizde, son zamanlarda anonim şirketlerin sayısında hızlı bir artış vardır. Bu artışın temel nedenleri olarak özellikle sermaye piyasalarındaki gelişmelerin yanı sıra, anonim şirketlerin ekonomik fonksiyonları, pay sahiplerinin diğer şirketlere göre paylarını daha kolay devretmesi ve sınırlı sorumluluk ilkesine sahip olmaları sayılabilmektedir (Aydemir, 2011, s. 1075; Ergüne, 2016, s. 739).

Sınırlı sayıdaki ticaret şirketlerinden birisi olan anonim şirket tüzel kişiliğe sahip olan bu şirket aynı zamanda tacir sıfatı taşımaktadır (Karaahmetoğlu, 2017, s. 4). Anonim şirketi, sermayesi belli ve paylara bölünmüş olmakla birlikte borçlardan dolayı yalnızca malvarlığıyla sorumlu olan şirket olarak tanımlanabilir (Arslan, 1990, s. 241; Ayan, 2013, s. 188). Başka bir deyişle, sadece taahhüt edilmiş sermaye payları ile şirkete karşı sorumlu oldukları ifade edilen pay sahiplerinin oluşturduğu şirket türüdür (TTK, m.329/2; Can, 2011, s. 4; Kaplan, 2016, s. 3494).

Literatürde ve kanunda yer alan bu tanımlamalar yeterli görülmeyerek daha farklı tanımlamalar yapılmıştır. Buna göre tüzel kişiliğe haiz olup esas sermaye paylarının kıymetli evrak niteliğinde pay senetlerine bağlanabildiği ya da Merkezi Kayıt Kuruluşu'na (MKK) kayıt yoluyla tedavül edebilen sermaye şirketlerine anonim şirket denilmiştir (Atasoy ve Ergün, 2017, s. 3). İmregün'e (2004a, s. 165) göre;

anonim şirket belli bir çatı altında, ekonomik konu ve amaçlar için kurulmuş olan, sermayesi belli ve paylara bölünmüş, ortaklarının sorumluluk üstlendikleri sermaye payları ile sınırlı, ortaklık sıfatının paya göre belirlendiği, hak ehliyetinin işletme konusuyla sınırlı, tüzel kişiliğe sahip ticaret ortaklığıdır.

Anonim şirketler halka kapalı ve halka açık anonim şirketler olmak üzere çeşitli şekillerde sınıflandırılabilir. Halka açık şirketler; sermaye piyasasında hisse senetlerinin işlem gördüğü ve ortak sayısı 500'ün üzerinde olup SPK' ye tabii olan şirketlerdir. Halka kapalı şirketler ise TTK'ye tabii olup en az bir kurucu ve sermaye miktarı 50 TL olan şirketlerdir (Yürük, 2013, s. 135). Halka kapalı anonim şirketler gerekli şartları yerine getirmeleri kaydıyla halka açık hale gelebilmektedir (www.kobivadisi.com, 2020).

1.3.2. Anonim Şirketin Özellikleri

Anonim şirketler, tek başlarına değer yaratma potansiyeli olmayan dağınık sermayelerin bir araya toplanması yoluyla ihtiyaç duyulan büyük sermayenin hizmet, sanayi ve ticari girişimleri başlatmak gibi çok önemli bir özellikleri bulunmaktadır (Erdaş, 2015, s. 179). Türk hukukuna göre, anonim şirketler birer sermaye şirketi olarak ticarî amaçla kurulmakta ve şirketin ortaklardan bağımsız birer tüzel kişiliği bulunmakta ve şirketin malvarlığının sahipliği ve yöneticiliği tüzel kişiliğin elinde bulunmaktadır (Azarkan, 2013, s. 72; Coşgun, 2012, s. 336).

Bu şirketlerin amacı ve konusu, şirketin çıkarlarını belirlemek için kullanılan ilk ölçüttür. TTK m.331 uyarınca anonim şirketler, ekonomik olmak koşuluyla her türlü amaç ve konu için kurulabilmektedirler. Burada amaç; şirketin faaliyet alanı, konu ise somut işletme konusu anlamına gelmektedir (Dinç, 2016a, s. 229; Karaahmetoğlu, 2017, s. 7). Dolayısıyla anonim şirketin temel amacı gelir elde etmek olup, gelir sonucu elde edilen kârın şirketin ve ortakların menfaatleri için kullanılmasıdır. Bunu gerçekleştirirken de, esas sözleşmede gösterilen konu ya da konularda faaliyet göstermesi gerekmektedir (Adıgüzel, 2014b, s. 7). Örneğin; sanayi, ticaret ve taşıma işleri gibi genel faaliyet türlerini ifade eden terimler amaç hükmünün tespit edilmesine yarayabilmektedir (Arslanlı, 1961, s. 170).

Anonim şirketlerin, işletme konusunu göstererek ve Kanunun 46'ncı maddesindeki hükümler saklı kalmak kaydıyla, ticaret unvanlarını serbestçe seçebilmeleri mümkündür. Bu anlamda kurucular belirleme yaparken yalnızca bir iş

kolu belirlemek zorunda değildir. Birden fazla ve birbirinden uyumsuz iş kolları da işletme konusu olarak esas sözleşmeye yazılabilir (Bingöl, 2018, s. 198). İşletme konusu esas sözleşmeye yazılırken işletme konusunun temel noktalarının belirtilmesi ve tanımlanması gerekir (TTK m.339/1b; Çağlar ve Çalışkan, 2010, s. 63). Temel noktalardan kasıt, şirket faaliyetlerinin yoğunlaşacağı alanların anlaşılabilir olması bakımından somutlaştırılmasını ifade eder (Uzunallı, 2013, s. 33; Çelik vd., 2013, s. 301). Bu temel noktalar; hava veya otobüs seferleri, manifatura ticareti ve sabun imali gibi somut dalları olabilmektedir (Arslanlı, 1961, s. 170).

Anonim şirketlerin ticaret unvanlarında, “Anonim Şirket” ibaresinin bulunması zorunludur (Işık, 2011, s. 169). Anonim şirketlerin ticaret unvanlarında gerçek bir kişinin ad ya da soyadının yer alması durumunda, şirket türünü göstermek için kullanılan baş harflerle ya da başka bir biçimde kısaltma yapılarak yazılması kanuna aykırı sayılmaktadır (TSY, m.43/7). Bunun yanı sıra anonim şirketin genel merkezinin kuruluş yerinin, gerçek idare merkezinin ve organlarının bulunduğu yerin, hisse senetlerinin çıkarıldığı yerin, şirketi gerçekten hâkimiyeti ve denetimi altında bulunduranların bilinmesi de büyük önem taşımaktadır (Pulaşlı, 2005, s. 418; Karaahmetoğlu, 2017, s. 1).

Anonim şirketlerin kuruluşunda sermaye olarak nakit para konulabildiği gibi para dışındaki değerli varlıkların da konulması mümkündür (Ergüne, 2016, s. 741). Bir başka deyişle, anonim şirketlerde emek ve ticari itibarlar hariç olmak üzere nakit para, taşınabilen ve taşınmaz mallar, ekonomik değeri olan her türlü haklar, kıymetli evraklar, ticari işletme ve şirket payları sermaye olarak konulabilmektedir (Dal, 2012, s. 372). Anonim şirketlerin esas sözleşmesinde taahhüt edilen sermayeyi ifade eden esas sermaye, 50 bin TL’den düşük olmaması gerekmektedir. Sermayenin artırılması için yönetim kuruluna tanınan yetki tavanını gösteren kayıtlı sermaye sistemini kabul eden halka açık olmayan anonim şirketlerde ise başlangıç sermayesinin 100 bin TL’den düşük olmaması şartı aranmaktadır. Sermayenin taban tutarının arttırılması ise Cumhurbaşkanına bağlıdır (TTK, m.332/1). Kayıtlı sermayeli anonim şirketlerde kullanılan başlangıç sermayesi, şirketin kurulması ve sisteme geçmesi için zorunlu sermaye olarak değerlendirilmektedir (TTK, m.332/2; Çelik, 2011, s. 32).

1.4. ANONİM ŞİRKETLERİN KURULUŞU

Anonim şirketlerin kuruluşu 6102 sayılı Ticaret Kanunu'nda düzenlenmiştir. Ticaret Sicili Yönetmeliği'nde ise tescil işleri düzenlenmiştir. Anonim şirketlerin tüzel kişiliği, ticaret siciline tescil ile başlamakta ve sicilden terkin ile sona ermektedir (Işık, 2011, s. 170). Anonim şirketlerde kurucu kavramı, esas sözleşmeyi düzenleyip imzalayan ve katılma payını taahhüt eden pay sahipleri ile kuruluş sırasında esas sözleşmeyi imzalamaksızın para dışında başka bir şeyi katılma payı olarak getiren pay sahipleri için kullanılan bir kavramdır (Çelik, 2011, s. 41).

Anonim şirketler, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanacak olan tebliğ çerçevesinde, faaliyet alanları belirlenerek Gümrük ve Ticaret Bakanlığının izni ile kurulmaktadır (Karaahmetoğlu, 2017, s. 3). Şirketin kurulabilmesi için kurucuların, kanuna uygun olarak düzenlenmekle birlikte sermayenin tamamını ödemeyi şartsız bir biçimde taahhüt etmeleri gerekmektedir. Kurucuların atmış oldukları imzaların noter tarafından onaylanması ya da ticaret sicili müdürünün veya yardımcısı huzurunda imzalamış oldukları sözleşmede, anonim şirket kurma iradelerini açıklamaları zorunludur (TTK, m.335/1). Söz konusu şirketlerin esas sözleşme değişiklikleri de aynı bakanlık iznine tabidir. Bakanlığın inceleme kapsamı, sadece kanunun emredici hükümlerine aykırı bir durumun olup olmaması yönündedir. Bunun dışında niteliği, işletme konusu ve hukuki statüsüne bakılmaksızın anonim şirketin kurulması ve esas sözleşme değişiklikleri herhangi bir makamın iznine bağlanamamaktadır (TTK, m.333/1). Bakanlığın izni ile kurulacak olan şirketler bakanlığın onayından sonra tescil işlemine başvurabilmektedir. Diğer anonim şirketlerde ise kurucuların tamamının şirket sözleşmesindeki imzalarını notere onaylattıktan sonraki otuz gün içinde yapabilmektedirler (TSY, m.69/1). Esas sözleşme, değerlendirme raporları, işletme devir alınmasına ilişkin belgeler, kurulum için kurucuların ve diğer kişilerle yapılan ve kuruluşla ilgili olan sözleşmelerin sicil dosyasına konulması gerekmektedir. Söz konusu belgelerin birer nüshasının beş yıl süreyle şirket tarafından saklanması şarttır (TTK, m.336/1).

Anonim şirketlerde, pay sahipliği ile ilgili haklar kanunda düzenlenmiştir (Çonkar, 2017, s. 660-661). Şirketlerde kurucular pay taahhüt etmekle birlikte esas sözleşmeyi imzalayan gerçek ve tüzel kişilerden oluşmaktadır (TTK, m.337/1). Bu asgari düzenin esas sözleşme ile değiştirilmesi, kanunda aksine bir hüküm olmaması

durumunda mümkün değildir (Çağlar ve Kaşak, 2016, s. 675). Kurucuların, 337'nci maddenin birinci fıkrasında belirtilen yazılı işlemi, üçüncü bir kişinin hesabına yapmaları halinde, bu kişinin de kuruluştan doğan sorumluluk bakımından kurucu sayılabileceği belirtilmektedir (TTK, m.337/2).

Bir anonim şirketin kurulması için pay sahibi olan bir veya daha fazla kurucunun var olması zorunludur (TTK, m.338/1). Yeni kanuni düzenlemelere göre, anonim şirketlerin sadece kuruluş aşamasında değil, kurulduktan sonra pay devri, miras, birleşme gibi nedenlerle tek pay sahibine düşülmesi halinde şirket, tek pay sahibi ile faaliyetlerine devam edebilmektedir (Ayan, 2019, s. 28). Pay sahibi sayısının teke düşmesi durumunda bu sonucu doğuran işlem tarihinden itibaren yedi gün içerisinde yönetim kuruluna yazılı olarak bildirilmesi gerekmektedir. Yönetim kurulu da bildirim aldıktan sonra yedi gün içerisinde, şirketin tek pay sahipli bir anonim şirket olduğunu tescil ve ilan ettirmek durumundadır. Bunun yanı sıra payların tek kişide toplanması ve şirketin tek pay sahipli olarak kurulması halinde tek pay sahibinin adının, yerleşim yerinin ve vatandaşlığının da tescil ve ilan edilmesi zorunludur. Bildirimin yapılmaması sonucunda doğacak zararlardan, pay sahibinin yanı sıra tescil ve ilanı yaptırmayan yönetim kurulu sorumlu olmaktadır (TTK, m.338/2). Bu durumda şirketin, tek pay sahibi olacak şekilde kendi payını iktisap ettirmesi de söz konusu değildir (TTK, m.338/3).

Anonim şirketlerde esas sözleşme yazılı bir şekilde, bütün kurucuların noterce onaylanmış imzalarının olması gerekmektedir. Eğer imzalar noter tarafından onaylanmamışsa kanun yapıcı imzaların ticaret sicili müdürü ya da yardımcısı huzurunda atılmasını zorunlu kılmıştır (TTK, m.339).

Anonim şirketlerin kuruluşunda üzerinde hak, haciz ve tedbir kararı bulunmayan, nakit olarak değerlendirilebilecek ve devredilebilecek tüm malvarlığı unsurları aynı sermaye olarak konulabilmektedir. Ancak hizmet edimlerinin, kişisel emeğin, ticari itibarın ve vadesi gelmemiş alacakların sermaye olarak değerlendirilmesi mümkün değildir (TTK, m.342). Şirketin kuruluşunda ve kuruluş esnasında devralınan işletmelere konulan aynı sermayeye ilişkin değer biçme görevi, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye mahkemesi tarafından görevlendirilen kişilere aittir (TTK, m.343).

Anonim şirketlerin kuruluşunda nakit olarak taahhüt edilmiş olan payların itibarî değerlerinin en az %25 tescil işleminden önce, geri kalanı da şirketin tescil edilmesinden sonraki 24 ay içinde ödenmesi gerekmektedir (TTK, m. 344). Nakdi ödemelerin 5411 sayılı Kanuna bağlı olan bir bankaya, sadece şirketin kullanabileceği şekilde, kurulması düşünülen şirketin özel hesabına yatırılmaktadır (TTK, m.345).

Şirketin tescili için Gümrük ve Ticaret Bakanlığının onayının alınması gerekmektedir. Onay alındıktan sonra söz konusu şirketin ilanı için Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan verilmesi gerekmektedir (TTK, m.354). Şirket, ticaret siciline tescil edildikten sonra tüzel kişiliğini kazanmış olmaktadır (TTK, m.355/1). Diğer taraftan anonim şirketler doğrudan kuruluşu gerektiren işlemleri yaparak kurulabileceği gibi, tür değiştirme, bölünme ve birleşme gibi operasyonlar sonucunda da kurulabilmektedirler (Develi, 2013, s. 444-461; Dinç, 2016b, s. 173; Kağıtçı, 2009, s. 36). Kuruluşun basit veya nitelikli olarak gerçekleşmesi ani kuruluş olarak değerlendirilmektedir. Nitekim yeni ticaret kanunumuzda tedrici kuruluş yani, doğrudan halka açılarak kurulma sistemi kaldırılmıştır (Çelik, 2005, s. 34; Tekinalp, 2015, s. 168; Atasoy ve Ergün, 2017, s. 6).

1.5. ANONİM ŞİRKETİN ORGANLARI

Tüzel kişiliği olan şirketlerde çeşitli hakların kazanılması ve borçların kullanılabilmesi gibi idari ve temel işlevleri yürüten organlar vardır (Azarkan, 2013, s. 72). Türk Medeni Kanunu' muzda (MK) da tüzel kişilerin, kanuna ve kuruluş belgelerine göre gerekli organlara sahip olmakla fiil ehliyet kazandıkları ve tüzel kişilik iradesinin de bu organlarla açıklandığı belirtilmektedir (TMK, m.49-50). Kavram olarak organ, bir ya da daha fazla kişiden oluşan ve yaptıkları eylemlerin tüzel kişiliği bağladığı bir oluşumdur (Akünal, 1995, s. 26).

Organ kavramının iki türü vardır: Şekli ve maddi organlardır. Şekli anlamdaki organ, tüzel kişilik adına kanun ya da sözleşmeyle birtakım faaliyetleri gerçekleştirmek üzere atanmış kişileri tanımlamak için kullanılmaktadır. Maddi anlamda organ ise tüzel kişilikteki yetkilere dayanarak en yüksek düzeydeki yönetim, temsil hak ve görevlerini kullanıp yerine getiren kişi veya kişiler için kullanılan bir tanımdır (Bilgili, 2004, s. 30-33).

Anonim şirketlerde genel kurul, yönetim kurulu olmak üzere ve denetçiler olmak üzere üç organ tarafından faaliyetler yürütülmektedir (Işık, 2011, s. 172). Ancak

6102 sayılı TTK' de; yönetim ve genel kurul anonim ortaklığın yasal organları olarak işlenmektedir. Denetçiler ise anonim şirketin yasal organı değildir. Genel kurul anonim şirketin devamlı organ olmamakla birlikte yönetim kurulu anonim şirketin devamlı organı olarak değerlendirilmektedir (Dinç, 2016a, s. 237; Karaege, 2015, s. 76).İster yasal olsun ister olmasın bu organların temel amacı şirketi ayakta tutmak ve iktisadi hayatta devamlılığını sağlamaktır (Gözüyeşil, 2013, s. 665).

1.5.1. Genel Kurul

Yasal olarak genel kurul anonim şirketlerde bulunması zorunlu olan organlardan biridir. Genel kurul, şirketin pay sahiplerinin oluşturduğu bir organdır (Atasoy ve Ergün, 2018, s. 35). Bunun tek istisnasının genel kurulun tek üyeli olabilmesi durumu, başka bir deyişle tek pay sahipli bir anonim şirketin söz konusu olabileceğidir (Bilgili ve Demirkapı, 2013, s. 259). Anonim şirkette genel kurul şirketin iradesinin bir göstergesi olarak usulüne çağrı üzerine pay sahipleri veya temsilcilerinin bir araya gelerek şirket işlerine ilişkin kararların alındığı bir iç organdır (Dinç, 2016b, s. 114; Karaege, 2015, s. 74).

Şirket içi ilişkiler olan pay sahiplerinin ve organların arasındaki ilişkileri düzenleyen asıl yetkili organa genel kurul denilmektedir (Moroğlu, 2012, s. 5). Başka bir deyişle genel kurulu, pay sahipleri veya temsilcileri tarafından usulüne uygun çağrıya göre belli bir gündemi görüşerek karara bağlamak üzere bir araya gelen şirketin karar ve irade organı olarak tanımlamak mümkündür (Pulaşlı, 2015, s. 287). Yapılan tanımlamalardan hareketle genel kurul, şirket için gerekli olan mal varlıklarını taahhüt ederek getirmek, şirketi yönetecek kişileri seçmek ve faaliyetlerini sorgulamak, şirkette uyulması gereken ana çerçeveyi belirlemek elde edilen kâr üzerinde tasarrufta bulunmak gibi niteliklere sahiptir (Göktürk, 2017, s. 54; Tekil, 1993, s. 101).

Anonim şirketlerin en yüksek karar organı olan genel kurul, sözleşme ve kanun hükümleri doğrultusunda, olağan ve olağanüstü olarak toplanmaktadırlar. (Erdoğan, 2013, s. 41). Genel kurulun kararları ortaklık iradesini açıklamaktadır. Bu kararlar, hem toplantıda hazır bulunmayanlar, hem de toplantıda bulunup karşıt veya çekimser oy verenleri ve tüm pay sahipleri için geçerlidir. Genel kurul, diğer organların seçimi ve azledilmesi yetkilerine sahiptirler. Diğer organlar ise genel kurul kararlarını yerine getirmek veya getirilmesini denetlemekle mükelleftirler (İmregün, 2004b, s. 179).

Genel kurulun şirket tüzel kişiliğinden ayrı bir tüzel kişiliği bulunmamaktadır. Ancak genel kurulun temel işlevi, hissedarlar arasındaki iletişimin geliştirilmesi ve şirketi ilgilendiren kararların çıkmasının sağlanmasıdır (Kaya, 2003, s. 211).

Anonim şirketlerde, şirketin idaresi ve temsil edilmesi konusunda görevli olan ve çeşitli yetkilerle donatılan mercii yönetim kurulu olduğundan dolayı, ayrıntılı bir biçimde birçok konuda şirketin işlem yapabilmesi için bir genel kurul kararına ihtiyaç duyulmamaktadır (Azarkan, 2018, s. 30). Genel kurul şirket esas sözleşmesinin değiştirilmesinde, şirketin yönetim kurulunun atanmasında, hesapların tasdik edilmesinde, kazancın dağıtılmasında ve (kanunda öngörülen istisnalar dışında) şirketin feshi gibi temel konularda karar almaktadır (Bahtiyar ve Hamamcıoğlu, 2014, s. 5). Genel kurulun karar verme yetkisi ya da buna ilişkin üst gözetim yetkilerinin devredilmesi ve söz konusu yetkilerden feragat edilmesi kanuna aykırıdır (Aksoy, 2013, s. 64; Üçışık ve Çelik, 2013, s. 217). Şirketin iradesini açıklayan bir organ olduğu için genel kurulun almış olduğu kararların kanuna ve şirket esas sözleşmesine uygun olması büyük önem taşımaktadır (Azarkan, 2013, s. 74).

1.5.2. Yönetim Kurulu

Yönetim kurulunu tanımlamadan önce şirketler açısından yönetimin ne anlama geldiğinin bilinmesinde fayda vardır. Bu bakımdan yönetimi; belirli bir şirketteki hissedarların yanı sıra, şirketin yürütmüş olduğu faaliyetler ile doğrudan veya dolaylı bağlantısı olan tüm paydaşların (menfaat sahiplerinin) haklarının korunması ve şirket yönetiminin sorumluluk ve yükümlülüklerinin ortaya konulduğu bir süreçler bütünü olarak tanımlamak mümkündür (Aktan, 2013, s. 152). Şirketler hukuku açısından bu süreçler bütünü, şirketi yönetenlere verilen görevler bakımından işlevsel anlamıyla ortaya çıkmaktadır. Bu işlevi yerine getirecek mercii ise organ veya kurul kavramlarıyla kendini göstermektedir (Demirel, 2017, s. 214). Tüzel kişiler nitelikleri gereği bizzat yürütemedikleri için organları vasıtasıyla faaliyetleri gerçekleştirerek yönetim sürecini yönetmektedirler. Anonim şirketlerde de bu kuralın bir yansıması olarak şirket adına işlem yapma görev ve yetkiler 6102 sayılı kanunla yönetim kuruluna verilmiştir (Çağlar ve Çalışkan, 2010, s. 67; Eminoğlu ve Çakır, 2014, s. 278).

Yönetim kurulunu, şirketin yönetim ve temsil organı olarak tanımlamak mümkündür (Atasoy ve Ergün, 2018, s. 35). Yönetim kurulu, şirketin hedeflerine ve

amaçlarına ulaşabilmesi için şirketi yöneten, genel kurula hesap veren bir organdır (Göktürk, 2017, s. 54). Bir anonim şirketin temsil ve yönetim organı olarak tanımlanan yönetim kuruluya çoğunluk paylarına sahip olan pay sahiplerinden ya da bu kişilerin seçtiği kişilerden oluşan zorunlu bir organdır (Akın ve Sulu, 2019, s. 171-172; Ayhan, 1988, s. 235). Tanımdan da anlaşılacağı üzere; TTK hükümlerine göre; yönetim kurulunun, genel kurul tarafından veya esas sözleşmeyle atanmış olan bir ya da daha fazla kişiden oluşturulabilmektedir (Aksoy, 2013, s. 56). Bu kişiler organ görevlisi sıfatına haiz olup organa ait görevler bu kişiler tarafından yerine getirilmektedir (Çamoğlu, 2007, s. 35). Anonim şirketler hukukunda ilk yönetim kurulu kural olarak ilk esas sözleşmeyle, diğer yönetim kurulu üyelerinin atanması ise genel kurul tarafından yapılmaktadır (Eminoğlu ve Çakır, 2014, s. 292). Bununla birlikte ancak anonim şirketlerde pay sahibi olan kişilerin tamamının aynı zamanda şirketi yöneten kişiler olması gibi bir durum söz konusu değildir (Atalay, 2015, s. 53).

Yönetim kurulu, genel kurulun ataması ile 3 yıl süreliğine göreve gelmektedir (TTK, m.362/1). Yargıtay 19. Hukuk Dairesi 2012/6029 E. 2012/12726 K. sayılı kararında; anonim şirketlerdeki yönetim kurulu üyelerinin yerine yenileri seçilene kadar görevlerinin devam edebileceği ve bunun zorunlu olduğunu ifade etmiştir. Yönetim kurulu gerçek veya tüzel kişilerden oluşabilmektedir (Dedeoğlu ve Sapan, 2013, s. 2-11). Bir tüzel kişinin yönetim kuruluna üye seçilmesi durumunda, tüzel kişiyle birlikte, tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen, sadece bir gerçek kişi de tescil ve ilan olunabilmektedir. Ayrıca, tescil ve ilanın yapılmış olduğu, şirketin internet sitesinde hemen açıklanmaktadır. Tüzel kişi adına sadece, bu tescil edilmiş kişinin toplantılara katılıp oy kullanması söz konusudur (TTK, m.359/2; Gürpınar, 2013, s. 1104). Bu düzenlemenin amacı, tüzel kişinin kurula her toplantıda farklı kişileri göndererek kurulun çalışmasını ve istikrarını bozmasına engel olmaktır (Eminoğlu ve Çakır, 2014, s. 281). Ancak üyeliğin sona ermesine neden olan faktörler seçilmeye engeldir (TTK, m.359/4). Diğer taraftan köy, belediye, il özel idaresi ve devlet ile kamu tüzel kişilerin pay sahibi olduğu diğer şirketlerde, sayılmış olan tüzel kişiler ya da bunların gerçek kişi temsilcilerinin yönetim kuruluna seçilebilmesi mümkündür (Demirci, 2018, s. 40; Eminoğlu ve Çakır, 2014, s. 284). İki'den fazla yönetim kurulu üyesine sahip olan şirketlerde üyelerin bütününe aynı kamu tüzel kişisinin temsilcisi olmamak kaydıyla kamu tüzel kişisini temsilen birden fazla gerçek kişinin yönetim kuruluna seçilebilmesi de söz konusudur (TTK, m.359/5).

Yönetim kurulu üyeleri için aranan niteliklerin asgari nitelikler oldukları ve bunların ilgili kanunda belirtildiği bilinmektedir. Kanunda öngörülen nitelikler dışında asgari niteliklere ek nitelikler esas sözleşmeyle belirlenebilmektedir. Söz konusu nitelikler; yönetim kurulu üyelerinin yaşları, ek meslekî nitelikleri ve kişisel şartların koyulması; komisyonlar ve kurulların oluşturulması; şeref başkanlıklarının ve danışma konseylerinin ihdas edilmesi gibi konulardan oluşabilmektedir (Ayhan, 1988, s. 235; Aksoy, 2013, s. 58). Ancak kanunda yönetim kurulu üyeliği için aranan bu niteliklerin tüzel kişi adına hareket etmek üzere seçilen gerçek kişide bulunmasının gerekip gerekmediği üzerinde durulmadığı görülmektedir (Eminoğlu ve Çakır, 2014, s. 283).

Yukarıda görüldüğü üzere; 6102 Sayılı TTK'nin yönetim kurulu üyelerinin niteliklerini ve sayısını düzenleyen 359. maddesinde, tek kişilik yönetim kuruluna izin verildiği gibi tüzel kişilerin yönetim kuruluna üye olarak seçilmesine de olanak sağlanmıştır (TTK, m.359/1; Demirel, 2017, s. 218). Tüzel kişilerin yönetim kurulu üyesi olabilmeleri ile ilgili bu değişiklik, hem limited şirket müdürlerinin tüzel kişi olmasına izin veren TTK m.623/2'ye uyum sağlanmış hem de tüzel kişinin yönetim kurulu üyesi olarak sorumlu tutulmasının yolu açılarak pay sahiplerine, şirkete ve alacaklılara teminat verilmiştir (Eminoğlu ve Çakır, 2014, s. 279).

TTK'de yönetim kurulu üyelerinin sadece pay sahibi olması gerektiği ile ilgili bir zorunluluk bulunmaktadır (TTK, m.359). Esas sözleşmede belirtilmek üzere belirli pay gruplarının, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grubu oluşturan pay sahiplerinin ve azlığın yönetim kurulunda temsil edilme hakkı vardır (Dedeoğlu ve Sapan, 2013, s. 16). Bu şekilde tanınacak temsil edilme hakkının, halka açık anonim şirketlerde yönetim kurulu üye sayısının yarısını geçmemesi gerektiği karara bağlanmıştır (TTK, m.360/1). Bu kapsamda yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınan payların imtiyazlı sayılması söz konusudur (TTK, m.360/2). Bu düzenleme ile yönetim kuruluna dışarıdan üye seçilmesi şansı tanınmıştır. Seçilen üyeler, Murahhas müdürden farklı olarak yönetim kurulu üyesi sıfatını taşımaktadır. Bu şekliyle düzenlemenin yönetim kurulu üyelerinin profesyonel yöneticilerden oluşmasına hizmet ettiği söylenebilir (Aksoy, 2013, s. 56).

TTK'de kural olarak yönetim yetkisinin, yönetim kurulunun tüm üyelerine ait olduğu belirtilmesi tekli sistemin kabul edildiği anlamına gelmektedir (TTK, m.367/2). Ancak yönetim yetkisinin esas sözleşmeye eklenecek bir hükümle, düzenlenmiş olan

bir iç yönergeye göre, kısmen ya da tamamen bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine veya üçüncü kişiye devredilmesi olanağı da vardır (TTK, m.367/1). Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimin devredildiği hallerde yönetimden sorumlu üçüncü kişilerin, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmesi ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmesi yükümlülüğü vardır (Çınar, 2019, s. 236). Ancak 375'inci maddede yönetim kurulun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri olduğu da belirtilmiştir. Söz konusu görev ve yetkiler aşağıdaki gibi sıralanabilir (TTK, m.375; Kaplan, 2016, s. 3496):

- Üst düzeyde şirketin yönetilmesi ve üst yönetimi ilgilendiren talimatları vermek,
- Şirketin yönetim teşkilatını belirlemek,
- Finans denetimi, muhasebe ve şirket yönetiminin kararı ölçüsünde, finansal planlama için gerekli düzenlemelerin kurulması,
- Müdürler ve aynı niteliğe sahip kişilerin yanı sıra imza yetkisine sahip kişileri atamak ve görevden almak,
- Yönetimden sorumlu kişilerin, özellikle kanunlar, esas sözleşme, iç yönergeler ve yönetim kurulunun yazılı talimatları hükümlerine uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetilmesi,
- Pay, yönetim kurulu kararları ve genel kurul toplantı ve müzakere defterlerini tutmak, yıllık faaliyet raporunu ve kurumsal yönetim açıklamasını düzenleyerek genel kurula sunmak, genel kurul toplantılarını hazırlamak ve genel kurul kararlarını yürütmek,
- Borca batıklık durumunda mahkemeye bildirimde bulunmak vb.

Yönetim kurulu, şirketin tüzel kişilik kazanmasından sona ermesine kadar şirketin pay sahiplerinin ve şirket alacaklılarının çıkarını ilgilendiren pek çok hususta görevli ve yetkili kılınmıştır (Çelik, 2009, s. 183; Aydemir, 2011, s. 1075). Ancak bu yetki ve görevlerin yerine getirilmesi önemli oranda zaman ve emek gerektirdiği için, yönetim kuruluna, yetkisi kapsamına giren tüm işlerin özellikle hazırlık ve karar aşamalarında komite ve komisyonların oluşturulması olanağı tanınmıştır (Aksoy, 2013, s. 64; Gürpınar, 2013, s. 1104). Bu kapsamda yönetim kurulu, işlerin gidişatını izlemek amacıyla, kendisine sunulmak üzere çeşitli konularda rapor hazırlayacak, kararlarını uygulayacak ya da iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de bulunabileceği komite ve komisyonlar kurabilmektedir (TTK, m.366/2).

1.6. ANONİM ŞİRKETLERDE DENETİM

Denetim konusu 6762 sayılı kanunla ticaret hukukumuzda girmiş olup 6102 sayılı kanunla yeniden düzenlenmiştir. Kavram olarak denetim, pay sahiplerinin sahip oldukları hakları kullanabilmeleri için gerekli gördükleri temel noktaları aydınlatmak üzere pay sahipleri tarafından istenilen bir çalışma türüdür (Güven, 2011, s. 134-135). Denetçi ise, şirket genel kurulu tarafından; topluluk denetçisi olarak, seçilen bağımsız bir kişi olarak tanımlanmaktadır (Kaplan, 2016, s. 3498). Denetçi, bağımsız denetim yapmak üzere, 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu'na göre ruhsat almış Yeminli Mali Müşavir ya da Serbest Muhasebeci Mali Müşavir unvanını taşımaktadır. Bununla birlikte Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetki verilen kişiler ya da sermaye şirketlerinin ortaklarından olabilmektedir (TTK, m.400/1; Işık, 2011, s. 179).

Denetçi, her faaliyet döneminin ve her hâlde görevini yerine getireceği faaliyet döneminin bitiminden önce seçilmesi zorunludur. Yönetim kurulu seçimden hemen sonra denetleme görevini kime verdiğini ticaret siciline tescil ettirerek Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ve internet sitesinde ilan etmek zorundadır (TTK, m.399/1). On yıl içerisinde denetim yaptığı şirkette toplam yedi yıl çalışan denetçinin üç yıl geçtikten sonra tekrar denetçi olarak seçilmesi söz konusudur (TTK, m.400/2). Faaliyet dönemi olan dördüncü aya kadar denetçinin seçilmemesi halinde, yönetim kurulu, yönetim kurulunun her üyesi ya da pay sahiplerinden herhangi birinin istemi üzerine mahkeme tarafından atanabilmektedir (TTK, m.399/6). Denetçinin mahkemece atanması durumunda ise emsal uygulamalar dikkate alınmak üzere, mahkeme tarafından belirlenen denetçi ücreti ve olası giderler mahkemenin veznesine yatırılmak durumundadır (TTK, m.399/7).

Denetçinin, denetleme yaptığı şirkette, vergi danışmanlığı ve vergi denetiminin dışında, danışmanlık ya da hizmet vermesi kanuna aykırıdır (TTK, m.400/3). Bununla birlikte denetçi, çeşitli nedenlerle ve başka bir denetçinin atanmış olması halinde görevinden olabilmektedir (TTK, m.399/2). Denetçinin taraflı davranmak gibi yanlış işlemler yapması durumunda, şirket merkezinin olduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesi, yönetim kurulu ve sermayenin %10'unu, halka açık şirketlerde ise sermayenin %5'ine sahip pay sahiplerinin şikâyeti üzerine başka bir denetçi

atayabilmektedir (TTK, m.399/4). Yönetim kurulu ve ilgili pay sahiplerinin böyle bir durumda dava açabilmeleri için denetçi seçiminin Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayınlamasını takiben üç hafta içinde açılabilir. Davayı azlık da açabilmektedir. Ancak denetçinin seçimi sırasında genel kurulda karşı oy vermiş olması, bu oyu tutanağa geçirtmiş ve seçimin yapıldığı genel kurul toplantısından en az üç ay öncesinden beri, şirkette pay sahibi olması gerekmektedir (TTK, m.399/5). Diğer taraftan denetçinin denetleme sözleşmesini yazılı ve gerçekçi nedenler çerçevesinde feshetme hakkı bulunmaktadır. Denetçi fesih tarihine kadar elde etmiş olduğu sonuçları rapor haline getirerek genel kurula sunması zorunludur (TTK, m.399/8). Diğer bir deyişle, denetçi hakkını kullanırken neden belirtmek durumundadır (Köksal, 2009, s. 385). Denetçinin fesih ihbarında bulunması halinde ise yönetim kurulunun genel kurulun bilgisi dahilinde geçici bir denetçi seçme şansı vardır (TTK, m.399/9).

Denetime tabi olabilecek şirketler Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenmektedir (TTK, m.397/4). Diğer anonim şirketler ile 4572 sayılı Kanun kapsamındaki kooperatif ve üst kuruluşları TTK'nin ilgili maddesi çerçevesinde denetime tabii olmaktadır (TTK, m.397/5). 6102 sayılı kanuna göre; Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'nun yayımlamış olduğu uluslararası denetim standartları ve Türkiye Denetim Standartlarına (TDS) çerçevesinde anonim şirketlerin finansal tabloları denetçi tarafından denetlenmektedir (Dinç, 2016b, s. 144). Yönetim kurulunun yıllık faaliyetlerini içeren raporlardaki finansal bilgiler de, denetimi yapılan finansal tablolarla tutarlılık gösterip göstermediği denetim kapsamındadır (TTK, m.397/1). Denetimden geçen finansal tablolara denetçi görüşünün eklenmesi zorunludur. Bu zorunluluk, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu için de geçerlidir. Aksi bir durumda yıllık faaliyet raporlarının ve finansal tabloların düzenlenmemiş sayılacağı belirtilmektedir (TTK, m.397/2-6). Denetleme raporunun hazırlanmasından sonra denetleme raporunu etkileyebilecek nitelikteki değişikliklerin olması durumunda faaliyet raporunun yeniden düzenlenmesi gerekmekte ve yeniden denetlemenin sonucu ile birlikte raporda özel olarak açıklanması şarttır (TTK, m.397/3).

Denetçi, yapılan denetimin türünü, kapsamını, niteliğini ve sonuçlarını, açık, anlaşılabilir ve basit bir dilde yazılmak üzere geçmiş yıllardaki tablolarla karşılaştırmalı olarak hazırladığı bir rapor düzenlemektedir (TTK, m.402/1). Denetçi, yönetim kurulunun, yıllık faaliyet raporunda şirket ya da şirket topluluğu ile ilgili olarak yapmış olduğu değerlendirmelerin finansal tablolarla olan tutarlılığını ve bu

değerlendirmelerin gerçeğe ne kadar uygun olduğuna ilişkin ayrı bir rapor hazırlayabilmektedir (TTK, m.402/2). Denetçi, bu değerlendirmeyi şirketin veya eğer denetliyorsa ana şirketin finansal tablolarını esas alarak yapmaktadır. Denetçi bölümler halinde hazırlamış olduğu raporunu imzalayarak yönetim kuruluna sunmaktadır (TTK, m.402/6-7).

İKİNCİ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURUL

Şirketlerin etkin bir biçimde yönetilmesi ve verimlilik düzeyleri ülke ekonomilerini büyük ölçüde etkileyebilmektedir. Dolayısıyla şirketlerin yönetiminde serbestlik olsa da bu serbestliğin hesap verilebilirlik ve etkililikle sınırlı olduğu kabul edilmektedir. Söz konusu sınırlama da kurumsal yönetimin özünü ifade etmektedir (Aksoy,2013,s.46). Dolayısıyla araştırmanın bu kısmında kurumsal yönetimin önemli bir organı olan genel kurul konusu detaylı bir biçimde incelenmiştir.

2.1. GENEL KURULUN GÖREV VE YETKİLERİ

Kanun ve esas sözleşmede açıkça belirtilmiş hallerde genel kurul kararlar alabilmektedir (TTK, m.408/1). Tek pay sahipli anonim şirketlerde de bu kural geçerlidir (Eminoğlu, 2015a, s. 135). Genel kurulun çeşitli hükümlerde belirtilen ve devredilmesi mümkün olmayan görev ve yetkileri vardır. Söz konusu görev ve yetkiler; esas sözleşmede değişiklik yapılması, yönetim kuruluna üye seçimi, üyelerin görev süresi, ücretleri, huzur hakları, ikramiye ve prim gibi hakları, ibraları hakkında karar verilmesi ve üyelerin görevden alınması, kanunda öngörülen istisnaların dışında denetçinin seçilmesi ve görevden alınması sayılabilir. Bunun yanı sıra finansal tabloların ve yönetim kurulu yıllık raporlarının incelenmesi, yıllık kâr üzerinde tasarrufların, kâr ve kazanç paylarının belirlenmesi, yedek akçelerin sermayeye ya da dağıtılacak kâra katılması gibi konularda kararları almak, kanunda öngörülen istisnalar dışında şirketi feshetmek ve önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı genel kurulun devredilemez yetkilerini oluşturmaktadır (TTK, m.408/2).

Çok ortaklı anonim şirketlerde olduğu gibi pay sahibi tek olan anonim şirketlerde de tek pay sahibi genel kurulun tüm yetkilerini taşımaktadır (Eminoğlu, 2015a, s. 132). Genel kurul sıfatıyla tek pay sahibinin almış olduğu kararların geçerlilik kazanabilmesi için yazılı olmaları gerekmektedir (TTK, m.408/3). Bunun yanı sıra tek pay sahibi tek olan anonim şirketlerde genel kurulun karar alma niteliğine sahip olması için çok ortaklı anonim şirketlerdeki genel kurullarının toplanıp karar alabilmesi için gereken usul ve kuralların neredeyse tümüne uyulması gerekmektedir (Poroy vd., 2015, s. 715).

2.2. GENEL KURUL TOPLANTISI VE TÜRLERİ

Türk Ticaret Kanununda bir genel kuruldan söz edilebilmesi, pay sahiplerinin ya da temsilcilerinin genel kurulu oluşturmak üzere toplanmalarına bağlı kılınmıştır (TTK, m.407-m.409). Genel kurul toplantıları dört alt başlık altında incelenebilir. Türk Ticaret Kanununa göre, esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı sürece genel kurul toplantılarının, şirket merkezinin bulunduğu yerde yapılması hükmü yer almaktadır (TTK, m.409/3). Esas sözleşmede toplantının, şirket merkezinin bulunduğu yerde olmak üzere hangi adreste yapılacağı özel olarak belirtilmediği durumlarda toplantı çağrısı yapanlar bunu belirleme yetkisine sahiptir (28481, m.8/1). şirket merkezinin bulunmuş olduğu mülki idare birimi sınırları dışındaki başka bir yer ya da yurt dışında toplantının yapılabilmesi esas sözleşmede konunun açıkça düzenlenmiş olması gerekmektedir (28481, m.8/2). Bununla birlikte  ağrı ilanında toplantı yerinin anlaşılır, doğru ve ayrıntılı bir biçimde verilmesi büyük önem taşımaktadır (28481, m.8/3).

2.2.1. Olağan Genel Kurul Toplantısı

Olağan toplantı her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içerisinde yapılmaktadır. Olağan genel kurul toplantıları her yıl yapılması gereken toplantılar olarak değerlendirilebilir. Olağan toplantıların yapılmasında şirket ana sözleşmesinde belirtilen bazı durumların gerçekleşmesi şartı aranmamaktadır (Erdoğan, 2013, s. 52). Olağan genel kurul toplantılarında organlar seçilmekte, finansal tablolar ve yönetim kurulunun yıllık raporları değerlendirilmekte, kârın kullanım şekli, dağıtılacak k r ve kazanç payları ya da oranları belirlenmekte, yönetim kurulu  yeleri ibra edilmekte ve faaliyet dönemini ilgilendirip gerekli görülen diğer konulara ilişkin müzakereler konu olmaktadır (TTK, m.409/1; Karaege, 2015, s. 77).

2.2.2. Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı

Genel kurul gerektiği takdirde olağanüstü toplantıya çağrılabilir (TTK, m.409/2). Başka bir deyişle olağanüstü genel kurul toplantıları şirket için gerekli g r ld ğu takdirde ya da zorunlu ve acil nedenler çıkması halinde yapılmış olan toplantılardır. Bu toplantıların gündemini toplantı yapılmasını gerektiren sebepler oluşturmaktadır (28481, m.5/1a; Erdoğan, 2013, s. 52). Tanımdan da anlaşılacağı

üzere; olağanüstü genel kurul toplantısının zamanı niteliği gereği belirlenemediği gibi söz konusu toplantının gündemini de toplantı yapılmasını gerektiren konular oluşturmaktadır (Karaege, 2015, s. 77).

TTK madde 376 kapsamında genel kurulu toplantıya çağırma görevi doğrudan yönetim kuruluna aittir. TTK 375'inci maddeye göre yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri işlenmiş olsa da TTK 376'ncı madde kapsamında sermayenin yarısının zararı nedeniyle karşılıksız kalması durumunda bile çağrı yükümlülüğünün devredilemeyeceği ifade edilmektedir. Dolayısıyla söz konusu yetkinin yönetim kurulu tarafından kullanılması kesinlik kazanmaktadır (Can, 2018, s. 15). Yönetim kurulunun dönem sonu bilançodan, sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının yarısının zarar nedeniyle karşılıksız kaldığını anlaması durumunda yönetim kurulu, genel kurulu hemen toplantıya çağırmaktadır. Yönetim kurulu genel kurula uygun gördüğü iyileştirici önlemleri olağanüstü toplantıda sunmaktadır (TTK, m.376/1). Son yıllık bilançodan sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşıldığı takdirde, toplanan genel kurul, sermayenin üçte biri ile yetinir veya sermayenin tamamlanmasına karar vermediği takdirde şirket kendiliğinden sona erer (TTK, m.376/2; Dinç, 2016a, s. 226). Ancak şirketin sona ermesiyle kişilik derhal son bulunmamaktadır. Zira şirketin kesmesini gerektiren birçok ilişkisi vardır. Şirketin borçlarını ödemesi, alacaklarını tahsil etmesi ve yarım kalmış işlemlerine devam etmesi gerekmektedir (Tekinalp, 2015, s. 223; Pulaşlı, 2015, s. 1970).

Doktrinde yönetim kurulunun, yalnızca dönem sonu değil, genel kurul tarafından onaylanması gerekmeyen ara bilançoda da kaybı tespit etmesi durumunda genel kurulu toplantıya çağırma yükümlülüğü olduğu ifade edilmektedir (Kayar, 2012, s. 647-648; Can, 2018, s. 12). Bu durumda da genel kurulun ya mevcut sermaye ile yetinme kararı ya da sermayenin tamamlanması kararı almak zorunda olduğu belirtilmektedir. Aksi halde şirketin kendiliğinden sona ereceği öne sürülmektedir (Dinç, 2016a, s. 235). Ancak hükümde sermaye ve kanuni yedek akçeler toplamının üçte ikisinin kaybindan söz edilmesine karşın, uygulamada şirketlerin sadece sermaye kaybının telafisine odaklandığı söylenebilir (Aydın, 2012, s. 109; Şener, 2015, s. 380).

2.2.3. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu Toplantısı

İmtiyazlı pay sahiplerinin olduğu anonim şirketlerde, genel kurulun imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını sınırlayacak tarzda esas sözleşmeyi değiştirmeye karar vermesi durumunda imtiyazlı pay sahipleri 454'üncü madde kapsamında toplanabilmektedir. Bu toplantılara imtiyazlı pay sahiplerinin katılımıyla yapılan toplantılar denilmektedir (28481 sayılı yönetmelik, m.5/1b).

Anonim şirketlerde genel kurul toplantılarında alınan oyların çoğunluğu hangi yönde ise kararlar da o yönde olmaktadır (Erten, 2019, s. 187). Diğer taraftan, yönetim kurulu üyeleri ve denetçiler genel kurul üyelerinin çoğunluğunun seçtiği kişilerden oluşmaktadır. Bu durum, çoğunluğun dışında kalan ya da çoğunlukla aynı düşüncede olmayan pay sahiplerinin şirket yönetiminden uzaklaşması, şirket işleriyle ilgilenmemesi ve giderek genel kurul toplantılarına katılmaması sonucunu doğurabilmektedir (Çeker, 2004, s. 37).

6102 sayılı Türk Ticaret kanununda genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesi, yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki verilmesi gibi durumlarda yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına ilişkin kararının imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte olması halinde pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıyla karara bağlanması gerektiği şart koşulmuştur (TTK, m.454/1). Genel kurul kararının ilan edilmesini takip eden bir ay içerisinde yönetim kurulu özel kurulu toplantıya çağırabilmektedir. Aksi durumda her imtiyazlı pay sahibinin talebi üzerine genel kurulun toplanması için şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesi toplantının olması için devreye girebilmektedir (TTK, m.454/2).

Özel kurul toplantıları, toplamda sermayenin %60'ını temsil eden imtiyazlı pay sahiplerinin isteği üzerine toplanabilmekte ve toplantıda temsil edilen sermaye payının çoğunluğa sahip olmasıyla kararlar alınmaktadır (28481 sayılı yönetmelik, m.5/2). Yapılan çağrıya rağmen, özel kurulun süresi içerisinde toplanamaması durumunda, genel kurul kararı onaylanmış sayılmaktadır (TTK, m.454/5; Erten, 2019, s. 195).

Bu toplantıda imtiyazlı pay sahibi kişilerin haklarını ihlal niteliğinde bir durumun tespiti halinde verilecek kararın gerekçeli olarak tutanağa geçirilmesi gerekmektedir. Söz konusu tutanak on gün içinde şirketin yönetim kurulu teslim edilmelidir. Yönetim kuruluna verilen tutanakla birlikte teslim edilen diğer belgelerin tescil edilmesi ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan edilmesi şarttır. Kanunda

belirtilen bu şartlara uyulmaması halinde özel kurulun almış olduğu karar geçersiz sayılmaktadır (TTK, m.454/3). Ayrıca özel kurul toplantılarında, Bakanlık temsilcisi de hazır bulunmakta ve tutanağı imzalamaktadır (TTK, m.454/6).

İmtiyazlı pay sahipleri ya da temsilcilerinin, genel kurulda esas sözleşmenin değiştirilmesi ile ilgili olarak üçüncü fıkrada belirtilen toplantı ve karar nisabına uygun olarak olumlu oy vermiş olmaları ayrıca özel toplantı yapmalarını gerektirmemektedir (TTK, m.454/4). Bu durumda yönetim kurulu bir ay içerisinde genel kurulun söz konusu kararının pay sahiplerinin haklarını ihlal etmediğini de gerekçe göstererek kararın tescili için şirket merkezinin bulunduğu yerin Asliye Ticaret Mahkemesine dava açabilmektedir (TTK, m.454/7).

2.2.4. Elektronik Ortamda Genel Kurul

Günümüzde, yaşamın her alanında karşımıza çıkan internet ortamı, yediden yetmişe herkesin konuştuğu ve kullanmaya çalıştığı bir yeniliktir. Son yıllarda bu yenilikten şirketler de faydalanmaya başlamıştır (Şenel, 2004, s. 242). Bilgi işlemekte kullanılan maddi cihazların ve kavramsal araçların tamamının bir arada bulunduğu ortamlara elektronik ortamlar denilmektedir (Taşçı, 2004, s. 7). Literatürde fax, telefon, elektronik veri değişimi ve elektronik fon transferi gibi işlemleri ifade etmek için kullanılan elektronik ortam kavramı, genellikle “internet ortamı” kavramının yerine de kullanıldığı görülmektedir (Azarkan, 2018, s. 31). Nitekim kanun koyucu da internet ortamı yerine elektronik ortam kavramını kullanmaktadır (Erdoğan, 2013, s. 53).

6102 sayılı Kanunun 1527/1 maddesinde, sermaye şirketlerinin esas sözleşme ya da şirket sözleşmesinde belirtmek üzere; yönetim ve müdürler kurulu üyelerinin, çerçevesi çizilen durumlarda, kurul toplantılarına görüntü ve ses aktarımı yoluyla elektronik ortamda katılabilecekleri ve oy verebilecekleri belirtilmiştir (Çetin, 2006, s. 212; Gürpınar, 2013, s. 1101). Bu çerçevede esas sözleşme veya şirket sözleşmesinde ön görülen toplantı prosedürü ve karar nisapları elektrik ortamda yapılan toplantılar için de geçerlidir (TTK, m.1527/1). Bu durum, fiziksel katılımdaki hukuki sonuçların da geçerli olduğu anlamına gelmektedir (TTK, m.1527/2).

Elektronik ortamda oy kullanılabilmesi için şirketin bu amaçla kullandığı bir internet sitesinin olması gerekmektedir (Gürpınar, 2013, s. 1114). Eğer yoksa ortağın bunun için istemde bulunması gerekmektedir. İnternet ortamının olması halinde bunun

için kullanılan araçlarının kullanıma elverişli olup olmadıkları yapılacak teknik araştırmaıyla raporlanması ve raporun tescil ve ilan edilmesi gerekmektedir (TTK, m.1527/3). Elektronik Genel Kurul Sistemini (EGKS) uygulayacak şirketler, kanunda öngörülen sreler içerisinde genel kurul toplantılarıyla ilgili olarak yapılması zorunlu olan çağrılar, genel kurul öncesinde hak sahiplerinin incelemesi için sunulması gereken ve toplantı gündemine ilişkin belgeleri güvenli elektronik imzalı olarak sistemde hak sahiplerinin erişimine açık hale getirmek zorundadır (28395 sayılı yönetmelik, m.6).

Elektronik ortamda genel kurula şahsen ya da temsilcileri aracılığıyla katılacak olan hak sahiplerinin bu tercihlerini EGKS' den bildirmesi gerekmektedir (28395, m.7/1). Bu bildirimde yönetim kurulu başkanının onayı gerekmemektedir (Tekinalp, 2011, s. 147). Genel kurul toplantısına elektronik ortamda katılacağını bildiren hak sahibi veya temsilcisi bu tercihinin EGKS' den çekebilmektedir (28395 sayılı yönetmelik, m.7/5). Genel kurula hak sahibi temsilcisinin katılması halinde söz konusu kişinin kimlik bilgisinin EGKS' de kayıt altına alınması gerekir. Hak sahibi, temsilcisini genel olarak yetkilendirebileceği gibi toplantı gündeminin her bir maddesi için ayrı ayrı da yetkilendirebilmektedir. Bu durumda temsilci olarak atanan kişinin, pay sahibinin talimatlarına uygun olarak oy kullanması zorunludur (28395 sayılı yönetmelik, m.7/2).

Elektronik ortamda genel kurula katılım, hak sahipleri ya da temsilcilerinin güvenli elektronik imzalarını kullanarak EGKS' ye girmeleriyle gerçekleşmektedir (28395 sayılı yönetmelik, m.8/1). Elektronik ortamda toplantıya katılan hak sahiplerinin ve temsilcilerinin listesi toplantı başlamadan önce EGKS' den alınmaktadır (28395 sayılı yönetmelik, m.8/2). Genel kurul toplantısının açılışı fiziki ve elektronik ortamda aynı anda olmaktadır. Ancak toplantının açılabilmesi için ilgili mevzuattaki şartların yerine getirilip getirilmediği Bakanlık temsilcisi tarafından tespit edilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte EGKS 'deki toplantı anında teknik işlemlerin yerine getirilmesi amacıyla toplantı başkanı tarafından uzman kişiler de görevlendirilebilmektedir (28395 sayılı yönetmelik, m.9).

Elektronik ortamda genel kurul toplantısına katılan pay sahibi ya da temsilcisi, görüşlerini elektronik olarak iletmektedir (28395 sayılı yönetmelik, m.10). Bu kişiler toplantı başkanının ilgili gündem maddesini oylamaya sunduğu durumda oylarını

EGKS üzerinden kullanabilmektedirler (28395 sayılı yönetmelik, m.11/1). Hak sahibinin ya da temsilcinin ilgili gündem maddesi ile ilgili olarak vermiş olduğu oyu değiştirmesi mümkün değildir. EGKS üzerinden oylama sonucu toplantı başkanına iletilmekte, toplantı başkanı da bu sonucu tutanağa işletmektedir (28395 sayılı yönetmelik, m.11/2). Son olarak Bakanlık temsilcisine hazır bulunanların listesi ve toplantı tutanağı, toplantının bitimi sonrasında elektronik belge taşınması ve saklanması elverişli olan bir ortamda teslim edilmektedir (28395 sayılı yönetmelik, m.12).

2.3. GENEL KURUL TOPLANTISINA İLİŞKİN HÜKÜMLER

Toplantıya çağrı, kanun ve esas sözleşmede belirtilen yetkili organ ya da kişilerin pay sahipleri ya da temsilcilerine yönelttiği ve toplantı yeri, zamanı, gündemi ve katılma koşulları gibi bilgileri içeren ilan ve/veya mektup şeklinde yazılı bir irade beyanı veya bildirimi olarak tanımlanabilir (Moroğlu, 2012, s. 63).

Anonim şirketlerde çağrısız genel kurul hariç, genel kurul kural olarak yetkili kişiler tarafından yapılan çağrı üzerine toplanır (Adıgüzel ve Karademir, 2018, s. 382). Ancak kanunda belirtilenler dışında anonim şirketlerin yönetim kurulunda yer alan üyelere birinin ölmesi, istifa etmesi ya da ehliyetini yitirmesi gibi nedenlerden dolayı organsız kalması ve şirketin idaresinin mahkeme tarafından bir kayyıma bırakılması gibi durumlarda kayyımın da genel kurulu toplantıya çağırmaya yetkili kişiler arasında değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmektedir (Karaege, 2015, s. 80).

2.3.1. Çağrıya Yetkili Kişiler

Türk Ticaret Kanunu'nda genel kurulu toplantıya çağırabilecek kesimler dörde ayrılmaktadır. Bunlar; yönetim kurulu, tek pay sahipleri, azlık pay sahipleri ve tasfiye memurları olup söz konusu kesimler aşağıda detaylı incelenmiştir.

2.3.1.1.Yönetim Kurulu

Genel kurulu toplantıya çağırmada kural olarak şirketin yönetim kurulu tek görevli ve yetkili taraftır. Başka bir deyişle genel kurul, süresi dolmuş olsa bile, yönetim kurulu tarafından toplantıya çağrılabilir (TTK, m.410/1). Yönetim kurulu genel kurulu yılda en az bir defa toplantıya çağırarak yükümlüdür. Bu toplantı hesap döneminin sonundan itibaren üç ay içerisinde olmak durumundadır. Söz konusu

çağrı olağan olduğu gibi lüzumu halinde belirlenen sınırlar içerisinde olmak üzere herhangi bir zaman diliminde de olağanüstü olarak toplantıya çağırabilmektedir (TTK, m.409/1)

2.3.1.2.Tek Pay Sahibinin Toplantıya Çağırma Yetkisi

Genel kurul, anonim şirketlerde pay sahiplerinin paylarından doğan haklarını kullanma imkânı buldukları bir platform niteliği taşımaktadır (Karaege, 2015, s. 73). Genel kurulda alınan kararlar tüm pay sahiplerini etkilemektedir yani çoğunluk ilkesi hâkimdir (Erten, 2019, s. 187). Bu nedenle çoğunluğa sahip pay sahiplerinin güçlerini kötüye kullanmaları olasılığı gibi durumlara karşılık, azınlık pay sahiplerinin korunması ihtiyacı gündeme gelmiştir. Bu ihtiyacı karşılamak üzere kanun koyucu tek pay sahiplerine çeşitli haklar tanımıştır (Çağlar ve Kaşak, 2016, s. 661; Develi, 2013, s. 444; Ertan, 2015, s. 427). Bu haklardan bir tanesi çağrı görevinin yerine getirilmemesi üzerine genel kurulun toplanamaması tehlikesi karşısında Kanun belirli hallerde bu yetkiyi tek bir pay sahibine vermiş bulunmaktadır (Can, 2018, s. 16). Buna göre, yönetim kurulunun sürekli olarak toplanamadığı, toplantı nisabının oluşmasına imkân olmadığı ya da mevcut olmadığı durumlarda, tek bir pay sahibi mahkemenin iznini de alarak genel kurulu toplantıya çağırabilmektedir. Mahkemenin ilgili kararı kesin olarak kabul edilmek durumundadır (TTK, m.410/2).

2.3.1.3.Azlık Pay Sahipleri

Azlık kavramı ilgili kanunda şirketin halka açık olup olmaması açısından farklı biçimlerde tanımlanmıştır (Güven, 2011, s. 142). Kanunda sermayenin en az 10/1'ini, halka açık şirketlerde ise 20/1'ini elinde bulunduran pay sahiplerinin, yazılı olarak gerektirici sebepleri ve gündemi belirterek yönetim kurulundan genel kurulu toplantıya çağırmasını isteme hakları vardır (TTK, m.411/1). Doktrinde azınlık pay sahiplerine tanınan bu hakkın, anonim şirketlerdeki çoğunluk ilkesine karşı alınmış olan radikal bir hak olarak değerlendirilmektedir (Pulaşlı, 2016, s. 622).

Genel kurulun toplanacağı daha önceden belli olması halinde ise, karara bağlanması istenilen konuların gündeme konulmasını isteme gibi hakları vardır (TTK, m.411/1). Ancak gündeme madde konulmasının geçerli olabilmesi için, çağrı ilanının Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanmasına ilişkin ilan ücretinin yatırılması tarihinden önce yönetim kuruluna ulaşmış olması gerekmektedir (TTK, m.411/2). Çağrının yapılması ve gündeme madde konulmasının istenmesi noter aracılığıyla

yapılmaktadır (TTK, m.411/3). Yönetim kurulunun çağrısı kabul etmesi durumunda, en geç kırk beş gün içerisinde genel kurul toplantıya çağrılmaktadır. Yönetim kurulunun çağrısı yapmaması durumunda ise çağrısı istem sahipleri yapabilmektedir (TTK, m.411/4).

Yönetim kurulunun, pay sahiplerinin çağrısını ya da gündeme madde konulması istemlerini reddetmesi veya yedi iş günü içerisinde isteme cevap vermemesi durumunda, söz konusu pay sahipleri mahkemeye başvurabilmektedir. Başvurulan mahkemenin şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesi olması şarttır. Mahkemenin toplantının yapılmasını uygun görmesi halinde, gündemi düzenlemek ve Kanun hükümleri çerçevesinde çağrısı yapmak üzere bir kayyım atayabilmektedir (TTK, m.412).

2.3.1.4. Tasfiye Memurları

Anonim şirketlerde tasfiye, şirketin mal varlıklarının paraya çevrilip, alacaklarının tahsil edilmesi ve borçlarının ödenmesi sonrasında elde kalan net malvarlığının tasfiye payı hükümleri kapsamında pay sahiplerine dağıtılmasını ve ticaret unvanının sicilden silinmesini içeren işlemlerden oluşmaktadır (Tekinalp, 2015, s. 224; Pulaşlı, 2015, s. 1970). Bu çerçevede şirketin tasfiye hâline girmesi durumunda, tasfiyenin yapılması için gerekli olan haller dışında organların görev ve yetkileri ilgili kişiler tarafından yerine getirilmektedir (TTK, 535/1). Tasfiye halinde olan şirketlerde tasfiye memurlarının, görevleri kapsamında değerlendirilen konularla ilgili olarak genel kurulunu toplantıya çağırma yetkileri vardır (28481, m.9/6; Can, 2018, s. 16).

2.3.2. Çağrının Şekli

Anonim şirketlerin genel kurulu, kural olarak “Davet Usulü” denilen belli bir merasim kapsamında toplantıya çağrılmaktadırlar (Üçışık ve Çelik, 2013, s. 254). Öncelikle genel kurul toplantısına yönelik olarak yapılan çağrının şekilsel açıdan uygun olabilmesi veya bir sonuç elde edilebilmesi için kanunda yetkili kılınan organ ya da kişiler tarafından yapılmış olması gerekir (Azarkan, 2013, s. 75).

Genel kurul toplantıya, esas sözleşmede gösterildiği biçimde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi’nde yayımlanmış olan ilanla çağrılmaktadır (Eminoğlu, 2015a, s. 137). Bu çağrı, ilan ve toplantı günlerinin dışında olmak kaydıyla, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılmaktadır. Pay defterinde

yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı günü ile gündem ve ilan çıkıldığı veya çıkacağı gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla bildirilir (TTK, m.414/1).

Genel kurulun davet usulüne uyulmaksızın toplanması da mümkündür. Şöyle ki bütün pay sahipleri ya da temsilcilerinden birinin itirazda bulunmaması halinde, genel kurula katılmaya ve genel kurul toplantılarının yapılmasına ilişkin hükümler saklı kalmak şartıyla, çağrıya ilişkin usule uyulmaksızın, genel kurul olarak toplanabilmektedir. Bu toplantı nisabı var olduğu süre boyunca karar alabilmektedirler (TTK, m.416/1). Nitekim Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2001/10867 E. 2002/2773 K. sayılı kararında TTK'nin 416 maddesindeki hükümler çerçevesinde, şirket yönetim kurulunun gerekli nisabı sağlayarak pay defterine kayıt kararını gösterememesi sonucunda devirle ilgili alınan kararın anonim şirkete karşı hüküm ifade etmediği, bunun için de temyiz itirazlarının reddine karar vermiştir. Çağrısız toplanan genel kurulda, gündeme oybirliği ile madde eklenebilir; aksine esas sözleşme hükmü geçersizdir (TTK, m.416/2).

Diğer taraftan çağrı merasiminin uygulanmasının tek kişilik anonim şirketlerdeki genel kurul toplantısı için de zorunlu olarak görüldüğü ifade edilmektedir. Paylar üzerinde rehin olduğu ve rehin alacaklısına oy hakkının tanındığı veya bazı paylar üzerinde intifa hakkı bulunduğu durumlarda ise genel kurulun çağrılı olarak, başka bir ifadeyle davet usulüne uygun olarak yapılması gerekli olabileceği belirtilmektedir (Eminoğlu, 2015a, s. 138).

Genel kurulun toplantıya çağrısı, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılır (28481 sayılı yönetmelik, m.10/2). Çağrısı yapılan ilk toplantıda nisabın sağlanamaması durumunda, benzer usulle genel kurul tekrar toplantıya çağrılmaktadır (28481 sayılı yönetmelik, m.10/3). Bu hüküm çerçevesinde açılan davada Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2001/3623 E. 2001/5428 K. sayılı kararında "... her ne kadar diğer davacılara çağrı gönderilmemişse de genel kurul toplantısının yasada öngörülen nisapla toplandığı, alınan kararların yeter çoğunlukla kabul edildiği, toplantıya pay defterinde adı yazılı ortakların katıldığı, bilançonun usulsüz olduğunun da kanıtlanamadığı gerekçesiyle" davanın reddine karar vermiştir.

Kanunun 420'inci maddesinin birinci fıkrasından azlığın istemi üzerine yapılacak olan genel kurul toplantısının, toplantı başkanının kararıyla bir ay sonraya ertelenebildiği anlaşılmaktadır. Böyle bir durumda erteleme kararının, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan edilmesi ve internet sitesini açmakla yükümlü olan şirketlerin de en geç on beş gün içerisinde bunu internet sitelerinde yayımlamaları zorunludur. Ertelenen genel kurul, çağrı usulüne uygun olarak bir ay sonra tekrar toplantıya çağrılmaktadır (28481 sayılı yönetmelik, m.10/4)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GENEL KURUL TOPLANTISININ İŞLEYİŞİ VE ÖRNEK VAKA İNCELEMESİ

3.1. GENEL KURUL TOPLANTISINA KATILMA

Anonim şirketlerde genel kurul toplantıları, genel kurul toplantısına pay sahiplerinin katılımı ile başlar ve toplantının kapanmasına kadar devam eder. Toplantı süreci öncelikle toplantı yeter sayısının tespiti ile başlamakta, ikinci olarak toplantıyı yürütecek başkanlık divanı belirlenmekte, üçüncü aşamada müzakere ve görüşmelere başlanarak, alınan kararlar oylanarak tutanağa geçirilmektedir.

3.1.1. Genel Kurul Toplantısına Katılma Hakkına Sahip Olanlar

Genel kurulda şirket işlerine ilişkin haklar pay sahipleri tarafından kullanılmaktadır (TTK, 407/1). Genel kurul üyelerinin bu haklarını kullanmaları için en az bir yönetim kurulu üyesinin de hazır bulunduğu kurula katılmaları gerekmektedir. Diğer yönetim kurulu üyeleri de zorunlu olmamakla birlikte katılabilmektedirler. Ayrıca diğer üyeler ve denetçiler de görüş bildirmek üzere genel kurulda hazır bulunabilmektedirler (TTK, 407/2). 333'üncü madde kapsamında değerlendirilen şirketlerin genel kurul toplantılarında Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın temsilci göndermesi söz konusudur (TTK, 407/3). Toplantıyı esas sözleşmede belirlenmiş olan bir hükmün olmaması durumunda genel kuruldakiler tarafından seçilen ve pay sahibi sıfatını taşıması şart olmayan bir başkan yönetmektedir. Toplantı başkanı, tutanak yazmanı, oy toplama memuru ve başkan yardımcısı seçerek kendi ekibini kurabilmektedir (TTK, m.419/1).

Genel kurul toplantısına, katılan kişilerin isimleri daha önce yönetim kurulu tarafından düzenlenmiş olan hazır bulunanlar listesinde geçmesi gerekmektedir (TTK, m.415/1). Söz konusu liste yönetim kurulunun, Sermaye Piyasası Kanunu'nun (SPK) 10/A maddesi gereğince Merkezi Kayıt Kuruluşundan (MKK) sağlayacağı pay sahipleri çizelgesine göre düzenlemektedir (TTK, m.417/1). Toplantıya katılacak gerçek kişilerin toplantıya girebilmeleri için kimlik göstermeleri ve tüzel kişilerin temsilcilerinin ise vekâletname ibraz etmeleri zorunludur (TTK, m.415/2).

“Yönetim kurulu, kayden izlenmeyen paylar ile ilgili olarak genel kurula katılabilecekler listesini düzenlerken, senede bağlanmamış bulunan veya nama yazılı olan paylar ile ilmühaber sahipleri için pay defteri kayıtlarını, hamiline yazılı pay senedi sahipleri bakımından da giriş kartı alanları dikkate alır” (TTK, m.417/2). Genel kurul toplantısına hamiline yazılı pay senedi sahipleri de katılabilmektedir. Ancak söz konusu kişilerin genel kurulun toplanmasından en az bir gün öncesinden bu senetlere zilyet olduklarını ispatlamaları gerekmektedir. İspatlayanlar giriş kartını alarak ve ibraz ettikten sonra genel kurul toplantısına katılabilmektedirler. Bunun yanı sıra giriş kartının verildiği tarihten sonraki bir zamanda hamiline yazılı pay senedini devralıp bunu ispatlayan pay sahiplerinin de genel kurula katılması söz konusudur (TTK, m.415/3). Belirlenen bu kişilerden toplantıya katılacak olanların listesi, yönetim kurulu başkanının imzalayarak, toplantıdan önce genel kurulun yapılacağı yerde bulundurulması gerekmektedir (TTK, m.417/3).

Genel kurula pay sahibi, bizzat katılabileceği gibi paylarından doğan haklarını kullanmak üzere pay sahibi olmayan bir kişiyi de temsilci olarak görevlendirebilmektedir (TTK, m.425; Tekinalp, 2015, s. 43; Erdoğan, 2013, s. 48-49). Toplantıya temsilci olarak katılan kişinin, temsil ettiği pay sahibinin talimatlarına uyması gerekmektedir. Ancak talimata aykırı hareket eden kişinin bu oyunun geçersiz olmayacağı ifade edilmektedir. (TTK, m.427/1). Temsil edilenin temsilciye karşı haklarının saklı olduğu ve talimata aykırılığın, pay sahibi ve temsilci arasındaki ilişkiyi ilgilendiren bir durum olduğu belirtilmektedir (Eminoğlu, 2015a, s. 145).

Toplu temsil mekanizmasının yanı sıra ticaret kanunumuzda tevdi eden temsilcisi düzenlemesi de işlenmiştir. Kavram olarak tevdi etmek; payın kayden veya pay senedinin fiziki olarak bir hukuki ilişki çerçevesinde bir kişiye bırakılması ve bu kişiden genel kurulda temsil edilmeyi istenmesi anlamına gelmektedir (Bilgili ve Demirkapı, 2013, s. 329). Buna göre tevdi etmek üzere görevlendirilen temsilci, pay ve pay senetlerinden doğan katılma ve oy hakkını sahip pay sahiplerinin görevlerini yerine getirmesine haiz ise temsilci genel kurul toplantısından önce nasıl hareket etmesi gerektiği konusunda asıl pay sahibine danışmak zorundadır (TTK, m.429/1). Zamanında istenmiş olup da talimat alınamaması gibi durumlarda tevdi edilen kişinin, katılma ve oy haklarını kullanması hükme bağlanmıştır. Ancak böyle bir durumda tevdi edilen kişi, yönetim kurulunun yaptığı öneriler doğrultusunda oy kullanması gerektiği şartı vardır (TTK, m.429/2). Bu madde çerçevesinde görevlendirilecek

kişilerin bağlı olacakları esas ve usuller Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmeliklerle düzenlenmektedir (TTK, m.429/3).

Toplantıya katılma hakkı hususunda dikkat çeken diğer bir konu genel kurulda tek pay sahibine ait tüm payların temsil edilmesi konusudur. Böyle bir durumda olan tek pay sahibinin paylarını bölerek ve böldüğü paylarını farklı kişilere temsil ettirerek farklı yönlerde oy kullandırması mümkün değildir (Tekinalp, 2011, s. 13; Pulaşlı, 2016, s. 24). Diğer taraftan bir payın, birden çok kişiye ait olduğu durumlarda, söz konusu pay sahipleri kendi içlerinden birini ya da üçüncü bir kişiyi, paydan doğan haklarını kullanmak üzere genel kurulda gönderebilmektedirler (TTK, m.432/1). İntifa hakkı bulunan bir pay olması halinde oy hakkı intifa hakkı sahibine aittir. Bu durumda intifa hakkı sahibinin, pay sahibinin menfaatlerini adil bir biçimde göz önünde bulundurarak hareket etmemiş olması nedeniyle pay sahibine karşı sorumluluğu vardır (TTK, m.432/2).

Genel kurul toplantılarında oy haklarının kullanımına ilişkin sınırlamaların dolandırılması ya da başka bir biçimde etkisiz bırakmak niyetiyle, payların ve pay senetlerinin devri yasak olduğu gibi pay senetlerinin başkasına verilmesi de geçersiz olarak kabul edilmektedir (TTK, m.433/1). Bu tür yetkisiz bir katılımın olması durumunda her pay sahibinin, toplantı başkanına itiraz etme ve bu itirazını yönetim kurulunca tutanağa geçirtme hakkı vardır (TTK, m.433/2).

3.1.2. Genel Kurulda Toplantı Yetersayıları

Etkin ve geçerli bir genel kurul kararının verilebilmesi için gereken şartlardan bir tanesi de anonim şirketlerden genel kurul toplantılarında yeterli sayının sağlanması ve Ticaret Kanunu'nda düzenlenen hükümlere riayet edilmesidir (Erdem, 2018, s. 77). Belirtildiği üzere genel kurullar sermayenin en az dörtte birini karşılayan pay sahiplerinin ya da temsilcilerinin var olmasıyla toplanmaktadırlar. Ancak esas sözleşme ve kanunda belirtilen durumların aksine ve ağır bir durumun yaşandığı haller hariçtir. Mevcut yeter sayılarının toplantı boyunca korunması şarttır. İlk toplantıda geçerli sayıya ulaşamadığı durumlarda, ikinci toplantının yapılabilmesi için nisap aranması söz konusu değildir (TTK, m.418/1).

Genel kurul toplantı kararları çeşitli hallerde ertelenebilmektedir. Şöyle ki finansal tablolarla ilgili müzakerelerde ve buna bağlı konularda, sermayenin 10/1'ine, halka açık şirketlerde 20/1'ine sahip pay sahiplerinin istemesi halinde ve toplantı

başkanının da kararıyla genel kurul bir karar almadan kararı bir ay sonraya bırakabilmektedir. Ertelemenin gerekçesi belirlenen ölçütler çerçevesinde ve yazılı olarak sahiplerine ilanla bildirilmektedir. Sonrasında internet sitesinde yayımlanmaktadır. Ertelenen kararı vermek için genel kurul öngörülen usullere göre yapılacak toplantıya çağrılmaktadır (TTK, m.420/1). İkinci toplantıda da finansal tablolarla ilgili müzakerenin tekrar geri bırakılmasının istendiği durumlarda, finansal tabloların itiraza uğrayan ve tutanağa geçmiş bulunan noktaları hakkında, ilgililer tarafından, dürüst hesap verme ölçüsü ilkeleri uyarınca cevap verilmemiş olması şartı aranmaktadır (TTK, m.420/2).

3.1.3. Oy Hakkından Yoksunluk

Oy hakkı, payın, esas sözleşme ya da kanunda belirtilen miktardan en az miktarın ödenmesiyle ortaya çıkmaktadır (TTK, m.435/1). Genel kurullarda pay sahiplerinin oy kullanım hakları, paylarının toplam dağılımına paralel olarak dağılmaktadır (TTK, m.434/1). Her pay sahibinin sadece bir paya sahip olsa bile en az bir oy hakkına sahip olduğu bilinmektedir. Ancak birden fazla payı olan kişilerin oy kullanma hakları sayısı esas sözleşmeyle sınırlandırılabilir (TTK, m.434/2). Ayrıca kanunda finansal durumu bozuk olan şirketin finansal durumunu düzeltmek üzere düşürülen payların itibarî değerleri üzerinden eski oy hakkı sınırlamasına dönülebilmektedir (TTK, m.434/3).

Pay sahiplerinin eşleri, üst ve alt soyları, bu kişilerin ortağı oldukları şahıs şirketleri ile hâkimiyetlerindeki sermaye şirketlerin kişisel nitelikteki işleri veya yargıdaki her hangi bir dava için müzakerelerde oy kullanamayacakları yasada belirtilmiştir (TTK, m.436/1). Bunun dışında şirketin yönetim kurulunda yer alan kişiler ve yönetimde görevli olup imza yetkisine sahip kişilerin, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine ilişkin kararlarda kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamadıkları hükme bağlanmıştır (TTK, m.436/2). Nitekim Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 2015/9554 E. 2016/5992 K. kararında; dava konusu olan somut olayda, yönetim kurulu üyelerinin birbirlerinin ibra oylamasına katıldıkları ve olumlu oy kullandıkları belirtmiştir. TTK m. 436/2'deki hüküm uyarınca yönetim kurulu üyelerinin birbirlerinin ibralarında oy kullanamayacak olmaları ve yönetim kurulu üyelerinin oyları çıkarıldığında yeterli nisabın sağlanamaması sebebiyle genel kurulda

alınan yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine dair kararın da iptaline karar vermiştir.

3.1.4. Genel Kurulda Görüşme Usulü

Anonim şirketlerde genel kurulların toplanması belli bir gündem çerçevesinde olmaktadır. Gündeme bağlılık ilkesinin somut bir ifadesi olan bu hüküm olağan ya da olağanüstü, çağrılı ya da çağrısız bütün genel kurul toplantıları açısından bağlayıcıdır (Eminoğlu, 2015a, s. 144). Gündem, genel kurul toplantıya çağırان tarafından belirlenir (TTK, m.413/1). Gündemde olmayan konuların genel kurulda müzakere edilmesi ve yasal istisnalar saklı kalmak kaydıyla çözüme kavuşturulması mümkün değildir. (TTK, m.413/2). Olağan genel kurul toplantısı gündemi ile ilgili hususlar aşağıdaki gibi sıralanabilir (28481, m.13/1):

- Açılış ve toplantı başkanlığını oluşturmak,
- Yönetim kurulu tarafından hazırlanmış olan yıllık faaliyet raporunu okumak ve müzakere etmek,
- Denetçi raporlarını okumak,
- Finansal tabloları okuyarak müzakere ve tasdik etmek,
- Yönetim kurulu üyelerini ibra etmek,
- Kâr kullanımı şekli, dağıtılacak kâr ve kazanç payları oranlarını belirlemek,
- Yönetim kurulu üyesi kişilerin ücretlerini, huzur haklarını, ikramiye ve primleri vb. haklarını belirlemek,
- Faaliyet dönemi içerisinde yönetim kurulu üyeliklerinin eksilmesi veya ataması yapılmış kişilerin onay işlemlerini yapmak,
- Görev süreleri dolmuş olan yönetim kurulu üyelerini seçmek, eğer esas sözleşmede görev süreleri belirtilmemişse görev sürelerini tespit etmek,
- Denetçiyi seçmek,
- Lüzum görülecek sair hususları kararlaştırmaktır.

Yukarıdaki hususlardan özellikle lüzum görülen sair hususların gündeme açıkça yazılması gerekmektedir. Görüşülmesi gereken asıl konu önceden tespit edilip gündeme yazılmadan, “lüzum görülecek sair hususlar” şeklinde bir gündem maddesinin belirlenmesi söz konusu değildir (28481, m.13/2). Diğer taraftan kanun ve esas sözleşme kapsamında genel kurulun yetkisi dahilinde bulunan ve olağanüstü genel kurul toplantı gündemini oluşturan her türlü konu, olağan genel kurul toplantısı

gündemine yazılabilmektedir (28481, m.13/3). Bununla birlikte azlığın süresi içerisinde olmak kaydıyla görüşülmesi için müracaat etmesi durumunda, görüşülmek istenen konu yönetim kurulu tarafından gündeme alınabilmektedir (28481, m.13/4). Ayrıca yapılan denetim sonucunda ya da herhangi bir nedenden dolayı Bakanlık tarafından, şirket genel kurulunda görüşülmesi istenen konuların gündeme konulması zorunludur (28481, m.13/5).

3.1.5. Genel Kurulda Karar

Anonim şirketlerin genel kurul toplantılarında alınan kararlar toplantı esnasında hazır bulunan kişilerin oy çokluğu ile verilmektedir (TTK, m.418/2). İster toplantıda hazır bulunsun ister bulunmasın genel kurul tarafından verilen kararlar pay sahiplerin tümü için geçerlidir (TTK, m. 423). Kanun ya da esas sözleşme hükümleri içerisinde aksine hüküm bulunmadığı durumlar hariç olmak üzere, esas sözleşmenin değiştirilmesini ön gören kararlar, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan kişilerin oy çoğunluğu ile alınmaktadır. Ön görülen toplantı nisabının ilk toplantıda elde edilememesi halinde, en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilmektedir (Dinç, 2016a, s. 232).

İkinci toplantıda toplantı nisabının sağlanması için, şirket sermayesinin en az üçte birinin toplantıda temsil edilmesi gerekmektedir. Bu fıkra da öngörülen nisapların düşürülmesi ya da nispî çoğunluğu öngören esas sözleşme hükümlerinin geçersiz olacağı belirtilmektedir (TTK, m.421/1). Sermayenin tümünü oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin oybirliğiyle alınan esas sözleşme değişikliği kararları aşağıdaki gibi sıralanabilir (TTK, m.421/2):

- Bilançodaki zararları kapatmak için yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlardır,
- Şirket merkezinin yurt dışına taşınması ile ilgili kararlardır.

Esas sözleşme değişikliği için, sermayenin en az %25 ini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oyları ile aldığı kararları aşağıdaki şekilde sıralanabilir (TTK, m.421/3):

- Şirketin işletme konusunu bütünüyle değiştirmek,
- İmtiyazlı pay oluşturmak,
- Nama yazılı payların devrini sınırlandırmak gibi kararlardan oluşmaktadır.

Yukarıda sıralanmış olan toplantı nisaplarına ilk toplantıda ulaşılamaması halinde izleyen toplantılarda da aynı nisabın aranması söz konusudur (TTK, m.421/4). Bunun yanı sıra pay senetlerinin menkul kıymet borsalarında işlem gördüğü şirketlerde, aşağıdaki konularda karar alınabilmesi için, yapılacak genel kurul toplantılarında, esas sözleşmelerinde aksine hüküm olmaması durumunda 418'inci maddedeki toplantı nisabı uygulanmaktadır (TTK, m.421/5):

- Sermayeyi artırmak ve kayıtlı sermaye tavanını yükseltmek için esas sözleşmede yapılacak değişikliklerle ilgili kararlardır,
- Birleşme, bölünme ve tür değişikliklerine ilişkin kararlardır.

İşletme konusunun tamamen değiştirilmesi veya imtiyazlı pay olunmasına ilişkin genel kurul kararına olumsuz oy veren nama yazılı pay sahipleri, bu kararın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanmasından itibaren altı ay boyunca payların devir edilebilirliği hakkındaki kısıtlamalara bağlı değildirler (TTK, m.421/6).

Bilançonun onayına ilişkin alınan genel kurul kararında, aksine açıklık bulunmaması halinde, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve denetçilerin ibrası sonucunu doğurmaktadır. Bununla birlikte, bilançoda bazı hususlar belirtilmemiş ya da gerektiği gibi kaydedilememişse veya bilançonun şirketin gerçek durumunu engelleyecek nitelikte hususları içermesi ve bu durumun bilinçli olarak yapılmış olması halinde onama ibra etkisini doğurmamaktadır (TTK, m.424).

Pay sahibi veya sahiplerinin, genel kurula katılmasını, asgari oy, dava ve kanunla güvenceye alınmış vazgeçilemez nitelikteki haklarının sınırlandırılması ya da ortadan kaldırılması; bilgi almak, incelemek ve denetlemek gibi hakların, kanunun izin verdiği ölçülerin dışında sınırlandırılması, şirketin temel yapısını bozmakla beraber sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan, genel kurul kararları batıl olarak kabul edilmektedir (TTK, m.447).

Genel kurul toplantısında alınan kararların geçerli olması için son olarak, genel kurul toplantı tutanağının imzalanmış olması gerekir (Adıgüzel ve Karademir, 2018, s. 383). Bu çerçevede imza tutanağında, pay sahipleri ya da temsilcileri, bunların sahip oldukları paylar, grupları, sayıları, itibarî değerleri, genel kurulda sorulan sorular, verilen cevaplar, alınan kararlar, her karar için kullanılan olumlu ve olumsuz oyların sayıları bulunmaktadır. Tutanağın, toplantı başkanlığı ve Bakanlık temsilcisinin imzalanması şarttır. Aksi durumda tutanağın geçersiz kabul edileceği belirtilmiştir

(TTK, m.422/1). Yönetim kurulu, tutanağı notere onaylatarak bir nüshasını acil olarak Ticaret Sicili Müdürlüğüne vermek ve bu tutanakta yer alan tescil ve ilana tabi hususları tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdür. Ayrıca tutanağın derhal şirketin internet sitesine konulması şarttır (TTK, m.422/2).

3.2. GENEL KURUL KARARLARINA KARŞI İPTAL DAVASI

3.2.1. İptal Sebepleri

Anonim şirketlerde genel kurul kararları bazı şartların varlığına bağlı olarak geçerlilik kazanmaktadır. Başka bir deyişle esas sözleşmede belirtilmiş ya da kanunda belirtilen nisapları sağlamış olması gerekmektedir (Poroy vd., 2015, s. 527; Moroğlu, 2017, s. 77). Söz konusu nisapların sağlanmamış olması, genel kurul kararlarını hükümsüz hale getirmektedir (Pulaşlı, 2015, s. 2155). Kararların hükümsüz olması ise şirketin faaliyetlerini, yapısını olumsuz etkileyebilmektedir (Güngör-Taç ve Koçyiğit-Çil, 2016, s. 92). Bu nedenle genel kurulun almış olduğu bir ibra kararının butlanı tespit davasını gerektirirken; iptal edilebilirliği de iptal davasına konu olmaktadır (Önder, 2005, s. 103).

İptal sebepleri, genel olarak TTK m. 445'te düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre; iptal davasının açılabilmesi için, genel kurul kararının kanun veya esas sözleşme hükümlerine ya da dürüstlük kuralına aykırı olması gerekir. Ancak, önemle belirtmeliyiz ki, bu aykırılığın somut ve mevcut olması gerekir. Yoksa bir genel kurul kararının, şirkete veya pay sahiplerine zarar verme ya da yorum yoluyla kötüye kullanılmalara yol açabilme ihtimali kararın iptaline sebebiyet vermez (Türk, 2018, s. 68). Nitekim Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2016/155 E. 2016/6336 K. sayılı kararında daha önce yerel mahkemenin vermiş olduğu kararın, TTK m. 445'te belirtildiği üzere; kararın kanuna veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olup olmadığını değerlendirmedigine kanaat getirmiştir. Bundan dolayı eksik ve hatalı değerlendirme ile yazılı şekilde sonuca varılmasının doğru olmadığını gerekçe göstererek kararı bozmuştur.

Bir genel kurul kararının şirketin veya pay sahiplerinin menfaatine aykırı sonuçlar doğuracak nitelikte olması, bu kararın geçersizliğini talep etme hakkı vermez. Alınan kararların şirketin veya pay sahiplerinin menfaatine olup olmadığının değerlendirmesini, genel kurul toplantısı sırasında pay sahipleri yapmakta ve anonim

şirketlerde egemen ilke olan çoğunluk ilkesi gereğince çoğunluğu elinde bulunduran pay sahiplerinin bu konudaki değerlendirmesi genel kurul kararı olarak kabul edilmektedir. İptal davasının konusunu oluşturacak kararlar sadece olumlu genel kurul kararları değildir. Genel kurulun almış olduğu ret kararlarının da iptali talep edilebilir. Bunun dışında, azınlık pay sahipleri kararlarının ve imtiyazlı pay sahipleri genel kurul kararlarının da iptali talep edilebilir (Karadoğan, 2016, s. 61).

6762 sayılı eski TTK'nin 385. maddesinde iptal için dava açma hakkı açıkça önceden elde edilmiş bir hak olarak ifade edilmiştir. Nitekim Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 1982/1551 E. 1982/2136 K. kararında “.....TTK. 385. maddesinde öngörülen kazanılmış hak niteliği bulunmadığını, ortada yasanın amaçladığı biçimde; hakkın kötüye kullanılması ya da nesnel (afaki) iyi niyet kurallarına aykırı davranış da bulunmadığını bildirmiştir” davanın reddine karar vermiştir. Ancak 6102 sayılı TTK ile genel kurulun edinilmiş ve devredilemez haklarının zarar görmemesi şartı ile esas sözleşmenin tüm hükümlerini değiştirebileceği düzenlenmiştir. Bu nedenle iptal davasının kazanılmış haklar kategorisinde olup olmadığı konusundaki tartışmalar artık yasal dayanağını kaybetmiştir.

Genel Kurul tarafından alınan kararlar, yasal dünyada kurulur kurulmaz hukuka alınır ve uygunluk varsayımından yararlanır. Genel Kurul kararının iptaline mahkeme tarafından karar verildiği zaman, geçmiş tüm sonuçlarıyla etkili bir şekilde kaybolur. Başka bir söylemle, genel kurulca alınan kararlar mahkeme tarafından kaldırılana kadar yasaya uygun olarak kabul edilmekte, mahkeme kararıyla, yasaya uygun sayılan genel kurul kararları tüm sonuçları ile birlikte elimine edilmektedir.

Genel kurul kararı sadece dava ile verilebilir. Genel kurulun kararının kaldırılmasında sulh veya tahkim kullanılamaz. Türk Ticaret Kanunu'nda net bir açıklık olmamasına rağmen, yasanın yorumuna göre, her genel kurul kararlarına karşı iptal davası yerine geçen herhangi bir hukuki engel görülmemektedir. Genel Kurul kararının iptali davası yenilik doğuran davalardan biri olan inşai dava olduğundan, açılan dava da eda davası olur. Genel Kurul kararının iptali halinde davacının tespit davası açmasında yasal menfaatinin olmadığı kabul edilir.

Ticaret kanununun 446'ncı maddesinde belirtilen kişilerin, kanun ya da esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki

Asliye Ticaret Mahkemesinde iptal davası açabilmesi mümkündür (Aydoğan ve Emirler, 2016, s. 296).

3.2.1.1.Kanuna Aykırı Kararlar

TTK m. 445'e göre; "446"ncı maddede belirtilen kişiler, kanun hükümlerine aykırı olan genel kurul kararları aleyhine iptal davası açabilirler. Hükümde yer alan "kanun hükümleri" ifadesinden, öncelikle anonim şirketlere uygulanan hükümler anlaşılır. Ancak, "kanun hükümleri" sadece anonim şirketlere uygulanan hükümlerden veya TTK'nin diğer hükümlerinden ibaret değildir. Özel hukuk veya kamu hukuku alanına giren herhangi bir kanun hükmüne aykırılık sebebiyle, genel kurul kararları aleyhine iptal davası açılabilir (Türk, 2018, s. 68). Örneğin özel hukuk alanına giren TMK ve TBK hükümlerine aykırılık sebebiyle bir iptal davası açılabileceği gibi, kamu hukuku alanına giren Anayasa ve Türk Ceza Kanunu hükümlerine aykırılık sebebiyle de iptal davası açılabilir (Türk, 2018, s. 69).

Hukukumuzda kanun hükümleri nitelikleri bakımından emredici, tamamlayıcı, yorumlayıcı ve tanımlayıcı olmak üzere dörde ayrılarak incelenmektedir. Tanımlayıcı hükümler, bir hukuki kavramın veya kurumun anlamını belirten hükümlerdir. Bu hükümler, bir hukuki kavramın veya kurumun geçerli olarak meydana gelebilmesi için gerekli unsurları ve şartları düzenlediğinden, ilgili kavram veya kurumu yapılan tanım dışında anlamak veya onu değiştirmek mümkün değildir (Türk,2018, s. 69). Bu nedenle bu hükümler de emredici niteliktedir.

6102 sayılı TTK ile iptale tabi olacağı kabul edilen birkaç genel kurul kararına örnek verilmiştir. Buna göre; sonucun etkisini değiştirecek oranda bir oy hakkı dikkate alınmaksızın alınan genel kurul kararları iptale tabidir. Toplantı döneminde ki o yılki karın tamamının sermayeye eklenmesine izin verilen genel kurul kararları iptale tabidir. TTK m. 414 kapsamındaki asgari iki haftalık sürenin aksine, toplantıdan on gün önce davet yapılması halinde ve bu ihlal genel kurul kararında etkili olursa, davetin yapıldığı genel kurul kararı iptale tabi olmaktadır. Ayrıca verilen örneklerdeki kanuna aykırılığın sadece alınan genel kurul kararı ile ilgili ve o kararla sınırlı aykırılık yarattığından bahisle iptale tabi olduğunu özellikle eklemiştir. Zira ileriye dönük, gelecekteki pay sahiplerinin de haklarını ihlal edici kararlar butlan yaptırımına tabi olacaktır (Karadoğan, 2016, s. 64). Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2016/9529 E. 2018/5070 K. kararında; TTK m. 414 kapsamında açılan bir davada toplantı günü ve

gündemi Ticaret Sicili Gazetesi’nde ilan edilmemiş ise de, bu husus butlan sebebi olamayacağını belirtmiştir. Davacıların toplantı günü ve gündemden daha önce haberdar olmaları ve ayrıca toplantıya da katılmış ve muhalefetlerini tutanağa geçirmiş olmaları nedeniyle, bu eksiklik sonuca da etkili olmadığından TTK m. uyarınca iptal sebebi olarak da görülemeyeceğine karar vermiştir.

Genel kurul toplantısı ile ilgili olarak yapılan çağrının usule uygun olmaması, toplantıya katılma yetkisi olmayan kişi veya kişilerin katılması durumunda TTK m. 446 çerçevesinde genel kurul kararına karşı iptal davası açılabilmektedir (Bilgeç, 2016, s. 175). Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 1991/6466 E. 1993/563 K. sayılı kararında iptal davasının, genel kurula usulüne uygun çağrı yapılmadığı iddiasıyla açılan bir dava olduğunu kabul etmiş. Daire’nin yerleşmiş içtihatlarına göre ortaklardan bazılarının tebligat yapılmamasının genel kurul toplantısında alınan kararların hükümsüzlüğü sonucunu doğuramayacağı, ancak iptal davasına yol açabileceği ifade edilmiştir. Dolayısıyla açılmış olan iptal davasında sadece usulsüz çağrıya dayanılarak iptal kararı verilemeyeceği için temyiz itirazlarının reddine karar verilmiştir. Başka bir davada, davacı vekili, müvekkilinin davalı şirketin ortağı olduğunu, 2010 tarihli genel kurul toplantısına usulüne uygun olarak çağrılmadığını, toplantının belirtilen yerde yapılmadığını, şirket işlerinden kendisinin haberdar edilmediğini ileri sürerek, genel kurul kararlarının iptalini talep ve dava etmiştir. Bu talep doğrultusunda Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2011/13485 E. 2012/19915 K. sayılı kararıyla davacı lehine karar vermiştir. Çağrının usulsüz yapılmadığı ile ilgili açılan başka bir davada da Yargıtay, 2015/15625 E. 2016/3083 K. sayılı kararıyla davacı lehine karar vermiştir.

Anonim şirket genel kurullarında gündemde bulunmayan konuların görüşülmesi ve karara bağlanması mümkün değildir. Kural olarak, “gündeme bağlılık” ilkesi çerçevesinde görüşülecek konunun toplantı öncesinden tespit edilmesi ve duyurulması gerekmektedir (TTK,m. 413). Aksi halde alınmış olan kararlarla ilgili olarak iptal davası açılması söz konusu olabilmektedir. Örneğin; davacı vekili, müvekkilinin ve diğer davalıların davalı şirketin ortağı olduğunu, davalı şirketin olağan genel kurul toplantısında müvekkilinin itirazına rağmen gündemde yer almayan konuların görüşüldüğünü ileri sürerek, şirkete ait taşınmazla ilgili yönetim kuruluna yetki verildiğini ve bu kararın iptali için dava açmıştır. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 2016/405 E. 2017/142 K. sayılı kararı ile davacı lehine karar vermiştir.

TTK 418/1 fıkrasında belirtilen toplantı yeter sayılarına aykırılık olması halinde kabul edilen genel kurul kararı iptal edilebilir bir karar olarak değerlendirilmektedir. İptal davasının açılabilmesi, pay sahiplerinin korunmasına yöneliktir (Kayar, 2008, s. 253; Moroğlu, 2017, s. 131). Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, toplantı yeter sayılarının tamamlanmadan alınan bir genel kurul kararı ile ilgili olarak açılan iptal davasında 2017/3325 E. 2017/7516 K. sayılı kararı ile genel kurul kararlarının iptaline karar vermiştir.

Anonim şirketlerin pay sahiplerine, belirlenmiş olan oranda kâr payının genel kurul tarafından dağıtılmasının engellenmesi durumunda TTK m. 531'e göre haklı sebep olarak değerlendirilmekte ve iptal davası açılabilir. Bu durumda dağıtılmayan veya bir kısmı dağıtılan paylarla ilgili olarak mahkeme genel kurul kararını iptal edebilir veya kârın dağıtım lehine karar alabilmektedir (Atila, 2018, s. 88). Nitekim 531. madde uyarınca haklı sebeplerle fesih koşullarının oluşması, şirketin haklı bir gerekçe sunmadan geçmiş yıllara ait payları dağıtmaması gibi gerekçelerden dolayı açılan bir davada Yargıtay 2017/20 E. 2017/1091 K. sayılı kararla davacı lehine karar vermiştir.

TTK m. 391'de eşit işlem ilkesinin aksine bir durumun somut şartlarına bağlı olarak iptal davası açılabilmesi belirtilmiştir. Ancak böyle bir davada genel kurul kararlarının nasıl bir yaptırımla karşılaşacağı belirtilmemiştir (Eminoğlu, 2015b, s. 86). Literatürde ise iki türlü sonucun olabileceği üzerinde durulmaktadır. Bunlardan ilki kararın, anonim şirketin temel yapısını bozan işlemler arasında sayılmasından dolayı butlan yaptırımına tabi tutulmasıdır (TTK m. 447/1c). Diğer ise kanuna aykırılık nedeniyle iptal yaptırımıdır (TTK m. 445/1). Yargıtay 11. Hukuk Dairesi ise 391. madde gerekçe gösterilerek açılan bir iptal davasında 2016/3010 E. 2017/1507 K. sayılı kararı ile davalı şirket lehine karar vermiştir.

Anonim şirketlerde rekabet yasağı TTK 396. maddede yönetim kurulu üyeleri bakımından ele alınmış olup yönetim kurulu üyelerinin şirketin faaliyet alanına giren bir işlemi yapabilmesi için genel kurul kararının olması gerektiği ifade edilmiştir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2016/2632 E. 2017/2360 K. sayılı kararının gerekçesinde, 436/1. maddesi uyarınca kendileri ile ilgili rekabet yasağının kaldırılması oylamasında, her bir yönetim kurulu üyesi yönünden şirketle rekabet yasağının kaldırılması kararının yeterli nisapla alınıp alınmadığının belirlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu

durumda, mahkemece, anılan hususlar göz önüne alınmak suretiyle her bir yönetim kurulu üyesinin rekabet yasağının kaldırılması oylamasında yeterli oy nisabının sağlanıp sağlanmadığı ayrı ayrı değerlendirilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Genel kurulun rekabete örtülü olarak izin vermesi halinde rekabet yasağına aykırı hareket eden üyenin yapmış olduğu işleme sonradan icazet verilebilmektedir. Bu durumda genel kurulun icazet ve izin kararından dolayı iptal davası açılabilir (Aşık, 2017, s. 189). Örneğin; davacı vekili, 2014 tarihli olan yönetim kurulu üyelerinin şirketle rekabet etmeme yasağını getiren genel kurulunun iptali için dava açmıştır. Yerel mahkemenin iptal ettiği kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi de 2016/3815 E. 2017/2497 K. sayılı kararında yerinde görmüştür.

3.2.1.2.Esas Sözleşme Hükümlerine Aykırı Kararlar

TTK'ye göre iptal sebeplerinden biri de esas sözleşme hükümlerine aykırılıktır. Örneğin, esas sözleşmeye yönetim kurulu üyelerinin tekrar seçimini yasaklayan bir hüküm konulabilir (TTK, m. 362/1). Bu hükmeye rağmen, genel kurul herhangi bir yönetim kurulu üyesini yeniden seçerse, alınan seçim kararı esas sözleşme hükümlerine aykırılık sebebiyle iptal edilebilir (Bahtiyar, 2014, s. 207). Yönetim kurulu, herhangi bir nedenden dolayı üyeliğin boşalması durumunda, yasal şartları taşıyan birilerini, genel kurul kararını alarak yönetim kurulu üyeliğine seçebilmektedir (TTK, m. 363/1). Genel kurul onayı olmadan seçilen kişilerin temsil ve ilzam haklarının olmamasından dolayı yapacakları işlemlerin iptali söz konusu olabilmektedir. Örneğin Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, genel kurul onayı olmadan seçilen kişilerin yönetim kurulunu temsil yetkisinin olmadığına tespiti için açılan bir iptal davasında, 2014/2954 E. 2015/1359 K. sayılı kararı ile davacı kişiler lehine kararı onamıştır.

Bir genel kurul kararının, esas sözleşme hükümlerine aykırılık sebebiyle iptal edilebilmesi için, kararın aykırılık teşkil ettiği düşünülen esas sözleşme hükmünün hukuken mevcut ve geçerli olması gerekir. Esas sözleşmenin hükümleri her zaman değiştirilebilir veya ortadan kaldırılabilir. Genel kurulun esas sözleşme değişikliği ile ilgili kararları, sadece esas sözleşme hükümlerine aykırı olduğu veya farklı bir düzenleme içerdiği gerekçesiyle iptal edilemez (Moroğlu, 2017, s. 231). Nitekim Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, genel kurul kararlarının ana sözleşme ve iyi niyet

kurallarına aykırı olduğu ileri sürölerek açılan bir iptal davasında davalı şirket lehine karar vermiştir. Aynı Daire, genel kurulun almış olduğu bir kararın, esas sözleşmeye aykırılık gösterdiği gerekçesiyle açılan bir iptal davasında 2017/3253 E. 2017/7015 K. sayılı kararı ile davalı şirket lehine karar vermiştir.

TTK m. 364’te yönetim kurulu üyelerinin, esas sözleşmeyle atanmış olsalar da genel kurul tarafından haklı bir gerekçeyle görevden alınabilecekleri belirtilmiştir. Ancak esas sözleşmede değişiklik yapılmaksızın alınan genel kurul kararı esas sözleşmenin hükümlerine aykırı olursa iptal edilebilir bir karara dönüşür (Moroglu, 2017, s. 231). Nitekim Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, görev süresi dolmadan ve haklı bir gerekçe belirtilmeden genel kurul kararıyla görevden alınan bir yönetim kurulunun açmış olduğu iptal davasında ana sözleşme hükümlerine aykırı hareket edildiği gözetilerek 2015/12189 E. 2017/120 K. sayılı kararıyla davacı lehine karar vermiştir.

Esas sözleşme hükmünün yokluğu veya butlanı hukuki yararı bulunan herkes tarafından bir süreye bağlı olmaksızın itiraz şeklinde ileri sürülebileceği gibi, hâkim tarafından da kendiliğinden dikkate alınır. Dolayısıyla, henüz hakkında bir tespit ilâmı bulunmasa da yok veya batıl sayılan esas sözleşme hükmüne aykırılıktan söz edilemez. Esas sözleşmede, tamamlayıcı ve yorumlayıcı hükümlere de yer verilebilir. Eğer esas sözleşmeyle tamamlayıcı ve yorumlayıcı hükümlerden farklı bir düzenleme öngöröldüyse, buna aykırı olarak alınan kararlar esas sözleşme hükümlerine aykırılık sebebiyle iptal edilebilir. Ancak tamamlayıcı ve yorumlayıcı hükümlerden farklı bir düzenleme öngörölmeyp, bu hükümlere esas sözleşmede aynen yer verildiyse, buna aykırı olarak alınan kararlar kanuna aykırılık sebebiyle iptal edilebilir (Türk,2018, s. 89-90).

Kanunda yer alan hükümlerin esas sözleşmede de yer alması ve bu hükümlere aykırı bir genel kurul kararı alınması halinde, esas sözleşmeye değil, kanuna aykırı bir genel kurul kararının varlığından bahsedilmeli ve kararın iptali değil, geçersizliğinin tespiti yönünde bir karar verilmelidir. Yine esas sözleşmede kanunda yer alan bir kuralın ağırlaştırılması ve bu hale aykırı bir genel kurul kararı alınması halinde, öncelikle bu halin, kanundaki düzenlemeye de aykırı olup olmadığı incelenmeli, eğer kanunun emredici hükümlerine aykırılık var ise geçersizliği tespit edilmeli, sözleşmeye aykırılık var ise iptaline karar verilmelidir. Örneğin, yasada yer alan toplantı nisabına uygun ancak esas sözleşmede yer alan ağırlaştırılmış karar nisabına aykırı karar

alınmışsa bu kararın iptali söz konusu olacakken, bu karar yasadaki asgari nisaplara da aykırı alınmış ise bu durumda geçersiz olduğu iddia edilecektir (Karadoğan, 2016, s. 66). Örneğin Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2015/12766 E. 2016/6592 K. sayılı kararında; davalı şirketin genel kurul toplantısında, ana sözleşmenin gerekli nisabı sağlanmadığı halde değiştirildiğinden hareketle açılan davada mahkeme kanundaki toplantı nisaplarını göz önüne alarak davacı lehine karar vermiştir.

3.2.2. İptal Davası Açmaya Yetkili Kimseler

TTK madde 446'da iptal davası açmaya yetkili kişiler belirtilmiştir. Buna göre; Toplantıda hazır bulunarak ilgili karara olumsuz oy verenler ve söz konusu olumsuz kararlarını tutanağa geçirten kişiler dava açabilmektedir. Toplantıda bulunma şartı aranmaksızın ve oy kullanıp kullanmadığına bakılmaksızın; çağrının usulüne göre yapılmadığı, gündemin gereği gibi ilan edilmediği, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin ya da temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıkları, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediği ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğu gibi gerekçeler öne süren pay sahipleri dava açabilmektedir. Yönetim kurulu ve son olarak kararların yerine getirilmesinin, kişisel sorumluluk kapsamında değerlendirilmesi halinde yönetim kurulu üyelerinden her birinin, iptal davası açması mümkündür (TTK m.446/1;Aydoğan ve Emirler, 2019, s. 296-298).

3.2.2.1.Pay Sahipleri

İptal davası açma hakkı, pay sahipliği sıfatına bağlı bir hak olup kural olarak bütün pay sahiplerine tanınmıştır. Pay sahibinin sermaye koyma borcunu ifa edip etmemesi hakkın kullanımı açısından bir engel teşkil etmediği gibi, belirli bir oranda pay sahibi olma zorunluluğu da bulunmamaktadır. Tek bir paya sahip olmak, bu davayı açabilmek için yeterlidir. Ayrıca, mahkeme gerekli görmedikçe, pay sahiplerinin ellerindeki pay senetlerini herhangi bir yere tevdi etmesi de söz konusu değildir. Ancak, pay sahipliğinden doğan hakların donması (TTK m. 198/2 ve 389) söz konusu ise, bu hallerde hiçbir pay sahipliği hakkı kullanılamayacağından, dolayısıyla pay sahipleri iptal davası da açamaz (Türk,2018, s. 119). Nitekim Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2011/15478 E. 2013/2491 K. sayılı kararında TTK m. 389 hükümlerine dayandırılarak açılan bir davanın reddine karar vermiştir.

Pay sahipliği sıfatı, hukuki niteliği itibarıyla bir dava şartıdır ve bu konuda iki hususa dikkat edilmelidir. Birinci olarak davacı, genel kurul kararının alındığı anda pay sahibi olmalıdır. Bu nedenle, pay sahipliği sıfatını genel kurul kararlarının alınmasından sonra kazanan kişiler, bu kararlar aleyhine iptal davası açamazlar. İkinci olarak da davacı, pay sahipliği sıfatını hükmün kesinleşmesine kadar muhafaza etmelidir. Hatta davacı pay sahibi, davanın her aşamasında, mahkemenin veya davalının istemi halinde, pay sahipliği sıfatını ispatlamak zorundadır (Türk, 2018, s. 119-120).

Pay sahipleri, hükümde sayılan hukuka aykırılıklardan herhangi birinin mevcut olması halinde, toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın iptal davası açabilen kişilerdir (Türk, 2018, s. 131). Burada karar etkili olma şartı yenidir. Eski düzenlemede sadece genel kurula yetkisiz katılan kişilerin bulunduğu iddiası bakımından etkili olma şartı öngörülüyordu. Yeni düzenleme ile sayılan tüm durumlarda etkili olma şartının aranması ile birlikte, gündemin gerektiği gibi ilan edilmediği iddiası, genel kurul kararının oluşumu bakımından bir şart olmaktan çıkacak, örneğin; yeterli sayıda katılım olduğu ve katılmayan ortağın oyunun alınan kararı değiştirmeyeceği iddia edilebilecektir. Açıkçası bu sonuç, bireysel veya azınlık pay sahiplerinin oy hakkını kullanmalarını haksız olarak engelleyecek nitelik taşımaktadır (Bilgili ve Demirkapı, 2013, s. 218-219).

Bu çerçevede 2. Asliye Ceza Mahkemesine davalı şirketin hakim ortaklarınca davacılara şirket kurulduğu günden bu yana şirketin işleyişi ile ilgili olarak bilgi verilmemesi, davalı şirket ile ilgili alınan kararlarda da oy kullanmalarının engellenmesi, bu doğrultuda davacı şirketin işleyişi ile ilgili bilgi almak adına davalı şirkete hukuki bir süreç başlatmıştır. Ancak Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2016/8830 E. 2017/1771 K. kararıyla olağanüstü genel kurul toplantısının 2. maddesiyle alınan kar payının tamamının sermayeye eklenmesi kararının yasaya aykırı olmadığı yönünde davalı yararına kararı bozmuştur.

3.2.2.2.Yönetim Kurulu

Genel kurul kararlarının iptalini talep etme hakkına sahip olan yönetim kurulu, anonim şirketin zorunlu organı olduğu için açacağı iptal davasında davayı bir kurul olarak açmakla yükümlüdür. İptal davasının yönetim kurulu tarafından açılabilmesi

için genel kurul kararının kanuna, esas sözleşmeye ve afaki iyi niyet kurallarına aykırılık taşımali ve sadece ortaklığın çıkarları ve amacına hizmet etmesi gerekmektedir (Alhan,2018, s. 92).

Yönetim kurulunun iptal davası açabilmesi için, bu yönde bir karar alması gerekir. Esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile bu kararı alır (TTK, m. 390). Bu karar olmaksızın açılan dava reddedilebilmektedir. Nitekim 390. madde gerekçe gösterilerek açılan bir iptal davasında, davacı oy kullanmadığı halde karar çoğunluğun kararıyla alındığını öne sürmüş, Yargıtay ise esas sözleşmede aksine bir hüküm bulunmadığını gerekçe göstererek davalı şirket lehine kararı bozmuştur (2016/5382 E. 2017/3443 K). Ayrıca yönetim kurulu, açılan iptal davasında şirket adına hareket etmediğinden, murahhas üye veya müdürlerin (TTK, m. 370) yönetim kurulu kararı olmadan bu davayı açabilmesi mümkün değildir.

Dava dilekçesinde, davacı olarak, hangi şirketin olduğu anlaşılacak biçimde, sadece yönetim kurulu ibaresine yer verilmesi yeterlidir. Ayrıca, davanın yönetim kurulu tarafından açıldığı anlaşılacak kaydıyla, dava dilekçesinde yönetim kurulu üyelerinin isimleri de zikredilebilir (Türk, 2018, s. 146). Eğer yönetim ve temsil yetkisi bir kayyıma bırakılırsa, organ sıfatıyla dava açma yetkisi bu kayyımdadır. Şirket iflastan başka nedenlerle tasfiye halinde ise, tasfiye işlerinin gereklerinden olan hususlara ilişkin genel kurul kararlarının iptalini organ sıfatıyla dava etme yetkisi tasfiye memurlarındadır (TTK m. 535). Ancak, tasfiye işlerinin gereklerinden olmayan, doğrudan doğruya tasfiyenin icrasına ilişkin bulunmayan genel kurul kararlarının iptalini dava etme yetkisi yönetim kurulundadır. Şirket iflas nedeniyle tasfiye halinde ise tasfiye işlemi, iflas idaresi tarafından gerçekleştirileceğinden (TTK m. 534), tasfiye memurları tarafından iptal davası açılabileceği hallerde tasfiye memurlarının yerini iflas idaresi alacaktır (Moroğlu, 2017, s. 296).

3.2.2.3.Yönetim Kurulu Üyeleri ve Denetçiler

Yönetim kurulu üyelerinin genel kurul kararlarına karşı iptal davası açabilmeleri için kararın yönetim kurul üyelerinin kişisel sorumluluğuna yol açması gerekir. Bu, kişisel sorumluluğaya yol açan bir ön sorundur ve hakim önce genel kurulun anlaşmazlıkla karşı karşıya kaldığı kararın yönetim kurulu üyesinin kişisel

sorumluluğuna yol açıp açmadığını inceleyecektir. Genel kurul kararının yönetim kurulu üyesinin kişisel sorumluluğuna yol açması, üyenin yasal veya cezai sorumluluğa neden olması yeterlidir. Ayrıca, yönetim kurulu üyesinin iptal davası açabilmesi için ortaklara, pay sahiplerine veya dışarından kişilere karşı sorumlu olması gerekmektedir (Alhan, 2018, s. 92-93). Yönetim kurulu yeleri, bu davayı asıl olarak genel kurul kararlarının yerine getirilmesinden dolayı doğabilecek kişisel sorumluluklarını bertaraf edebilmek amacıyla atığından, davanın kaybedilmesi halinde yargılama giderleri ile vekalet ücretinden şirket sorumlu değildir. Mahkeme nihai kararında, bu giderlerin yönetim kurulu üyelerinden tahsiline karar vermelidir (Türk, 2018, s. 149).

Uygulamada genel kurulun yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmemesine yönelik olan kararlarna karşı yönetim kurulu yeleri iptal davası açmaktadır. Yargıtay yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmediği durumlarla ilgili olarak alınan genel kurul kararları aleyhine açılan iptal davalarında, ortaklığın herhangi bir gerekçe ne sürmeden yönetim kurulu üyesini ibra etmemesini iyi niyetle bağdaştırmamaktadır (Alhan, 2018, s. 93). Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, yönetim kurulunun ibrasına yönelik olarak alınmış olan bir genel kurul kararının ana sözleşme ve objektif iyi niyet kurallarına aykırı olduğu ileri srlerek açılan bir dava ile ilgili 2016/5401 E. 2017/4832 K. sayılı kararında somut delil olmamasından dolayı davanın reddine karar vermiştir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, başka bir davada yönetimin ve hesapların ibrasına dair genel kurul kararına muhalefet şerhi koyduğu için hesapları incelemesinin engellendiğini ne süren davacı lehine genel kararının iptaline karar vermiştir (2014/294 E. 2014/1879 K).

3.2.3. İptal Davasında Davalı

Yönetim kurulu ve genel kurul anonim şirketin iki zorunlu organı olduğundan iptal davasında davalı bu organların kendisi değil, anonim şirketin kendi tüzel kişiliğidir. Bu yüzden kural olarak iptal davası anonim şirkete karşı açılmaktadır. Fakat bu durumda, şirketin kimler tarafından temsil edileceğini belirlemek önemlidir. Anonim şirketlerde genel kurul bütün pay sahiplerinin temsil edildiği karar organı, yönetim kurulu ise idare ve temsil organıdır (Alhan, 2018, s. 93). O halde, pay sahipleri tarafından iptal davası açıldığı hallerde, anonim şirketi yönetim kurulu temsil edecektir (Karadoğan, 2016, s. 99). Yönetim Kurulu bu temsil yetkisini bizzat veya

murahhas üyeler veya müdürler veya Yönetim Kurulu tarafından atanacak ticari bir temsilci aracılığıyla kullanabilir.

Yönetim kurulu üyelerinin bir veya daha fazlası tarafından iptal davası açılırsa şirket bu durumda da yönetim kurulu tarafından temsil edilir. Ancak yönetim kurulu veya yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun iptal davası açması halinde ve yönetim kurulunun yokluğu sebebiyle şirkete mahkemece kayyım atanmışsa, şirketin bir kayyım tarafından temsili kaçınılmazdır (Karadoğan, 2016, s. 99; Türk, 2018, s. 155).

Anonim şirketin taraf olduğu ve devam eden bir dava esnasında tasfiye durumuna düşmesi halinde, şirketin taraf ehliyeti son bulmamaktadır. Dolayısıyla şirketin tüzel kişiliği tasfiye amacıyla sınırlı olmak kaydıyla devam etmektedir. Ancak şirketi söz konusu davada tasfiye memurları temsil etmektedir. Anonim şirketlerin, ticaret sicilinden kaydı silininceye kadar tüzel kişilikleri devam etmektedir. Zira hem infisah hem de fesih kararı, anonim şirketlerin sonunu değil, tasfiye işlemlerinin başlangıcı anlamını taşımaktadır. Ticaret sicilinden kaydı silinen şirketin dava ve taraf ehliyeti de sona ermektedir (Alhan, 2018, s. 93-94).

3.2.4. İptal Davası Açma Koşulları

3.2.4.1. Bir Genel Kurul Kararının Varlığı

Genel kurul kararının iptal edilmesi için ilk olarak ortada kanunen geçerli bir genel kurul kararının varlığının olması gerekir. Yoksa yoklu yaptırım söz konusu olacaktır. Yargıtay tarafından da geçerli bir kararın varlığı aranmaktadır. 11. Hukuk Dairesinin 1984/252 E. 594 K sayılı kararında özetle “... Oluşmayan ve henüz ortada mevcut olmayan bir genel kurul kararı aleyhine de iptal davası açılması ise yasal olarak mümkün değildir.”1986/1503 E 3243 K sayılı kararında “... Ancak şu hususun da belirtilmesi gerekir ki alınmış geçerli bir karar bulunmaması karşısında davanın kabulü halinde, kararın iptaline değil, talebin içinde mündemiç bulunan, kararın geçersizliğinin tespitine karar verilmek gerekir. Zira ortada şeklen geçerli bir karar yoktur ki iptali söz konusu edilebilsin.” denilmektedir (Albayrak, 2017:6-7).

Genel kurul gündeminde olup teklif niteliğinde olan bir kararın reddedilmesi, genel kurulda alınan menfi bir karar olarak değerlendirilmektedir. Doktrinde menfi kararların iptal edilip edilmeme durumu tartışmalı bir konudur. İptal edilemeyeceği görüşünde olan İmregün, red kararlarının iptali halinde reddedilen önerinin kabulü

sonucu doğacağını mahkemenin bu durumda genel kurul yerine geçerek karar almış sayılacağını, bunun da mümkün olmadığını, red kararının infaz edilebilir niteliği olmadığını ifade etmektedir. Tekinalp ise menfi kararların iptal edilebilir olduğunu savunmaktadır. Yazar, bazı müspet kararların icrasının mümkün olmadığı halde menfi kararların icrasının mümkün olduğunu gerekçe göstermektedir. 19. Yargıtay Dairesi ise, 1147E. 3496K. sayılı kararında azınlığın geri bırakma talebinin reddi üzerine meydana gelen menfi genel kurul kararını iptal etmiştir. Yargıtay bu kararla bir teklifin reddi aleyhine iptal davası açılabileceğini kabul etmiştir. Diğer taraftan imtiyazlı pay sahiplerinin genel kurullarında alınan kararların da iptal edilebileceği ifade edilmektedir. Ancak azınlık kararlarının iptalinin mümkün olmadığı belirtilmektedir (Albayrak, 2017, s. 6-7).

3.2.4.2. İlan

İptal davası açılması durumunda, TTK m. 448/1' e göre yönetim kurulu bu davayı ve duruşma gününü prosödüre uygun olarak ilan etmek ve varsa şirketin internet sitesine koymakla yükümlüdür. İptal davasının kim tarafından açıldığına bakılmadan ilanın yapılması zorunlu bir durumdur. TTK m. 339/2-i hükmüne göre ilan usulüne uygun olarak yapılmalıdır. İptal davasında üç aylık hak düşüren sürenin sona ermesinden önce duruşmaya başlanamaz. Birden fazla iptal davası açıldığı takdirde davalar birleştirilerek görülür (TTK, m.448/2). Hükmün amacı, bu ilan suretiyle başta pay sahipleri olmak üzere ilgilileri, davaya konu kararın iptal edilebilme ihtimali bulunduğu hususunda bilgilendirmek ve onlara arzu etmeleri halinde fer'i müdahil olarak davada yer alabilme fırsatını tanımaktır (Türk, 2018, s. 171).

3.2.4.3. Usule İlişkin Hükümler

Yukarıda da belirtildiği gibi iptal davası açmaya yetkili kişiler tarafından kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle de afaki iyi niyet esaslarına aykırı olan genel kurul kararlarına karşı, karar tarihinden itibaren üç ay içinde şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesine başvurarak iptal davası açabilirler.

İptal davasını açma süresi hak düşürücü süre niteliğindedir. Süre genel kurulun karar tarihinden itibaren başlar. Hak düşürücü süre mutlak emredici hüküm niteliğinde olduğundan esas sözleşme ile bu sürenin kısaltılması veya uzatılması söz konusu olamaz. Bu sebepten üç aylık hak düşürücü sürenin dolması ile dava hakkı kendiliğinden sona erecektir ve bu durumun hâkim tarafından resen dikkate alınması

gerekmektedir (Karadoğın, 2016, s. 99; Alhan, 2018, s. 94). Örneğın çeşitli gerekçeler gösterilerek bir anonim şirket genel kurulu kararlarına açılan iptal davasında davalı vekili, davanın üç aylık süre içinde açılmadığını, iddiaların yerinde olmadığını savunarak, davanın reddini istemiştir. Gerekli incelemeler sonucunda Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2011/4945 E. 2013/6594 K. sayılı kararıyla hak düşürücü süreyi dikkate alarak davalı şirket lehine karar vermiştir. Ayrıca üç aylık hak düşürücü sürenin ilerlemeye başlaması için şirketin sadece tescil edilmesi yeterli olmayıp, aynı zamanda ilanının da yapılmış olması gerekmektedir.

Dava hakkı bulunan kişilerin mevcut durumu geç öğrenmesi bu durumu değiştirmeyecektir. Bu süre geçtikten sonra artık şirketin feshi değil, söz konusu eksiklikler sebebiyle zarar gören kişinin zararının tazmini istenebilir. Şirket eksiklikleriyle ve sakatlıklarıyla birlikte yaşamaya devam eder (Ulukaya, 2016, s. 73-74). TTK m. 549 ve devamındaki hükümlere göre hak düşürücü süre geçmeden önce de anonim şirketin feshi talep edilmeden zararın tazmini de istenebilir.

Genel kurul kararlarının iptali için belirlenen üç aylık süre emredici nitelikte olduğu için, bu sürenin uzatılmasını veya kısaltılmasını öngören esas sözleşme hükmü veya genel kurul kararı geçersiz (yoklukla malul) sayılacaktır. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 2013/4-329 E. 2014/147 K. sayılı kararında, kanun ve tüzükte öngörülen hak sağlayıcı düzenlemelerin yönetmelikle kaldırılamayacağı veya daraltılamayacağı ve bu tür düzenlemelerde öngörülmeyen yasaklayıcı veya sınırlayıcı hükümlerin yönetmelikle getirilemeyeceğini öne sürmüştür. Bundan hareketle altta bulunan normun üstte bulunan norma aykırı olamayacağı temel bir hukuk kaidesi olduğundan kanunun tanıdığı bir hakkın yönetmelikle kısıtlanamayacağı, 4562 Sayılı OSB Kanunda iptal davasının açılabilmesi için bir süre düzenlenmemesi ve aynı kanunun 25. maddesinin gönderme yaptığı 6762 Sayılı TTK m 381 gereği iptal davası açmak için üç aylık bir hak düşürücü süre öngörülmüş olması nedeniyle, artık bu kanuni sürenin yetkili organ tarafından çıkartılacak bir yönetmelikle kısıtlanarak bir aya düşürülmesinin mümkün olmayacağı ifade edilmiştir (Karadoğın, 2016, s. 100).

TTK m. 445 uyarınca, iptal davasında yetkili mahkeme, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesidir. Yetkili mahkemenin tespiti kanunlarda başkaca hüküm bulunmadığı takdirde HMK m. 6 hükmüne göre tespit edilir. Ancak TTK m. 445'te iptal davası açılacak yerin özellikle belirtilmesi sebebiyle,

HMK m. 6’da düzenlenen genel yetki hükmünün uygulanmasını bertaraf edici nitelikte özel bir yetki kuralının kabul edildiği ifade edilmektedir. Bu özel yetki kuralının kamu düzenine ilişkin kesin yetki kuralı olduğu belirtilmektedir. Netice olarak iptal davası, Asliye Ticaret Mahkemesinin görev alanında olan mutlak bir ticari dava niteliğindedir. Bu sebepten dolayı, özel yetki kuralının düzenlendiği hallerde yetki sözleşmesi yapılamayacak ve özel yetki kuralına aykırı genel kurul veya esas sözleşme düzenlemeleri geçersiz sayılacaktır (Karadoğan, 2016, s. 101).

Kanun hükmünün kesin ifadesi yanında, üç aylık süre dolmadan duruşmaya başlanamaması ve ayrı olarak açılan davaların birleştirilerek görülmesi gibi usulü zorunluluklara yer verilmesi, iptal davasına ilişkin özel yetki kuralının kamu düzenine ilişkin kesin yetki kuralı olduğunu göstermektedir (TTK m. 448/2; Yılmaz, 2010, s. 157).

İptal davasının açılması için öngörülen üç aylık süre içinde şirket merkezinin değiştirilmesi mümkündür. Bu ihtimalde, merkez değişikliğinin gerçekleştirilmesinden önce açılacak davalar eski merkezde, değişiklik gerçekleştikten sonra açılacak davalar ise yeni merkezde açılmalıdır. İptal davası açıldıktan sonra ve üç aylık hak düşürücü süre henüz dolmadan şirket merkezi değiştirilirse, yetkili mahkeme değişmeyecek ve mahkeme davaya bakmaya devam edecektir. Ancak, yargılama sırasında şirket merkezinin bulunduğu yerde mahkeme teşkilatı kurulması veya idari taksimatta yapılan değişiklik sebebiyle şirketin bulunduğu yerin başka bir mahkemenin yetki alanı içine alınması halinde, yetkili mahkeme değişecektir. Artık, davaya bakan mahkeme yetkisizlik kararı vererek, dosyayı şirket merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemeye gönderecektir (Türk, 2018, s. 162-163).

Genel kurul kararlarının iptali davalarında TTK m. 1521’e göre basit yargılama usulü uygulanmaktadır. İlgili mahkeme, şirketin istemi üzerine muhtemel zararlarına karşı davacıların teminat göstermesine karar verebilmektedir. Teminatın niteliği ve miktarı mahkeme tarafından belirlenmektedir (TTK m. 448/3).

3.2.4.4. İptal Davası Açılmasının Karar Üzerinde Etkisi

Genel kurul kararının aleyhinde iptal ya da butlan davası açılması durumunda mahkeme, yönetim kurulu üyelerinin görüşünü alarak, dava konusu olan kararlar ilgili yürütmenin geri bırakılmasına karar verebilmektedir (TTK m. 449/1). İptal davası açıldıktan sonra, yönetim kurulunca uygulanan bir kararın iptaline karar verilmesi

halinde ise davanın tarafları, davalı şirket ve yönetim kurulu için telafisi güç sonuçlar doğma ihtimali bulunmaktadır. Bu sebeple, dava konusu kararın yürütülmesinin geri bırakılması talebi yönetim kurulu üyelerinin görüşü alındıktan sonra karara bağlanmaktadır (Karadoğan, 2016, s. 105).

Kararın yürütülmesinin geri bırakılması, hukuki niteliği itibarıyla geçici hukuki koruma türlerinden ihtiyati tedbirdir. Bu nedenle, TTK m. 449'da hüküm bulunmayan hallerde, ihtiyati tedbire ilişkin HMK m. 389 uygulanmalıdır. Ancak, TTK m. 449'da yer alan şartların, özellikle iptal davası açılmış olması şartının aranmaksızın HMK m. 389'a göre ihtiyati tedbir istenebilmesi mümkün değildir. Hem davacılar hem de davalı, kararın yürütülmesinin geri bırakılması isteminde bulunabilir. Ancak, mahkemenin kararın yürütülmesinin geri bırakılmasına karar verebilmesi için istemin varlığı şarttır. Mahkeme res'en böyle bir karar veremez (Türk, 2018, s. 227). Nitekim Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, TTK 449. maddesi çerçevesinde açılmış olan iki davada, mahkemenin yazılı istemi reddetmesi kararını olumlu bulmayarak kararı bozmuştur (2013/12965 E. 2013/15637 K.). Başka bir davada genel kurulun, yönetim kurulu üyelerini dinlemeden karar aldığını göz önünde bulundurarak genel kurul kararını tedbiren geri bırakılmasına karar vermiştir (2013/10626 E. 2013/15144 K.).

3.2.4.5. Hüküm

Mahkemenin genel kurul kararlarının iptali veya butlan ile ilgili kararı, kesinleştikten sonra tüm pay sahipleri üzerinde geçerli duruma gelir. Bu kararların bir sureti yönetim kurulunca ticaret siciline tescil ettirilir ve internet sitesinde ilan edilir (TTK, m.450). Genel kurul tarafından alınan karara karşı, kötü niyetle açılan iptal ya da butlan davalarında, davacıların bu nedenle şirketin uğramış olduğu zararlardan müteselsilen sorumlu oldukları ifade edilmiştir (TTK, m.451).

İptal kararı bozucu yenilik doğuran bir karar olarak iç ilişkide genel kurul kararının hüküm ve sonuçlarını geçmişe etkili olarak ortadan kaldırır. Dış ilişki açısından ise, yürütmenin durdurulması kararı verilmiş ise üçüncü kişilere etkiler bir durum söz konusu olmayacaktır. Ancak yürütmenin durdurulması kararı verilmemesi halinde, bu genel kurul kararına istinaden işlem yapan üçüncü kişilerin haklarının saklı tutulacağı ve yapılan işlemlerin geçerliliklerini koruyacakları kabul edilmektedir (Karadoğan, 2016, s. 110).

İptal davası sonucunda, mahkeme iptal talebini reddedebilir veya kabul edebilir. İptal talebinin reddine ilişkin mahkeme kararı, yalnızca davanın tarafları ve bunların küllî halefleri arasında etkilidir (HMK m. 303/3). Ancak iptal talebinin kabulüne ilişkin mahkeme kararı, kesin hükmün yalnız davanın tarafları ve küllî halefleri arasında etkili olduğunu ifade eden kesin hükmün nispiyeti ilkesine (HMK m. 303/3) bir istisna teşkil eder ve bütün pay sahipleri, yönetim kurulu, yönetim kurulu üyeleri hakkında hüküm ifade eder (TTK m. 450; Türk, 2018, s. 228).

3.3.ÖRNEK VAKA İNCELEMESİ

Araştırmanın bu kısmında KARDEMİR A.Ş. ile ilgili temel bilgiler verildikten sonra söz konusu şirket genel kurulunda alınmış ve dava konusu olmuş kararları incelenmiştir.

3.3.1. KARDEMİR A.Ş.’NİN TANIMI

Karabük Demir Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş. Türkiye’nin kuzeyinde, Karadeniz bölgesindeki Karabük ilinde bulunan demir-çelik işletmesi ve Türkiye’nin ilk ağır sanayi fabrikasıdır. KARDEMİR A.Ş.’nin 1932 yılında Sümerbank ve Genelkurmay Başkanlığı temsilcilerinin ortak çalışmaları sonucu Karabük’te kurulmasına karar verilmiştir. Tesislerin yapımı için 10 Kasım 1936 tarihinde İngiltere ile imzalanan Kredi Anlaşması sonucu Brassert İşletmesi’ne ihalesi verilmiştir. Temelleri 3 Nisan 1937 yılında Mustafa Kemal Atatürk’ün talimatı ile dönemin Başbakanı İsmet İnönü tarafından atılmış ve yapılan ilk temel çalışmasından iki yıl sonra faaliyete başlamıştır (www.kardemir.com, 2020).

13 Mayıs 1955 yılına kadar Sümerbank’a bağlı “Demir Çelik Fabrikaları Müessese Müdürlüğü” adı altında faaliyet gösteren KARDEMİR A.Ş. 1955’ten sonra bağımsız bir KİT durumuna gelmiş ve Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğü ismini almıştır. 21 Haziran 1955 tarihinde Etibank’ın bir müessesesi olan Divriği Demir Madenlerini de bünyesine alan ve 1976 yılında yayınlanmış olan Bakanlar Kurulu Kararnamesiyle Genel Müdürlük olarak faaliyet gösteren Karabük Demir Çelik Fabrikaları bünyesinde deneyimli montaj elemanları da yetiştirerek Türkiye’de ağır sanayiinin, Erdemir ve İsdemir’in kurulmasına da öncülük etmiştir. (www.kardemir.com, 2020;tr.wikipedia.org).

5 Nisan 1994 tarihindeki ekonomik istikrar kararları çerçevesinde KARDEMİR A.Ş.’nin kapatılmasına karar verilmiştir. Bu karar KARDEMİR A.Ş. için yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Bu karara karşı yapılan itirazlar sonucunda fabrika 1995 yılında özelleştirme kapsamına alınmıştır. Bu tarihten itibaren KARDEMİR A.Ş. yeni yatırım projeleriyle Türk sanayisine öncülük etmeyi sürdürmüştür. İstanbul Sanayi Odası tarafından her yıl yayınlanan “Türkiye’nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu” verilerine göre; KARDEMİR A.Ş. Türkiye’nin en büyük ilk 50 sanayi kuruluşu arasındaki yerini korumaktadır (www.kardemir.com, 2020).

Kardemir tüm iş süreçlerini 2008 yılından itibaren SAP Kurumsal Kaynak Planlaması sistemi ile yönetmektedir. Daha önce Karabük Üniversitesine beş yüz kişilik kapalı spor salonu ve Mühendislik Fakültesi kazandıran Kardemir, Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projelerini de aralıksız sürdürmektedir. Şirketin halen Karabük Üniversitesi yerleşkesinde İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile Demir Çelik Enstitüsü ve Araştırma Geliştirme Merkezi yatırımları devam etmektedir.(tr.wikipedia.org)

Türkiye’nin ilk entegre demir çelik fabrikası ve uzun mamulde cevhere dayalı üretim yapan tek kuruluşudur. Kuruluşundan itibaren çok sayıdaki endüstriyel tesisin proje, imalat ve montajını gerçekleştiren KARDEMİR, Türkiye’de “Fabrikalar Yapan Fabrika” olarak tanınmaktadır. Alan çalışmasının yapıldığı 2018 Mayıs-Temmuz döneminde KARDEMİR A.Ş.’ de Beyaz yakalı 831 kişi ve Mavi yakalı 3227 çalışan olmak üzere toplam 4058 kişinin çalıştığı tespit edilmiştir (www.kardemir.com, 2020).

3.3.2. KARDEMİR A.Ş. Genel Kurul Kararları Analizi

KARDEMİR A.Ş.’ nin 12/08/2011 tarihli olağanüstü genel kurul toplantısında gündemin 4.maddesinde görüşülen **“4-Yeni seçilen Yönetim Kurulu Üyelerinin oy kullanmadığı oylamada, Yönetim Kurulu Üyelerine TTK’nin 334 ve 335. maddelerinde yazılı hükümler doğrultusunda şirketle ticari iş yapma ve benzer konularda faaliyette bulunma müsaadesi verilmesi için yapılan oylamada Yönetim Kurulu üyeleri ile üçüncü dereceye kadar olan yakınlarının oy kullanmadığı oylamada oy çokluğuyla karar verildi. Bakanlık komiseri Sn. Salim SUNGUR “07 Ağustos 1996 tarih ve 22270 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Sermaye Şirketlerinin Genel Kurul Toplantıları ve bu toplantılarda bulunacak 21 maddenin b bendi 4. ve 5. Fıkralarında yazılı olduğu üzere Ancak Yönetim Kurulu Üyesi**

olmayan pay sahiplerinin kendilerine verecekleri vekaletten doğacak oy haklarını kullanabilirler.” hükmünün dikkate alındığını bu konuda toplantı başlamadan önce hazırun cetvelinin incelenmesi sırasında konunun dikkate alındığını ve divan heyetinin bilgilendirildiğini Genel Kurulun onayına sunulması.” konusunda red oyu kullanan Hasan KAKŞİ muhalefet şerhini içeren bu konu ile ilgili itiraz yazısının eklenmesini divan heyetinden talep etmiş ve verilen genel kurul kararı sonucu şirkete karşı Karabük 2. Asliye Hukuk Mahkemesinde KAPTAN DEMİR ÇELİK END. VE TİC. A.Ş. adına dava açmıştır.

Davacı vekili tarafından mahkemeye verilen 14.09.2011 tarihli dava dilekçesinde özetle; hissedar olarak katılımda bulunduğu toplantıda yasal mevzuat hükümlerinin hiçe sayıldığını, toplantının yönetimi divan başkanlığında olmasına rağmen hükümet komiserinin ve eski yönetim kurulu üyelerinin toplantının yürütülmesinde mevzuat hükümlerine aykırı olarak müdahalede bulunduklarını, genel kurul yapılırken gündem maddeleri hakkında söz almak isteyen hissedarların konuşturulmadığını, yasal haklarının kullandırılmadığını ve genel kurulun acele ve karışıklığa getirildiğini, komiserin görevinin toplantının yönetimine katılmak değil, toplantının gidişatının yasa ve yönetmelik hükümlerine uygunluğunun denetlenmesi olduğu belirtilmiş, toplantı gündeminin 4.maddesinin “yönetim kurulu üyelerine TTK’nin 334. ve 335. maddelerinde yazılı yetkilerin verilmesine ilişkin oylamada usulsüzlük yapıldığı ve yapılan oylamanın TTK 374. maddesinde düzenlenen hükümlere aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Davacı vekili Genel Kurul’un 4 numaralı kararı için yapılan toplantının hukuk, usul, yasa, ana sözleşme ve objektif iyi niyet kurallarına aykırılık teşkil ettiği düşünüldüğü için karar hakkında red oyu kullandıklarını ve muhalefet şerhi koydurduklarını belirtmiştir. Ayrıca oylamada TTK’nin 374/1. maddesine aykırı davranıldığını, oy hakkından mahrum olanların oy kullandıklarını, bu madde ile yönetim kurulu üyelerine TTK’nin 334. ve 335. maddeleri uyarınca yetki verilmesi hususu oylandığını, oysa ortaklığın malvarlığının yönetim kurulu üyesine karşı korunması gerektiğini, yönetim kurulu üyelerinin tamamı halka açık bir şirket olan davalı şirket hissedarlarının hakları hilafına kendi menfaatlerine iş ve işlemler gerçekleştirerek şirketi zarara uğrattıkları basına yansımış meşhur hadiselerden olduğunu, daha önceki yönetimlere verilen hakların kötüye kullanıldığını, daha önce aynı kişilere verilen yetkiler neticesinde şirkette SPK tarafından yapılan denetimde

örtülü kazanç sağlandığının tespit edildiğini, aynı kişiler hakkında aynı yetkinin verilmesinin iyi niyet kurallarına aykırı olduğunu, SPK tarafından bir kısım yönetim kurulu üyeleri hakkında suç duyurusunda bulunulduğunu, geçmiş dönemlerle ilgili olarak şu an yönetimde bulunan kişilerin bağlı ortaklıkları tarafından şirketi zarara uğrattıkları tespit edilip ceza davası açıldığını, iptali talep edilen genel kurul kararının Sermaye Piyasası Kanunu'nun 15. maddesine de aykırı olduğunu, ileri sürerek 12/08/2011 tarihli genel kurulun 4 numaralı kararının iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, 12/08/2011 tarihli olağanüstü genel kurulun usul ve yasalara uygun yapıldığını, yönetim kurulu üyelerinin hakkında yapılan şikayet ve açılan davaların sonuçlandığını ve haklarında bir mahkumiyet kararı çıkmadığını, genel kurulun iptali istenen kararının TTK'nin 334 ve 335. maddelerine uygun yetki verilmesi olduğunu, toplantı esnasında hükümet komiserinin herhangi bir usulsüz işlemleri gösteren bir durumun bulunmadığını, oylamada yönetim kurulu üyeleri ve yakınlarının oy kullanmadığını, kullansalar dahi bunun karara etki ettiğinin TTK 361/3. madde gereğince ispatlanması gerektiğini, savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, oylamada TTK'nin 374/1. maddesine aykırılık bulunmadığı, davacı şirketin genel kurul kararının TTK hükümlerine aykırı alındığı ve usul ve yasaya uygun olmayan bir toplantı cereyan ettiği yönündeki itirazları ise, incelenen CD ve alınan bilirkişi raporunda da belirtildiği üzere, herhangi bir şekilde usule aykırılık tespit edilmediği, dava devam ederken genel kurulun 18/05/2012 tarihinde almış olduğu kararın, geçmişe yönelik sonuçları ortadan kaldırmayacağı, davalı şirket yöneticilerinin yargılanmış olduğu Karabük Asliye Ceza Mahkemesi'nin ve akabinde Yargıtay 7. Ceza Dairesi'nin ve dayanak SPK raporları birlikte değerlendirildiğinde, verilen beraat kararının içeriği incelendiğinde suçun işlenmediği yönünde kanaat hasıl olduğu ve bunun aksinin de dosyadan anlaşılmadığı, TMK' nin 53. maddesi ve 6098 sayılı TBK' nin 74. maddeleri gereğince, beraat kararı ile bağlı olunmasa da dosya içeriği ile bağlı olunduğu, oydan yoksun oyların ve hakim ortak konumunda bulunan kişilerin oylarının tamamının geçersiz sayılması halinde bile 4. maddenin çoğunlukla kabul edildiği, bu durumun iyi niyet kurallarına aykırılık oluşturmayacağı gerekçesi ile, davanın reddine karar verilmiştir.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2013/17758 E.ve 2014/8455 K. KARDEMİR A.Ş. ile ilgili bir karar vermiştir. Buna göre dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davacı vekilinin tüm temyiz itirazları yerinde görülmemiştir. Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı, davacı vekilinin bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün onanmasına 05.05.2014 tarihinde oybirliğiyle karar vermiştir.

Karabük 2. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 26/09/2013 gün ve 2011/691-2013/265 sayılı kararı onayan Daire'nin 05.05.2014 gün ve 2013/17758-2014/8455 sayılı kararı aleyhinde davacı vekili tarafından karar düzeltilmesi isteğinde bulunulmuştur. Davacı, davalı şirketin yönetim kurulu üyeleri hakkında açılmış bulunan haksız rekabete ilişkin ceza davasının halen derdest olup, anılan üyelerin bizzat kurdukları aile şirketlerine davalı şirketin ürettiği kütük demirlerini öncelikli olarak ve düşük fiyatla vermek suretiyle diğer üreticileri zarara uğrattıklarını, bu nedenle bu kişilere davalı şirketle işlem yapabilme ve rekabet edebilme izni verilmesinin iyi niyete aykırı olduğunu, yönetime seçilen kişilerin daha önce de şirketle ihtilafa düştüklerini, çıkar çatışmasına girdiklerini ve haklarında davalar ikame edildiğini, yönetim kurulu üyelerinin tamamı halka açık bir şirket olan KARDEMİR A.Ş. hissedarlarının hakları hilafına ve kendi menfaatlerine iş ve işlemler gerçekleştirdiklerini, bu nedenlerle anılan üyelere 6762 sayılı TTK' nin 334 ve 335. maddeleri (6102 sayılı TTK' nin 395. ve 396.) mucibince izin verilmesinin haksız rekabet ortamına zemin hazırlayacağını ileri sürerek, bu kararın iptalini istemiştir.

Davalı şirketin yönetim kurulu üyeleri hakkında 2011-2012 yıllarını kapsayan dönemde davacının iddialarına konu eylemleriyle ilgili olarak açılmış bulunan haksız rekabet eylemine ilişkin ceza davasının halen devam ettiği, ceza yargılaması sırasında alınan bilirkişi raporunda, KARDEMİR A.Ş.'de yönetici konumuna sahip kişilere ait şirketler ile Karabük'te faaliyet gösteren diğer şirketler arasında mal alımında eşitsizlik yaratıldığı, Kardemir yöneticilerinin Kardemir ile ilgili ticari bilgileri kendi şirketleri lehine kullandıkları, sonuç olarak sanıkların eylemlerinin normal kabul edilemeyecek, rekabeti tehlikeye sokan veya rekabetten beklenen sonuçları boşa çıkaran rekabetin işlevsel kurallarına aykırı davranış olarak nitelendirildiği görülmüştür. Bu durumda tüm dosya kapsamı ve içeriğindeki bilgiler nazara alındığında, iptali istenen genel kurul kararı ile davalı şirket yönetim kurulu üyelerine 6762 sayılı TTK'nin 334 ve

335.(6102 sayılı TTK'nin 395. ve 396.) maddelerinde düzenlenen hususlarda yetkiler tanınmış ise de, aynı yöneticiler hakkında daha önce anılan maddelerdeki yetkilerin verilmesinden kaynaklanan eylemlerinden dolayı açılmış ve devam eden bir ceza davasının bulunmasına göre, aynı kişilere yeniden aynı yetkilerin tanınması afaki iyi niyet kurallarına aykırı olup, söz konusu kararın çoğunluk oyu ile alınmasının da yapılacak değerlendirmede etkili olamayacağı, bir başka anlatımla kararın oy çokluğu ile alınmış olmasının afaki iyi niyet kurallarına aykırılığı ortadan kaldırmaya yetmeyeceği, bu itibarla davacının isteminin kabulü ile afaki iyi niyet kurallarına aykırı bulunan davaya konu genel kurul kararının iptaline karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçeyle davanın reddine karar verilmesi doğru olmadığından davacı vekilinin karar düzeltme istemi yerinde görülmekle Dairemizin onama ilamının kaldırılarak, mahkemece verilen kararın açıklanan nedenlerle bozulması gerekmiştir.

Açıklanan nedenlerden dolayı davacı vekilinin karar düzeltme isteminin kabulü ile Yargıtay 05.05.2014 günlü, 2013/17758 Esas-2014/8455 Karar sayılı onama ilamının kaldırılarak, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2014/13078E. ve 2014/19027 K. kararı ile mahkemece verilen kararın davacı yararına bozulmasına 04.12.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verilmiştir.

Genel Kurul toplantılarının öneminin, şirket ve şirket hissedarlarına verilen önemle aynı oranda olduğunu örnek vaka incelememizde de görmekteyiz. Genel kurul toplantılarında ortaklar şirket işlerine ilişkin haklarını belirlerken, birlikte oy kullanarak şirket yönetimine etki edebilir ve düşüncelerini yönetimde ifade edebilirler. Bu nedenle genel kurul toplantılarının yapılma biçimi, gerek şirketlerin gerekse hissedarların önem vermeleri gereken en önemli Kurumsal Yönetim İlkeleri arasındadır (ksmmmo.org.tr, 2014).

Genel Kurul toplantılarının etkinliğini belirleyen en önemli ölçüt hissedarların yeterli derecede bilgilendirilmesidir. Bu nedenle şirketin pay sahiplerine karşı sorumluluklarının başında “etkin bilgilendirme” gelmektedir. Bu bilgilendirme yapılırken bütün pay sahiplerine eşit, aynı zamanda, açık, doğru ve eksiksiz bilgi yapılması şarttır. Şirketler tarafından pay sahiplerine gerekli bilgilendirme yapılmadığı zaman oy hakkının doğru kullanımı engellenmiş olur.

SONUÇ

Anonim şirketlerin genel kurul organlarının işleyişinin incelendiği bu çalışmada özellikle genel kurul kararlarının geçersizlik hallerinin neler olduğu ve mevcut mahkeme kararlarında emsal teşkil edebilecek bir kararın olup olmadığı üzerinde önemle durulmuştur. Genel kurul, anonim şirketlerin zorunlu bir organı olup, genel kurulda pay sahipleri veya temsilcileri alınacak kararlarda iradelerini ortaya koymakta, bilgi alışverişinde bulunmakta ve paydaşıktan kaynaklanan haklarını kullanmaktadırlar.

Anonim şirketlerin genel kurullarında alınmış olan kararların geçerlilik kazanabilmesi için bazı temel şartları taşımaları gerekmektedir. Bu şartlar arasında, toplantı ve karar nisaplarının uygun olması, kararların ilgili kanunlara, esas sözleşme ve iyi niyet kurallarına aykırılık teşkil etmemesi ve kararların ilgili resmi mercilerde ilan edilmiş olması sayılabilmektedir. Genel kurul kararlarının geçersiz olması durumunda, kararların hukuki yönleriyle incelenmesi devreye girmektedir. Kararların geçersizlik durumları hukuki nitelikleri itibarıyla, butlan, yokluk, iptal edilebilirlik ve hükümsüzlük olarak sınıflandırılabilir.

Genel kurul kararlarının iptal edilmesi sonucu da, geçersizlik hallerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Ancak anonim şirketlerdeki genel kurul tarafından alınmış olan kararların geçersiz olduğunun tespiti hukuki niteliğine ve kararın uygulanması sonucuna göre farklılık gösterebilmektedir. Bir genel kurul kararının iptalinin gerçekleşebilmesi için öncelikle ortada bir genel kurul kararının mevcut olması ve bu genel kurul kararının kanuna, esas sözleşmeye veya dürüstlük kuralı esaslarına aykırı olması gerekmektedir. Bu sebeple mevcut geçersizliğin hukuki niteliğinin doğru bir biçimde tespit edilmesi büyük önem taşımaktadır.

Çalışmada genel kurul kararlarının iptal edilme nedenleri detaylı bir biçimde değerlendirilmiştir. Yapılan incelemelerde iptal sebeplerinin, kanuna aykırı kararlardan, esas sözleşme hükümlerine aykırı kararlardan ve dürüstlük kuralına aykırı kararlardan oluştuğu belirlenmiştir. Kararların iptal edilmesinin nedenleri arasında ise genel olarak temsilcilerin bildirimde bulunmamaları ve bunun pay sahibinin istemine rağmen toplantı başkanı tarafından genel kurulda açıklanmaması, genel kurula esas üyelerin yanı sıra bir yönetim kurulu üyesinin katılmaması, yapısal değişiklikle ilgili verilen kararlar şeklinde sıralanabilmektedir.

Ayrıca genel kurul kararlarına karşı iptal davasını açabilecek kişilerin, pay sahipleri, yönetim kurulu ve yönetim kurulu üyelerinin olduğu belirlenmiştir. Söz konusu kişilerin açtığı iptal davası kural olarak anonim şirkete karşı açılmış bir iptal davası olarak değerlendirilmektedir. Başka bir deyişle davalı tarafın anonim şirketin tüzel kişiliği olduğu söylenebilir. Diğer taraftan şirkete karşı açılmış olan iptal davasından dolayı zararların tazmin edilebilmesi ve asılsız iddialar gerekçe gösterilerek dava açılmasının önlenmesi amacıyla kanunda ilgili mahkemeler çeşitli yetkilerle donatılmıştır. Mahkemenin bu yetkilerinden en önemlisi davacılar tarafından teminat göstermelerini isteyebilmesidir.

Örnek vaka incelememize baktığımızda şu sonuçları görmekteyiz; Yeni TTK ile Anonim Şirketlerin mart ayı sonuna kadar olağan genel kurul toplantılarını düzenlemeleri gerektiği hükmüne istinaden Kardemir A.Ş.'de 2012 sonrası bu maddeye uygunluk sağlamıştır. Gündemde olacak konular, maddelerde açık ve net şekilde gösterilmiştir. Olumlu ve olumsuz oy kullananlar, oy kullanmaması gerekenler gösterilmiş ve olumsuz oy kullananlar neden olumsuz oy kullandıklarını belirterek şerh düşürmüş, toplantı ve karar nisabı şartlarına uyulmuştur.

Kardemir A.Ş.'nin 2011 yılı içerisinde gerçekleşen toplantısında görüşülen 4. Maddesindeki Yönetim Kurulu Üyelerine TTK 395.ve 396. maddelerinde yazılı izinlerin verilmesinin genel kurul onayına sunulmasına yönelik önerilerin 2014-2015-2016-2017-2019 yıllarında yapılan genel kurul toplantılarında da onaya sunulması; geçmişe doğru ve mahkeme iptal kararlarına aykırı şekilde Kanuna, Mahkeme ilamlarına, Yargıtay Onama kararlarına, Afaki İyi niyete ve sadakat yükümlülüğüne aykırılık teşkil etmektedir. Buna rağmen bu konunun gündeme getirilmiş olması mahkeme kararlarının ve hukukun tanınmamasının göstergesidir.

Aynı şekilde 01.11.2017 tarihinde yapılan genel kurulda TTK 395-396. Maddelerdeki yetkilerin verilmesine dair kararın yürütülmesi ile ilgili Karabük 1. Asliye Hukuk Mahkemesine iptal davası açılmış ve mahkeme tarafından yetkiler iptal edilmiştir. Kesinleşen iptal kararları ile ilgili Kardemir A.Ş' ye ödenmek üzere tazminat davaları açılmış ve davalar ikame edilmek sureti ile Kardemir A.Ş'nin yönetim kurulu üyelerinin Kardemir A.Ş'ye tazminat ödemeleri talep edilmiş. Yargılamalar derdest olup yönetim kurulu üyeleri ile Kardemir A.Ş arasında hukuki süreç devam etmektedir.

Ayrıca Kardemir A.Ş.'ye yapılan SPK denetiminde yönetim kurulu üyeleri hakkında haksız rekabet eylemi tespit edilmiştir. Kardemir A.Ş. tamamı halka açık bir şirkettir. Dolayısıyla Sermaye Piyasası Kurulu denetimlerine tabi ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından çıkarılan her türlü mevzuata uymak mükellefiyetindedir. Sermaye Piyasası Kurulu tarafından dava konusu dönemleri istinaden yapılan inceleme neticesinde hazırlanan 29.08.2012 tarihli “DENETLEME RAPORU” nda davalıların haksız rekabet fiilini işledikleri kar artırdıkları, yetki ve görevlerini kötüye kullandıkları açık bir şekilde tespit edilmiş ve delilleri ile birlikte rapora derc edilmiştir. Davalıların yönetim görevlerini yerine getirirken kötü niyetli hareket ettiğini Kardemir A.Ş. raporuna derç etmiştir. Bunun üzerine Kardemir A.Ş.'nin genel kurulunda alınan yetkilerle yönetim kurulu üyelerinin şirketleri ile ticaret/rekabet yapma yasağı kaldırılmış, bu yapılan haksız kazanç elde etmek ve usulsüz işlemlerin ilk ve en önemli safhası olmakta ve diğer tüm kar aktarımları, haksız rekabet eylemleri ve Kardemir A.Ş.'nin zarara uğratılması safhaları bu karardan sonra örgütlü ve eylemli bir şekilde uygulanmaya konmuştur.

Genel kurulda yetki istenen kişiler 2499 sayılı kanunun 15. maddesine muhalefet etmek suçundan haklarında dava açılmış ve örtülü sermaye miktarını Kardemir A.Ş' ye ödemek sureti ile kurtulmaya çalışmışlar. Bu konuyla ilgili Karabük 1. Asliye Ceza Mahkemesine açılan dava dosyası zaman aşımına uğramıştır.

KAYNAKLAR

- 4721 Sayılın Türk Medeni Kanunu. (2001, 8Aralık). *Resmi Gazete* (24607).
- 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu. (2011, 13 Ocak). *Resmi Gazete* (27846).
- Adıgüzel, B. (2014a). Halka açık anonim ortaklıklarda pay sahibinin ayrılma hakkı. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 28 (2), 1-52.
- Adıgüzel, B. (2014b). Anonim şirketlerde rüçhan hakkının sınırlanması veya kaldırılması. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 28 (2), 1-48.
- Adıgüzel, B. ve Karademir, H. (2018). Anonim şirket genel kurul kararlarının hükümsüzlüğünde ibra kararına özgü durumlar. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (73), 379-390.
- Akın, İ. (2013). TTK M.208 kapsamında anonim şirketlerde azınlığın ortaklıktan çıkarılması. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 27 (1-2), 1-20.
- Akın, M. Y. ve Sulu, M. (2019). Yönetim kurulu üyelerinin menfaati ile şirket menfaatinin çatışması bağlamında sorumluluk. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 25 (1), 169-184.
- Aksoy, M. A. (2013). Türk kurumsal yönetim düzenlemeleri kapsamında anonim şirket yönetim kurulu. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 27 (1-2), 45-76.
- Aktan, C. C. (2013). Kurumsal şirket yönetimi. *Organizasyon ve yönetim bilimleri dergisi*, 5 (1), 150-191.
- Akünel, T. (1995). *Türk medeni hukukunda tüzel kişiler*. İstanbul, Beta Yayınları.
- Albayrak, T. (2017). *Anonim şirketlerde genel kurul ve genel kurul kararlarının iptali.*, İstanbul: Albayrak Hukuk Bürosu Yayını
- Alhan, A. S. (2018). *Genel kurul kararlarının iptali*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik. (2012, 28 Ağustos). *Resmi Gazete* (28395).

- Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları İle Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik. (2012, 28 Kasım). *Resmî Gazete* (28481).
- Arslan, İ. (1990). Kayıtlı sermayeli anonim şirketlerde sermayenin artırılması. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3 (1), 241-267.
- Arslanlı, H. (1961). *Anonim şirketler*. Birinci Baskı, İstanbul: Fakülteler Matbaası.
- Aşık, P. (2017). Anonim şirketlerde rekabet yasağı (TTK M. 396). *Ankara Barosu Dergisi*, 4, 163-202.
- Atalay, O. (2015). Anonim şirketlerde bilgi alma ve inceleme haklarının mahkeme aracılığıyla kullanılması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16 (Özel Sayı 2014), 53-76.
- Atasoy, Ö. A. ve Ergün, B. (2017). Türk hukukunda ön anonim şirket. *Hukuk Fakültesi Dergisi*, (2), 1-16.
- Atasoy, Ö. A. ve Ergün, B. (2018). Anonim şirketlerde yönetim kurulu üyelerinin görevleri kapsamında kurulması zorunlu komitelerin faaliyetlerinden doğan sorumlulukları. *Hukuk Fakültesi Dergisi*, (2), 33-52.
- Atila, B. (2018). *Anonim şirketlerin haklı sebeple feshi davasındaki fesih dışı çözüm yolları*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Lisansüstü Programlar Enstitüsü, İstanbul.
- Ayan, E. (2017). Tek parti döneminde sınaî kalkınma politikalarının gelişimi: ekonomi-politik bir inceleme. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 18 (2), 269-302.
- Ayan, Ö. (2013). Anonim şirketin genel kurul kararı ile kendi paylarını iktisap etmesi veya rehin almasının koşulları (TTK 379). *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 27 (1-2), 185-228.
- Ayan, Ö. (2019). Tek kişilik şirketlerin uygulamaya yansımaları. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 23 (3), 25-51.
- Aydemir, F. (2011). Anonim ortaklıkta yönetim kurulu üyelerinin ibrasının hukuki sonuçları. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 69 (1-2), 1075-1104.

- Aydın, A. (2012). Türk ticaret kanununun anonim ortaklıkta sermaye kaybı ve borca batıklığa ilişkin düzenlemesine (TTK m. 376) eleştirel bir bakış. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 70 (2), 101-114.
- Ayhan, R. (1988). Anonim şirketlerde yönetim kuruluna üye seçilebilmek için ehliyet şartı. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 235-248.
- Azarkan, N. (2013). Anonim şirket genel kurul toplantılarını kim yönetir?. *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17-18 (26-29), 71-91.
- Azarkan, N. (2018). Anonim şirketlerde sanal (virtüel) genel kurul. *Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi*, 2 (4), 25-48.
- Bahtiyar, M. ve Hamamcıoğlu, E. (2014). *Yeni TTK'ya göre anonim ortaklık genel kurul toplantıları*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Bilgeç, H. (2016). *Anonim şirketlerde oyda imtiyaz*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bilgili, F. (2004). *Yeni gelişmelerle İsviçre ve Alman hukuklarında anonim ortaklıkların organlarının davranışlarından dolayı üçüncü kişiler karşısındaki sorumluluğu ve organların tazminat borcu*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Bilgili, F. ve Demirkapı, E. (2013). *Şirketler hukuku*. 9. Basım, Bursa: Dora Yayıncılık.
- Bingöl, M. E. (2018). Anonim şirketlerde konu dışı işlemlerin hukuki niteliği. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 197-217.
- Bozdoğan, C. T. (2015). 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı sonrasında Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin iktisadi vaziyeti hakkında dış basında yer alan bazı değerlendirmeler. *Türkiye Cumhuriyeti'nin Ekonomik ve Sosyal Tarihi Uluslararası Sempozyumu* (s.701-720), Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayını.
- Can, M. E. (2011). Yeni Türk ticaret kanunu'na göre limited şirket ortağının borçları ve yükümlülükleri. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15 (4), 1-23.
- Can, M. E. (2018). Anonim şirkette sermaye ve kanuni yedek akçeler toplamının üçte ikisinin kaybının hukuki sonuçları. *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13 (1), 1-36.

- Coşgun, K. Ö. (2012). Anonim şirketlerde sermaye kavramı ve aynı sermaye değerinin belirlenmesi. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 18 (2), 333-348.
- Çağlar, H. ve Çalışkan, E. (2010). Anonim şirketlere ait taşınmazların satımında ehliyet ve temsil sorunları. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 61-85.
- Çağlar, H. ve Kaşak, E. (2016). Anonim şirketin haklı sebeple feshine ilişkin TTK m.531 hükmünün zaman bakımından uygulanması. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65 (3), 659-686.
- Çamoğlu, E.(2007). *Anonim ortaklık yönetim kurulu üyelerinin hukuki sorumluluğu*. 2. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Çeker, M. (2004). Anonim ortaklıklarda pay sahiplerinin yönetime katılması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (1), 37-56.
- Çeker, M. (2015). Limited şirketlerde ortak sayısının sınırlandırılması. *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, 1 (1), 57-64.
- Çelik, A. (2005). Halka açık anonim ortaklık statüsünün kaybedilmesi. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13 (1), 33-52.
- Çelik, A. (2009). Anonim şirketlerde ortaklıktan çıkarılma. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17 (2), 171-215.
- Çelik, A. (2011). Anonim şirketlerde aynı sermaye taahhütlerinin yerine getirilmesine yönelik ihtiyati tedbirler. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15 (3), 31-64.
- Çelik, Ş.Ç.F.H., Kırca, İ., Manavgat, Ç. (2013). *Anonim şirketler hukuku: temel kavram ve ilkeler-kuruluş-yönetim kurulu*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Çetin, N. (2006). *Ortaklık haklarının elektronik ortamda kullanılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çınar, B. S. (2019). Anonim şirketlerde sorumluluk davası açılmasında genel kurul kararı alınmasının gerekli olup olmadığı üzerine bir değerlendirme. *Turkish Academic Research Review*, 4 (2), 235-258.

- Çonkar, M. H. (2017). Halka açık anonim ortaklıklarda kâr payı hakkına ilişkin bazı meseleler. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 71 (2), 659-680.
- Çoştan, H. (2015). Limited şirkette genel kurul nisapları. *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, 1 (1), 65-74.
- Dal, S. (2012). 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) m. 342'ye göre fikri mülkiyet haklarının anonim şirkete ayni sermaye olarak konulması. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Mecmuası*, 18 (2), 371-398.
- Dedeğaç, E. ve Sapan, O. (2013). *Anonim şirketlerde yönetim kurulu ve sorumluluğu*. Ankara: ARCS Ofset Matbaacılık.
- Demirci, E. (2018). Tüzel kişi yönetim kurulu üyelerinin anonim şirkete borçlanma yasağı. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 22 (2), 37-73.
- Demirel, D. (2017). Anonim şirketlerde yönetim yetkisinin devri. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7 (2), 211-250.
- Develi, B. (2013). 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde ayrılma akçesi. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 27 (1-2), 443-489.
- Dinç, S. (2016a). 6102 sayılı kanuna göre anonim şirketlerde sona erme. *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Dergisi*, (2), 223-248.
- Dinç, S. (2016b). 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre anonim şirketlerde yönetim kurulu üyelerinin hukuki sorumluluk hâlleri. *Ankara Barosu Dergisi*, (4), 139-175.
- Eminoğlu, C. (2015a). Tek pay sahipli anonim şirkette genel kurul. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 6 (1), 129-166.
- Eminoğlu, C. (2015b). Anonim şirket pay sahipleri açısından “eşit şartlarda eşit işlem” ilkesi. *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, 1 (1), 79-88.
- Eminoğlu, C. ve Çakır, F. B. (2014). Anonim ortaklıklarda tüzel kişilerin yönetim kurulu üyesi seçilmesi ve kamu tüzel kişilerinin yönetim kuruluna temsilci ataması. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 18 (3-4), 277-297.
- Erdaş, S. (2015). Atatürk dönemi Türk ekonomisinde yerel sermaye birikimi, taşrada kurulan anonim şirketler (1920-1938). *Türkiye Cumhuriyeti'nin Ekonomik ve*

Sosyal Tarihi Uluslararası Sempozyumu (s.177-216), Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayını.

Erdem, N. (2018). Anonim ortaklık genel kurul toplantılarında toplantı yetersayıları bağlamında pay sahibinin toplantıdan ayrılmasının alınan kararların geçerliliğine etkisi. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, (2), 77-109.

Erdoğan, A. (2013). 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun limited şirket genel kuruluna ilişkin hükümlerinin değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17 (3), 39-60.

Ergüne, M. S. (2016). Anonim şirket payı üzerinde rehin hakkı kurulması. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 74 (2), 739-755.

Ertan, N. F. (2015). Anonim ortaklığın haklı sebeple feshi davası-TTK m. 531- üzerine düşünceler. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 73 (1), 421-440.

Erten, C. (2019). Anonim şirketlerde haklı sebeplerle fesih hakkının Yargıtay içtihatları çerçevesinde değerlendirilmesi. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, (13), 187-211.

Göktürk, K. (2017). Anonim şirket pay sahipliği haklarının kullanılmasında muhalefet şartı. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8 (2), 53-78.

Güngör-Taç, Ş. ve Çil Koçyiğit, S. (2016). Riskin erken saptanması sistemi ve komitesi: BIST 100'de işlem gören şirketler üzerine bir araştırma. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(35), 80-94.

Gözüyeşil, F. F. (2013). Limited şirketlerde çıkmaya katılma. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13 (1-2), 663-681.

Gürpınar, B. (2013). Anonim şirket yönetim kurulu toplantılarının şekli ve elektronik toplantı sistemi. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Mecmuası*, 19 (2), 1101-1126.

Güven, Ş. (2011). 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde anonim şirketler hukukunda özel denetim. *Çankaya University Journal of Law*, 7 (2), 133-175.

<http://www.kardemir.com> [Erişim Tarihi: 29.03.2020].

Işık, O. (2011). Anonim ortaklıkların genel yapısı ve 6762 sayılı ticaret kanunu ile 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda yer alan düzenlemeler çerçevesinde

- yönetim kurulu üyelerinin kişisel hakları. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19 (2), 167-197.
- İmregün, O. (2004a). Anonim ortaklık ve anonim ortaklığın kuruluşu. *Ticaret Hukuku* (s.163-176), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1454.
- İmregün, O. (2004b). Anonim ortaklığın organları (genel kurul). *Ticaret Hukuku* (s.177-191), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1454.
- Kağıtçı, A. (2009). Anonim ortaklıklarda birleşme süreci ve muhasebeleştirme yöntemlerinde meydana gelen gelişmeler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (1-2), 35-50.
- Kaplan, İ. (2016). 6102 sayılı YTTK hükümlerine göre anonim şirket yönetim kurulu üyeleri ve diğer üst yöneticilerin, şirkete, ortaklara ve şirket alacaklılarına karşı hukuki sorumluluğu. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65 (4), 3493-3510.
- Karaahmetoğlu, İ. Ö. (2017). Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 1.5.2016 tarihinde verdiği E.2015/9937, K. 2016/4885 sayılı kararı ışığında anonim şirketin 'merkezi' kavramı. *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12 (1), 1-49.
- Karadoğan, (2016). Fırat, Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim şirket Genel Kurul Kararlarının İptali, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Kaya, M. İ. (2003). Anonim ortaklıkların genel kurul toplantılarının internet aracılığıyla yapılması. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 52 (4), 211-229.
- Kayar, İ. (2008). "AO ve kooperatiflerde genel kurul toplantı ve karar yetersayılarına uyulmamasının sonuçları ve iptal kararının etkileri. *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 251-262.
- Kayar, İ. (2012). Yeni TTK'na göre anonim şirkette sermaye kaybı ve borca batıklığın tespiti ve sonuçları. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. 18 (2), 643-658.

- Kobi Vadisi. (2020). Anonim şirket nedir? Türleri ve özellikleri nelerdir?.<https://www.kobivadisi.com/sirket-kurmak/anonim-sirket-nedir-turleri-ve-ozellikleri-nelerdir/>[Erişim Tarihi: 20.02.2020].
- Köksal, A. (2009). *Bağımsız denetim sözleşmesi*. İstanbul, Beta Yayınları.
- Moroğlu, E. (2012). *6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre anonim ortaklıkta genel kurul kararlarının hükümsüzlüğü*. 6. Baskı, İstanbul, XII Levha Yayıncılık.
- Moroğlu, E. (2017). *Anonim ortaklıkta genel kurul kararlarının hükümsüzlüğü*. Güncellenmiş ve Genişletilmiş 8. Baskı, İstanbul (Hükümsüzlük).
- Önder, M. F. (2005). Yargıtay kararları açısından limited şirket genel kurul kararlarının hükümsüzlüğü.*Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7 (1), 103-126.
- Poroy, R., Tekinalp, T. ve Çamoğlu, E. (2015).*Ortaklıklar hukuku I*. 13. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Pulaşlı, H. (2005).*Şirketler hukuku temel esaslar*, Üçüncü Baskı, Adana, Karahan Kitabevi.
- Pulaşlı, H. (2015). *Şirketler hukuku şerhi*. 2. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Pulaşlı, H. (2016). *Şirketler hukuku*. 4. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Şenel, H. (2004). İnternetin altyapısı. *Temel Bilgi Teknolojileri* (s. 241-263), Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1418.
- Şener, O. H. (2015). *Teorik ve uygulamalı: ortaklıklar hukuku ders kitabı*. Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Taşçı, C. (2004). Bilgi teknolojileri. *Temel Bilgi Teknolojileri* (s. 1-20), Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1418.
- Tekil, F. (1993).*Anonim şirketler hukuku*. İstanbul, Nadir Kitapevi.
- Tekinalp, Ü. (2011).*Tek kişilik ortaklık I: tek pay sahipli anonim ortaklık*. İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Tekinalp, Ü. (2015). *Sermaye ortaklıklarının yeni hukuku*. İstanbul, Vedat Kitapçılık.
- Ticaret Sicili Yönetmeliği. (2013, 27 Ocak). *Resmi Gazete* (28541).

- Ulukaya, Ö. (2016). *Kuruluştaki eksiklikler sebebiyle anonim şirketin feshi*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Üçışık, G. ve Çelik, A.(2013). *Anonim ortaklıklar hukuku*.1. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi.
- Yılmaz, Y. (2010). *Anonim şirket genel kurul kararlarının geçersizliği*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Yürük, A. T. (2013). Anonim ortaklığın kuruluşu, yönetim kurulu ve denetim. *Ticaret Hukuku*, (s.130-167), Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2905.

ÖZGEÇMİŞ

Rüveyda SÜRÜCÜ KARAKAŞ, 1987 yılında Malatya’da doğdu. İlköğretim ve lise eğitimini Malatya’da tamamladı. Üniversite eğitimini 2006-2010 yılları arasında Karadeniz Teknik Üniversitesi İşletme Bölümü’nde tamamladı. 2012-2014 yılları arasında Çankaya Üniversitesi’nde tam burslu olarak Adalet bölümü okudu. Adalet bölümü okuduğu dönem süresince üstün başarı belgeleri aldı. 2016 yılında Karabük Üniversitesinde İşletme Anabilim Dalında, Yüksek Lisans eğitimine başladı. 2017 yılından itibaren işçi olarak bir devlet kurumunda çalışmaktadır.

